

ΕΥΡΙΠΙΔΟΥ Ζ. ΣΟΥΡΛΑ

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Κόνιτσας

Κώστας Γραμματικός

ΓΥΡΩ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΚΑΤΟΝΤΑΕΤΗΡΙΔΑ
ΕΝΟΣ ΕΚΛΕΚΤΟΥ ΗΠΕΙΡΩΤΟΥ

Κώστας Γραμματικός

ΥΠΟ ΕΥΡΙΠΙΔΟΥ ΣΟΥΡΛΑ

«Οἱ Γραμματεῖς τοῦ Ἀλῆ Πασᾶ Σπῦρος Κολοβός, Κώστας Γραμματικός, Μάνθος Οἰκονόμον καὶ λοιποὶ μὲ τὸν θάλον τὸν ὁποῖον ἔπαιξαν εἰς τὴν Αὐλὴν τοῦ Ἀλῆ Πασᾶ, συνετέλεσαν εἰς τὴν διατήρησιν καὶ ἀνάπτυξιν τῆς Ἑλληνικῆς Ἐθνικῆς συνειδήσεως· συνεπῶς ἐξησφάλισαν δικαιωματικῶς τὴν θέσιν των εἰς τὰς δέλτους τῆς Ἱστορίας τῆς Ἀναγεννήσεως τῆς Ἑλλάδος.»

A. BORPPE¹⁾

Α'

Ὅσον ὀπισθοδρομεῖ κανεῖς πρὸς λησμονημένα πράγματα, λέγει ὁ Καμπούρογλου²⁾, τόσον περισσότερα ἐφόδια πρέπει νὰ ἔχη γιὰ τὴν μελέτην, τὴν κατανόησιν καὶ τὴν ἀναπαράστασιν μιᾶς ζωῆς ποῦ ἔφυγε.

Περὶ τῶν Γραμματέων τοῦ Ἀλῆ Πασᾶ μετεδόθησαν σποραδικῶς πληροφοροφαί τόσον ἀπὸ ἰδικῶν μας³⁾ ἔρευνητὰς ἐπιστήμονας Ἡπειρωτογρά-

1) A. Borppe, Albanie et Napoléon, Paris 1914 σελ. 276. «..... par leur rôle a la cour du Pacha, ils ont contribué au maintien et au développement de la Conscience Nationale Hellenique.»

2) Καμπούρογλου Γ. Δ. Αἰ παλαιαὶ Ἀθῆναι, Τόμ. Α' σελ. 276.

3) Σπ. Π. Λάμπρου, Νέος Ἑλληνομνήμων Τόμ. Ε' 78, I 377 καὶ ΙΓ' 298. Πρὸβλ. ὡσαύτως.

Περραιβοῦ Χ. Ἀπομνημονεύματα πολεμικὰ Ἀθῆναι 1836 Τόμ. Α' σελ. ΙΙ.

Κρέμου Γ., Ἱστορικὰ Ἐπανορθώματα Παρνασσός 1883 Τόμ. Ζ' σελ. 950—979 καὶ Τόμ. Η' σελ. 150—152.

Ἀραβαντινοῦ Π., Ἱστορία τοῦ Ἀλῆ Πασᾶ, Ἀθῆναι 1895 σελ. 460—461 καὶ 285—295.

Γούδα Α., Παράλληλοι Βίοι Τόμ. 7 σελ. 334.

Λαμπρίδης Ι., Ὁ Τεπελενλῆς Ἀλῆ Πασᾶς, Ἀθῆναι 1887 Τεῦχ. Β' σελ. 52.

Τοῦ αὐτοῦ, Ζαγοριακά, Ἀθῆναι 1889 Τεῦχ. Β' σελ. 25—30.

Φραντζῆ, Ἱστορία Ἀναγεννήσεως Ἑλλάδος Τόμ. Α' σελ. 54—55.

Περραιβοῦ, Σύντομος Βιογραφία τοῦ αἰοιδίμου Ρήγα Φεραίου 1860 σελ. 43.

Τοῦ αὐτοῦ, Ἐπίκρισις εἰς τὴν Ἱστορίαν τοῦ Πρωτοσυγκέλου Φραντζῆ, Ἀθῆναι 1840 σελ. 17.

φους καὶ διαφόρους λογίους, ὅσον καὶ ἀπὸ ξένους¹⁾ περιηγητὰς καὶ κατὰ καιροὺς ἐπισκέπτας τῆς Αὐλῆς τοῦ Ἀλῆ Πασᾶ.

Αἱ πληροφορίες ὅμως πού μετεδόθησαν γύρω ἀπὸ τοὺς Ἑλληνας Γραμματεῖς καὶ Μυστικοσυμβούλους τοῦ Ἀλῆ Πασᾶ εἶναι δυστυχῶς ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἀντιφατικά, δεδομένου ὅτι ἄλλοι μὲν ἐκ τούτων ἐσκιαγραφήθησαν ὡς ἥρωες καὶ ἄλλοι ἀντιθέτως ὡς προδόται, ἄλλοι ὡς ἄξιοι Ἐθνικῆς εὐγνωμοσύνης καὶ ἄλλοι ὡς ἄξιοι κατάρας, ἄλλοι ὡς ἀλιτήριοι καὶ Χριστιανομάχοι καὶ ἄλλοι ἀντιθέτως ὡς μεγάλοι Ἡπειρώται.

Καὶ ἔτσι μέσα σὲ μιὰ τέτοια ἀτμόσφαιρα ὑποκειμενισμῶν, παθῶν, μεροληπτικῶν κρίσεων καὶ προσπαθείας συγκαλύψεως τῆς ἀληθείας, ὁμολογοῦμεν πῶς μᾶς ἐφάνη πολὺ σωστὴ καὶ δικαία ταῦτοχρόνως ἡ μέθοδος ἐρεῦνης τοῦ περιφήμου Γερμανοῦ *Ludwig Emil*, ἀποφεύγοντος νὰ ἀναγνώσῃ τὰ ὅσα ἐγράφησαν ὑπὸ ἄλλων ἐπὶ ἐνὸς θέματος καὶ προσπαθοῦντος διὰ τῆς ἀναγνώσεως πηγῶν καὶ μόνον πηγῶν πρωτοτύπων — ἐφόσον βέβαια ὑπάρχουν — νὰ μορφώσῃ ὁ ἴδιος γνώμην ἐπὶ τοῦ ἐκάστοτε θέματος.

Δυστυχῶς ὅμως μία τοιαύτη μέθοδος ἐρεῦνης δὲν εἶναι πάντοτε ἐφαρμόσιμος.

Εἰς τὴν προκειμένην μελέτην μας δὲν πρόκειται νὰ πραγματευθῶμεν γενικῶς τὸ θέμα περὶ ὅλων τῶν Γραμματέων τοῦ Ἀλῆ Πασᾶ, ἀλλὰ μόνον περὶ τοῦ ἐκ Βουρμπιάνης τῆς Κονίτσης καταγομένου *Κώστα Γραμματικοῦ*²⁾, οὗτος ἢ ἑκατονταετηρὶς ἀπὸ τοῦ θανάτου του συμπίπτει μὲ τὸν χρόνον καθ' ὃν χαράσσονται καὶ αἱ ὀλίγα αὐτὰ γράμματ' αἱ σκοποῦσαι νὰ ἀποκαταστήσουν τὴν ἀδικηθεῖσαν μνήμην ἐνὸς ἐκλεκτοῦ τέκνου τῆς ἐπαρχίας Κονίτσης.

Εὐτυχῶς καὶ αἱ πρόσφατοι ἱστορικαὶ ἐρευναι αἱ ὁποῖαι ἔρχονται εἰς φῶς ἐπὶ τῇ βάσει μελέτης τῶν διαφόρων Ἀρχείων τείνουν νὰ ἀποκαταστήσουν τὴν ἀλήθειαν καὶ ὡς πρὸς τὴν δρᾶσιν τῶν Γραμματέων τοῦ Ἀλῆ Πασᾶ, ἡ δὲ γνώμη τοῦ *Borpe*, τὴν ὁποίαν καὶ προετάξαμεν ὁμιλεῖ κατὰ τρόπον πλέον ἢ εὐγλωττον.

1) *Borpe L'Albanie et Napoléon*, Paris 1914 σελ. 276 πρβλ. ὡσαύτως: *Alfonse de Beauchamp*, *Vie d'Ali Pacha visir de Janina*. Surnommé *Aslan ou le Lion*, Paris 1822 σελ. 155.

Thomas Smart Hugues, *Voyage a Janina en Albanie par la Sicile et la Grèce*. Paris 1821 Τόμ. 3 σελ. 35.

Leake Marton William, *Travels in Northern Greece* Τόμ. IV London 1835.

Holland Henry, *Travels in The Jonian Isler*, London 1815 σελ. 95—175 καὶ 435—526.

Pouqueville, *Histoire de la Régénération de la Grèce* Paris σελ. 315.

2) Σούρλα Εὐριπίδου, Συμβολὴ εἰς τὴν Ἱστορίαν τῆς ἐπαρχίας Κονίτσης ἐν «Ἡπειρωτικοῖς Χρονικοῖς» 1929 σελ. 208—249.

B'

Εἰς τὸ Οἰκογενειακὸν ἡμῶν Ἀρχεῖον περιεσώθη μέσα στὸ πέρασμα τοῦ χρόνου μεταξὺ ἄλλων ἱστορικῶν ἐγγράφων καὶ ἓν χειρόγραφον—ἓν εἶδει ἐνθυμήσεων—γραμμένον ἀπὸ τὸν ἴδιον τὸν Κώσταν τὸν Γραμματικόν¹⁾.

Φέρει τὸν χαρακτηριστικὸν τίτλον «Ὁ χαλασμός μου» καὶ περιγράφει λεπτομερῶς τὴν περιουσίαν του τὴν ὁποίαν τοῦ ἀφήρησεν ὁ περίφημος Σιληχτὰρ Πόδας, ὅταν κατὰ Ὀκτώβριον 1826 μετὰ 150 περίπου Τουρκαλβανῶν ἐπολιόρησε τὸ σπίτι του—τὸ γνωστὸν ὡς «Παλάτι τοῦ Κώστα Γραμματικοῦ» στὴν Βούρμπιανη.

Τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος χειρόγραφον ἀποτελούμενον ἐκ 58 σελίδων μικροῦ σχήματος εἶναι κατὰ τοῦτο πολύτιμον, γιατί μπορούμεν νὰ ἀντλήσωμεν διὰ μέσου τῶν σελίδων του πληροφορίας σχετικὰς γύρω ἀπὸ τὸν δημόσιον καὶ ἰδιωτικὸν βίον τοῦ Κώστα Γραμματικοῦ, νὰ συμπληρώσωμεν σκοτεινὰ σημεῖα σχετικὰ μὲ τὴν ἱστορίαν τῆς στενωτέρας του Πατρίδος Βουρμπιάνης, νὰ προσδιορίσωμεν χρονολογίας ἀναφερομένας εἰς τὰς ἐρητώσεις χωρίων τῆς Ἐπαρχίας Κονίτισης λόγῳ τῶν Ἀλβανικῶν ἐπιδρομῶν, νὰ ἀρυσθῶμεν πολὺτιμα στοιχεῖα γύρω ἀπὸ ζητήματα τῆς Ἡπειρωτικῆς λαϊκῆς τέχνης, νὰ ἀναπλάσωμεν εἰκόνας παλαιότερου τρόπου ἐνδυμασίας καὶ διακοσμῆσεως, νὰ ἀποσαφηνίσωμεν παλαιότερων ἐποχῶν νομισματικῆς φύσεως προβλήματα, καὶ γενικά, νὰ ἰσχυρισθῶμεν ὅτι μὲ τὰ πλῆθος τῶν ἐνθυμήσεων τῶν σχετιζομένων πρὸς πρόσωπα καὶ πράγματα τῆς Ἐπαρχίας, τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος χειρόγραφον εἶναι—οὔτε πολὺ οὔτε λίγο—ἓνας μικρὸς Κουβαρᾶς πολύτιμος, ὡς συμβολὴ εἰς τὴν Ἱστορίαν τῆς Ἐπαρχίας Κονίτισης.

Διὰ νὰ ὑποβοηθῶμεν ὅμως τὸν ἀναγνώστην εἰς τὴν βαθυτέραν ἐκτίμησιν τῆς ἀξίας τοῦ Χειρογράφου καὶ κατανόησιν τοῦ περιεχομένου του θὰ προσπαθῶμεν νὰ συστηματοποιήσωμεν τὰς ἐγκατεσπαρμένας ἐν αὐτῷ εἰδήσεις, ἐξαιρούμεν τὰ σπουδαιότερα σημεῖα καὶ ἀναπλάσσουμεν τὰ ἱστορικώτερα.

Μὲ τὴν δημοσίευσιν δὲ ἐπιπροσθέτως εἰς τὸ τρίτον μέρος τῆς πραγματείας μας καὶ ἱστορικῶν ἐγγράφων ἐκ τοῦ ἡμετέρου Οἰκογενειακοῦ Ἀρχείου καὶ ἄλλοθεν γύρω ἀπὸ τὸν δημόσιον καὶ ἰδιωτικὸν βίον τοῦ Κώστα Γραμματικοῦ, ἐλπίζομεν νὰ συμβάλωμεν εἰς τὴν ἐξεύρεσιν τῆς ἀληθείας καὶ εἰς τὴν ἀποκατάστασιν τῆς μνήμης μιᾶς ἐξαιρετικῆς Ἡπειρωτικῆς φυσιογνωμίας ἢ ὁποία ἀδίκως καὶ ἐμπαθῶς ἐχαρακτηρίσθη ὑπὸ τῶν συγχρόνων του καὶ ὑπὸ τοῦ Π. Ἀραβαντινοῦ.

1) Τὸ πλῆρες ὄνομά του ἦτο :

«Κώστας ἢ Κώνστας Παπανικολάου ὁ Γραμματικός».

Γ'

Ἐν πρώτοις θὰ ἔπρεπε νὰ ἀποσαφηνισθῇ τὸ γεγονὸς τὸ ἀνεπίδεκτον ἄλλως τε ἀμφισβητήσεως ὅτι ὁ Κώστας ὁ Γραμματικὸς ὑπηρετεῖ ἐν τῇ Αὐλῇ τοῦ Ἀλῆ Πασᾶ τρόπον τινα ὡς ὁ ἐπίσημος Ὑπουργὸς¹⁾ τῶν Οἰκονομικῶν, ὅπως θὰ ἐλέγομεν σήμερον, ἔτσι δὲ δικαιολογεῖται καὶ ἡ πρόσκλησίς του²⁾ εἰς Κωνσταντινούπολιν στὰ 1822 διὰ νὰ παραδώσῃ εἰς τὸν Σουλτάνον λεπτομερῆ λογαριασμὸν περὶ τῶν θησαυρῶν καὶ τῆς οἰκονομικῆς³⁾ καταστάσεως τοῦ Ἀλῆ Πασᾶ.

Ὁ Κώστας κατὰ τὴν περίοδον τῶν πολυταράχων χρόνων τῆς Γραμματείας του παρὰ τῷ Ἀλῆ Πασᾶ, συνεδέετο καὶ μὲ ὅλους τοὺς ὑπολοίπους⁴⁾ Γραμματεῖς τῆς Αὐλῆς τοῦ Ἀλῆ, ἰδιαιτέρως ὅμως φαίνεται ὅτι εἶχεν ἐξαιρε-

1) Λοιδωρὶκη Α., Ἀπομνημονεύματα «Ἐν τῇ αὐλῇ ὑπῆρχεν εἶδος Ὑπουργείου, ἀποτελούμενον ἀπὸ τοὺς Μάνθον Οἰκονόμον, Σπύρον Κολοβὸν καὶ Κώσταν Γραμματικὸν ἐκ Κονίτισης, οἵτινες εἰργάζοντο ἀπὸ πρωΐας μέχρις ἑσπέρας εἰς ἓν δωμάτιον ἐντὸς τοῦ Σεραγίου».

Πρβλ. ὡσαύτως Η. Ἀραβαντινοῦ Ἱστορία τοῦ Ἀλῆ Πασᾶ σελ. 461.

2) Κώστα Γραμματικοῦ Ὁ Καλασμός μου σελ. 30 (χειρογράφου) «1822 Ὀκτώβριος. Ἐκίνησα διὰ τὴν Πόλιν ζητημένος».

3) Καταγραφὴν τῆς περιουσίας τοῦ Ἀλῆ Πασᾶ εἶχεν ἐνεργήσει ὁ Κώστας καὶ πρὸ τῆς πολιορκίας τῶν Ἰωαννίνων, ταύτης δὲ τὸ ἀποτέλεσμα εἶχεν ὑπ' ὄψει καὶ ὁ Ἰσμαήλ Πασᾶς. Πρβλ. Κρέμμον Γ. Ἱστορικὰ Ἐπανορθώματα, Παρνασσὸς 1883 Τομ. Η', σελ. 150—152.

«Ὁ Πασᾶ Ἰσμαήλ Πασᾶς εἶχε τὰς ἀκριβεστέρας περὶ τῆς περιουσίας τοῦ Ἀλῆ Πασᾶς πληροφορίας, ἐπειδὴ τοῦτος εἰσέει εἰς Ἰωάννινα εἶχε λάβει διακεκριμένον κατάλογον παρὰ τοῦ Σαράφη Ραφαήλ Λαρισσαίου καὶ Κώστα Γραμματέως, οἵτινες πρὸ τῆς πολιορκίας ὁμοῦ μετὰ τοῦ Μάνθου διορισθέντες ὑπὸ τοῦ Τυράννου κατέγραψεν ὡς καὶ τὴν σκάφην».

4) Κατὰ τὸν Σπ. Λάμπρον («Ν. Ἑλληνομνήμων, Τόμ. Ε', 1908), Γραμματεῖς τοῦ Ἀλῆ Πασᾶ ἦσαν «ὁ Κωνσταντῖνος Βουρμπιανίτης, ὁ Ἀθανάσιος Λοιδωρῆς, ὁ Στέφανος Δούκας, ὁ Ἀναγνώστης Καρπενησιώτης, ὁ Σπυρίδων Κολοβὸς καὶ ὁ Μάνθος Οἰκονόμου».

Ὁ Περραιβὸς (Ἐπίκρισις εἰς τὴν Ἱστορίαν τοῦ Πρωτοσυγγέλου Φραντζῆ, Ἀθῆναι 1840, σελ. 17), συγκαταλέγει εἰς τοὺς καρδιογνώστας (sic) τοῦ Ἀλῆ τοὺς ἑξῆς:

«Μάνθος ὁ Γραμματικὸς, Κώστας ὁ Γραμματικὸς, ὁ διδάσκαλος Ἀθανάσιος Ψαλίδας, ὁ Δημήτριος Ἀθανασίου, ὁ Ἀλέξιος Νούτζου, ὁ Κωνσταντῖνος Μαρίνου, ὁ Γεώργιος Τουρτούρης καὶ ὁ Νικόλαος Λασπᾶς».

Ἐπίσης ὁ αὐτὸς Περραιβὸς (Σύντομος Βιογραφία τοῦ ἀοιδίμου Ρήγα Φεραίου 1860 σελ. 43) ἀναφέρει ὡς Γραμματεῖς τοῦ Ἀλῆ Πασᾶ καὶ τὸν Κ. Δούκαν τὸν Κωφὸν περὶ τοῦ ὁποίου μάλιστα φρονεῖ ὅτι εἰσηγήθη εἰς τὸν Ἀλῆ Πασᾶν νὰ ζητήσῃ ἀπὸ τὸν Πασᾶν τοῦ Βελιγραδίου τὴν εἰς Ἰωάννινα ἀποστολὴν τοῦ Ρήγα Φεραίου. Πρὸς ἐπιβεβαίωσιν τῶν ἀνωτέρω ἐπικαλεῖται καὶ τὴν μαρτυρίαν τοῦ Κ. Ἀσωπίου (αὐτόθι σελ. 43).

τικὰς σχέσεις μὲ τὸν Σπῦρον Κολοβόν¹⁾), ὅστις ἐξετέλει χροὴ διερμηνέως λόγῳ τῆς κατοχῆς ξένων γλωσσῶν, ὁ Κολοβὸς δὲ ἦτο ἐκεῖνος ὅστις κατὰ τὸ 1809 ὑπεδέχθη εἰς τὰ Ἰωάννινα ἐκ μέρους τοῦ Ἀλῆ Πασᾶ καὶ τὸν Βύρωνα²⁾).

Ὁ ἴδιος ὁ Κώστας ἀναφέρει πὼς ὁ Κολοβὸς τοῦ εἶχε δωρήσει καὶ πολὺτιμα κιχριμπαρένια κομβολόγια.

Στενὴν ὁμως συνεργασίαν εἶχεν ἐπίσης καὶ μὲ τοὺς ὑπολοίπους Γραμματεῖς καὶ μάλιστα κατὰ τὸ 1817 ἀπέβη κάπως στενωτέρα ἢ συνεργασία τῶν ἐπὶ οἰκονομικῆς φύσεως προβλημάτων.

«1817 ἢ πρωτύτερα ἢ ὕστερότερα, λέγει³⁾ ὁ Κώστας, δὲν ἐνθυμοῦμαι καλὰ τὸν χρόνον, εἶχαμεν πάρει ἀπὸ τὸν Ἀλῆ Πασᾶ, ἠλιζάμι τὰ σκαλώματα τῆς Τζαμουργιάς, τὸ Ἰβάρι Βωθρωτοῦ.... καὶ τὸ Κουμέρκι Ἰωαννίνων καὶ λοιπὰ δι' ἓνα χρόνον, ὁ Νικόλαος Γιάνκου Καλαρρυτιώτης καὶ Γεώργιος Τουρτούρης Καλαρρυτιώτης καὶ κύρ Ἀλέξιος Νούτζου καὶ Μάνθος Γραμματικὸς Ζαγορήσιος καὶ ὁ κύρ Σπῦρος Κολοβὸς Ἰωαννίτης καὶ ἐγὼ καὶ ἔδωσαν ἀρκετὸν κέρδος καὶ δὲν μᾶς ἔδωσαν τίποτε, νὰ ἐμβῆτε συντροφοὶ καὶ εἰς τὴν δευτέραν χρονίαν ὅπου τὰ ἐκράτησε μόνος του καθὼς διαλαμβάνουν τὰ εἰς χεῖρας του συντροφικὰ γράμματά μας καὶ σημειῶ τὴν ὑπόθεσιν διὰ ῥέγουσαν τῶν παιδιῶν μου· μάλιστα ὁ Ἀλῆ Πασᾶς ἐπειδὴ δὲν τοῦ εἶχε ξεπληρώσει τὸ συμφωνητικὸν ἠλιζάμι τῆς δευτέρας χρονιάς, εἶχε φυλακώσει τὸν εἰρημένον Νικόλαον Γιάνκου⁴⁾), ἔπειτα ἦλθεν ἡ πολιορκία καὶ ὁ χαλασμός τοῦ Ἀλῆ Πασᾶ καὶ ἔμειναν ἔτσι».

Κατὰ τὸν χρόνον τῆς περιφύτου πολιορκίας τοῦ Ἀλῆ Πασᾶ ὑπὸ τοῦ Χουρσίτ, ὁ Κώστας ἔπαιξε καὶ πολλὸν διπλωματικὸν ἀποσταλεῖς ὑπὸ τοῦ Ἀλῆ Πασᾶ πρὸς διεξαγωγὴν διαπραγματεύσεων μετὰ τῶν Σουλιωτῶν, οἵτινες εἶχον ἀποφασίσει νὰ συμμοχίσουν μὲ τὸν Ἀλῆ, δεδομένου δὲ ὅτι ἡ συνεννόησις ἔπρεπε νὰ γίνῃ μὲ μεγάλην ταχύτητα, μὲ ἄκραν μυστικότητα καὶ μὲ πλείστας ἐπιφυλάξεις γιὰ τὸν Ἰσμαὴλ Πασᾶς παρηκολούθει καὶ τὰς παραμικροτέρας κινήσεις τοῦ Ἀλῆ Πασᾶ. «Ὁ Γραμματικὸς Κώστας⁵⁾», προσθέτει ὁ Περραιβός, χωρὶς ἀναβολὴν καιροῦ εἰσελθὼν εἰς τὸ φρούριον διὰ νυκτὸς ἐγνωστοποίησεν ὅλα εἰς τὸν Ἀλῆ Πασᾶν, ὅστις τὰ ἐδέχθη προθύμως καὶ ἔβαλεν εἰς πρᾶξιν».

Ἐπίσης καὶ ἡ ἀπάντησις τοῦ Ἀλῆ Πασᾶ πρὸς τὸν Περραιβὸν ὅταν ἀνε-

1) Ὁ Ibrahim Manzour Effendi χαρακτηρίζει τὸν Κολοβὸν ὡς «αἰσχρὸν καὶ πανούργον».

2) A t e h l e y, Βίος καὶ δραῖσις τοῦ Βύρωνος ἐν Ἑλλάδι, Ἀθῆναι 1919 σελ. 13.

3) Κώστα Γραμματικοῦ, «Ὁ Χαλασμός μου (σελίς 41).

4) Εἰς τὸ τρίτον μέρος τῆς παρουσίας πραγματείας δημοσιεύονται σχετικὰ ἔγγραφα ἐκ τοῦ ἡμετέρου Ἀρχείου ἐξ ὧν καταφαίνονται ἡ ἐντιμότης τοῦ Κώστα εἰς τὰς συναλλαγὰς του.

5) Περραιβοῦ Χ. Ἀπομνημονεύματα πολεμικά, Τόμ. Α', Ἀθῆναι 1836. σελ. 11—13.

τέθη εἰς τὸν τελευταῖον ὑπὸ τῆς Φιλικῆς Ἐταιρείας, εὐρισκόμενον εἰς τὸ Σοῦλι νὰ διεξαγάγη συνεννοήσεις μετὰ τὸν Ἀλῆ Πασᾶν εἶναι συντεταγμένη ἀπὸ τὸν Κώστα, καθὼς ἔχομεν σοβαροὺς λόγους νὰ πιστεύωμεν, λαμβανομένης ὑπ' ὄψει τῆς ὅλης τεχνοτροπίας καὶ τοῦ ὕφους τῆς ἐπιστολῆς.

Ἄρα περραϊβὸς θαυμάζει τὴν φρόνησιν¹⁾, μετ' ἧς ὁ Κώστας διεξήγαγε τὴν ἀνατεθεισάν αὐτῷ ἐντολήν²⁾.

Διαρκούσης τῆς πολιορκίας ηὔτομόλησεν ὄντως ἀργότερον καὶ ὁ Κώστας εἰς τὸ στρατόπεδον τοῦ Χουρσίτ ὅπως ὁ ἴδιος σύντομα καὶ χαρακτηριστικὰ περιγράφει τὴν περιπέτειαν αὐτήν.

«1820 Νοεμβρίου 20—λέγει³⁾ ὁ ἴδιος—τὸ Ὀθωμανικὸν Δεβλέτι ὠργίσθη τὸν Βεζύρ Ἀλῆ Πασᾶν Τεπελενιώτην εἰς τοῦ ὁποίου τὴν δούλευσιν ἤμην ἐγὼ Γραμματικός.

Ἐμεῖς εὐγήκαμεν ὑπήκοοι εἰς τὸ Βασιλικὸν στρατόπεδον, ὁ εἰρημένος Ἰσμαήλ Πασᾶς ἐβουλήθη νὰ χαλάσῃ ἐμὲ καὶ τὸν κύρ Ἀλέξιον Νούτζου, καθὼς προλαβόντως ἐσκότωσαν καὶ τὸν Μάνθον Γραμματικόν, ἐπήραμεν εἴδησιν καὶ ἐφύγαμεν».

Ἄλλ' αἱ πληροφορίες τοῦ χειρογράφου εἶναι τόσοσιν πολλὰς ὥστε νὰ μποροῦμεν μετὰ τὴν προδιαγραφείσαν μέθοδον ἐρεύνης—ὅσον εἶναι δυνατόν—νὰ ἀνασυνδέσωμεν καὶ ἀναπλάσσωμεν κατὰ τὸ δυνατόν περισσότερα στοιχεῖα γύρω ἀπὸ τὸν δημόσιον καὶ ἰδιωτικὸν βίον του.

Δ'

Ἐπ' ἀρχῆς ὡς πολλοὶ καλοὶ ἐρευνηταὶ ἀνεξάρτητα καὶ χωριστὰ ἐργα-

1) Εἰς τὸ χειρόγραφον τοῦ Γ. Οἰκονόμου, Γραμματέως τοῦ Ἰσμαήλ Πασό-μπεη (τὸ ὅποιον ἐναπέκειτο εἰς τὴν βιβλιοθήκην τοῦ Πειραιῶς ἀλλὰ δὲν εὐρίσκεται πλέον) καὶ το ὅποιον ἐδημοσίευσεν ὁ Γ. Κρέμος (πρβλ. Παρνασσὸς 1883 Τόμ. Ζ' καὶ Η') ὑπάρχουν δριμεῖς χαρακτηρισμοὶ κατὰ τοῦ Κώστα ὡς «Χριστιανομάχου», ραδιούργου, ἀπατεῶνος «κ.λ.π.» θὰ ἦτο ὁμοῦς παράδοξον ἐφόσον προέρχεται ἀπὸ τὸν Γραμματέα τοῦ Πασό-μπεη, τοῦ ἀμειλίχτου δηλονότι ἐχθροῦ τοῦ Ἀλῆ πασᾶ, νὰ ὑπάρχουν ὕμνοι καὶ εὐθεῖς χαρακτηρισμοὶ διὰ τοὺς ἀνθρώπους τῆς Αὐλῆς τοῦ Ἀλῆ Πασᾶ. Πάντως ὁμοῦς καὶ ὁ ἴδιος ὁ Οἰκονόμου ἀναγνωρίζει ὅτι ὁ Κώστας ἦτο εὐφυής, ἔμπειρος καὶ ὅτι εἶχε λάβει καὶ μυστικὴν ἀνταπόκρισιν μετὰ τοῦ Πασόμπεη κατὰ τοῦ Ἀλῆ Πασᾶ (Αὐτόθι σελ. 972) δηλαδὴ ἀναγνωρίζει ἐμμέσως ὁ ἴδιος πὼς δὲν ἦτο Χριστιανομάχος ἐφόσον συνειργάζετο μετὰ ἐχθροῦς τοῦ Ἀλῆ Πασᾶ ὡς π. χ. τοὺς Σουλιώτας.

Ἄρα Ἀραβαντινὸς ἐπίσης (Πρβλ. χρονογραφία τῆς Ἡπείρου 1856 σελ.) χαρακτηρίζει τὸν Κώστα ὡς «ἀλιτήριον».

Πὼς ὁμοῦς θὰ συμβιβάσωμεν τὴν συνεργασίαν τοῦ Κώστα μετὰ ἀπεσταλμένους τῆς Φιλικῆς Ἐταιρείας ὡς π. χ. τὸν Περραιβὸν ὡς καὶ τὴν μύησιν του εἰς τὴν Φιλικὴν Ἐταιρείαν;

2) Δημαράτου Ἰωάννου, Μεγάλῃ Ἑλληνικῇ Ἐγκυκλοπαιδείᾳ Τόμ. 9ος σ. 108.

3) Κώστα Γραμματικοῦ, ὁ Χαλασμός μου (σελ. 55).

ζόμενοι. Χωρίς όμως συστηματικήν ἐργασίαν γύρω ἀπὸ τὴν ἐπισκόπησιν τοῦ ὅλου καὶ τῶν μερῶν δὲν μπορούμεν νὰ καταλήξωμεν σὲ κάτι τι ὀλοκληρωτικὸν καὶ ἐπιστημονικῶς συνθετικόν.

Πρέπει νὰ συλλάβωμεν τὸ ὅλον τῆς προσωπικότητος καὶ τὸ κέντρον ἑνὸς ἀνθρώπου ἔὰν πρόκειται νὰ χαρακτηρίσωμεν ἀντικειμενικὰ καὶ νὰ ἀξιολογήσωμεν πραγματικὰ τὰς διαφόρους πράξεις καὶ ἐνεργείας του.

Ἀσήμαντοι πολλάκις λεπτομέρειαι κέκτηνται παμμεγίστην ψυχολογικὴν σημασίαν καὶ συνεπῶς μόνον ἡ ἐπισκόπησις τῶν μερῶν ἐν συνδυασμῶ πρὸς τὸ ὅλον μπορεῖ νὰ μᾶς δώσῃ τὸ ποθούμενον.

Ἡ παραπάνω μεγάλη Παιδαγωγικὴ ἀλήθεια ἔχει ἀνάγλυφον τὴν ἀξίαν καὶ τὴν ἰσχύν της προκειμένου καὶ περὶ ἱστορικῶν ἐρευνῶν καὶ περὶ βιογραφικῶν ἀπεικονίσεων.

Ἀπὸ τὴν μελέτην τοῦ εἰς τὸ δεύτερον μέρος τῆς παρούσης πραγματείας δημοσιευομένου χειρογράφου ποὺ ἐπέχει θέσιν ἐνθυμήσεων καὶ τμήματος Ἀπομνημονευμάτων, συνάγεται ὅτι ὁ Κώστας εἶχε ἀνεπτυγμένον εἰς μέγαλον βαθμὸν τὸ θρησκευτικὸν συναίσθημα δεδομένου ὅτι εἶχεν ἀνατραφεῖ εἰς περιβάλλον οἰκογενειακὸν κατ' ἐξοχὴν θρησκευτικόν.

«Στὰ 1817, ἀναφέρει¹⁾, εἶχεν ἀγορασμένα ὁ Πατέρας μου Ἅγια Λείψανα διὰ γρόσια 1000 καὶ μᾶς τὰ ἐπῆρεν ὁ Πατῆρ Ζήσης ἀπὸ τὴν Καστιάνιαν μετὰ τὴν δύναμιν τοῦ Πέγη τους Κιαβογιαούμπε ὄντος Μουσελίμη τότες, ἐπὶ Ἁλῆ Πασᾶ τὰ ἐπῆρα ἐγὼ μετὰ τὴν δύναμιν τοῦ Σουλεῦμάνμπε Γκαβοῦ».

Ὁ ἴδιος ὁ Κώστας ἐξοχιστοποίησε μεγάλα ποσὰ διὰ νὰ κτίσῃ²⁾ Ἐκκλησίας εἰς τὴν στενωπὴν τοῦ Πατριδα Βούρμπιανην, εἰς δὲ τὸ σπίτι του τὰ Παλάτια του, ὅπως ἔλεγον οἱ συντοπιῖτες του ὑπῆρχε πλῆθος πολυτίμων θρησκευτικῶν καὶ ἱερῶν κειμηλίων.

(Φανερόν³⁾ καὶ τὰ ἀσημικά, γράφει⁴⁾ ὁ ἴδιος εἰς τὸ πολυθρύλητον χειρόγραφον τοῦ «Χαλασμοῦ του».

1 Εὐαγγέλιον ζυγισμένον μέγαλον ἀγορασμένον ἀπὸ τὴν Ἐκκλησίαν τοῦ Πατρατζηκιῦ.

1 Θυματὸ μέγαλο τῆς ἰδίας Ἐκκλησίας.

5 Σταυροὶ μέγαλοι ἀγιασμένοι, ὁ ἕνας εἶχε καὶ μερτζιάνια καὶ τίμιον ξύλον».

Ἐπὶ πλέον ὀλοκληρον τὸ εἰκονοστάσιον τοῦ σπιτιοῦ του ἀπετελεῖτο ἀπὸ πολυτίμους εἰκόνας ἀγορασθείσας ἀπὸ τὸ Ἅγιον Ὄρος⁴⁾.

1) Κώστα Γραμματικοῦ, ὁ Χαλασμός μου (σελ. 36).

2) Τοῦ Αὐτοῦ, αὐτόθι (σελ. 25) «1823 Αὐγούστος ἐφτιάσαμεν τοὺς Ἁγίους Ἀποστόλους καὶ ἔγιναν μετὰ τὸ ψωμί γρόσια 5650 καὶ ἐρρίξαμεν ἀλλῆλ χισάπι εἰς τὸ δευτέρου τοῦ Αὐγούστησιου τῶν 1826 γρόσια 1650».

3) Τοῦ Αὐτοῦ αὐτόθι (σελ. χειρογρ. 2).

4) Τοῦ αὐτοῦ αὐτόθι σελ. 8 «1 εἰκὼν παλαιὰ Ἁγιορεῖτικη δυσέρετη ἀγορασμένη ἀπὸ τὸ Καρᾶγιανάτικον ἀρχοντικόν».

Ἄλλὰ καὶ ἡ ἐπίπλωσις καὶ ὁ διάκοσμος τοῦ σπιτιοῦ του ἔμοιαζε πρὸς μίαν ἐγκατάστασιν πρωτοτύπου Μουσείου, ὅπου συνδυάζετο ἡ Ἑπειρωτικὴ καὶ ξένη Λαϊκὴ Τέχνη μὲ τὴν εὐρωπαϊκὴν πολυτέλειαν.

Καθρέπται πολύτιμοι καὶ ἀπαστράποντες ἐστόλιζον τοὺς ὀντάδες¹⁾ καὶ τοὺς διαδρόμους.

Ἡ ἐπίπλωσις τοῦ γυναικωνίτου μὲ προσκέφαλα ἐκ Σύρου καὶ Σμύρνης καὶ μὲ κιλίμια καὶ γιάμπολες ἀπὸ τὴ Βλαχιά.

Τὰ κρεββάτια τοῦ ὕπνου ἄλλα σιδερένια²⁾ εὐρωπαϊκὰ καὶ ἄλλα ξύλινα τῆς Μάλτας.

Τὰ ἐπιτραπέζια³⁾ σκεύη ὅλα ἀσημένια τεχνοτροπίας Γιαννιώτικης, ἀγορασθέντα ἀπὸ τὸ ἀρχοντικὸν τοῦ Βουλοδήμου μὲ τὸν ὅποιον συνεδέετο ἰδιαιτέρως.

Γυαλικά Βενέτικα καὶ Ἰσπανικά συνεπλήρωνον παραλλήλως καὶ ἐπλούτιζον τὴν συλλογὴν τῶν ἀσημένιων ἀντικειμένων.

Τὰ μαγειρικὰ σκεύη ἐπίσης Λαϊκῆς Τέχνης; Σαχάκια τέχνης Καρπενησίου ἄλλα καὶ τεντζερέδες ταῦτοχρόνως Κωνσταντινοπολίτικοι, δῶρα, ὅπως ὁ ἴδιος λέγει εἰς τὸ χειρόγραφόν του, ἀπὸ φίλου του Μπέηδες ἐκ Κωνσταντινουπόλεως.

Λεγένια καὶ Ἰμπρίκια Κωνσταντινοπολίτικα ἄλλα ταῦτοχρόνως καὶ Λαμπίκοι Βενετίας δυσεύρετοι.

Οἱ τοῖχοι ἀπὸ τοὺς ὀντάδες τοῦ σπιτιοῦ του στολισμένοι ἐπίσης μὲ ὄπλα πολύτιμα, ὅλα ἀσημένια.

- «1 τουφέκι ἐγκλίτικον ἀσημένιον
1 ζευγάρι κουμπούραις μεγάλες
1 ζευγάρι πιστόλαις Ἀρβανίτικες πέρα-πέρα
1 μπέλ χαντζάρι
1 ζευγάρι παλάσκαις ἰδικαῖς μου
1 σπαθὶ ἀσημένια τὰ κομμάτια».

Καὶ τὸν ὄραϊον καὶ πολυτελεῖ αὐτὸν διάκοσμον τῶν ἀψύχων συνεπλήρωνεν ἡ αἴγλη καὶ ἡ φαντασμαγορία τὴν ὁποίαν προσέδιδε τὸ ἀρχοντικὸν ντύσιμο τῆς γυναίκας του, τῶν κοριτσιῶν του, τῆς νύφης του καὶ αὐτοῦ τοῦ ἰδίου.

1) Κόστα Γραμματικοῦ, «Ὁ Χαλασμός μου» (σελ. 12). «Τὰ σπίτια μου ὅπου τὰ ἔκαυσαν ὀντάδες 6 καὶ δύο ντιβάνια πρὸς 85 ποδάρια μάκρος τὸ 1 καὶ 3 δύπατα ὅλα ταβανισμένα καλὰ ἀλιά». Ἡ ἀξία τῆς οἰκίας του ἀνήρχετο εἰς 25.000 γρόσια τῆς ἐποχῆς.

2) Τοῦ Αὐτοῦ αὐτόθι (σελ. 6). «1 κρεββάτι σιδερένιον φράγκικον τοῦ ὕπνου δομένον ὁ Μητροπολίτης Ἰωαννίνων».

3) Τοῦ Αὐτοῦ αὐτόθι (σελ. 3) «53 ζάρφια ἀσημένια, 16 τάσια νεροῦ, 12 μαχαιροπήρουνα τῆς τραπέζης ἀσημένια, 12 χουλάρια τῆς τραπέζης ἀσημένια».

4) Τοῦ Αὐτοῦ, αὐτόθι (σελ. 2—3).

Ἡ Δέσπω, ἡ γυναῖκα του, ντυμένη¹⁾ με τζουμπέδες βαρύτιμους, με λιμπαντέδες ἀπὸ ἀτλάζι, με ντουλαμάδες χουσοκέντητους ἀπὸ σεβαγὶ ἰνδικῆς προελεύσεως καὶ με κροσσὸς τέχνης λαϊκῆς τῆς Ρουμανίας, με γοῦνες καὶ ποδιές κεντημένες ἐπίσης με χρυσοτσάπαρα καὶ ὄτρες χρυσές, με μπέντια ἐπὶ τοῦ στήθους λεπτῆς κεντητικῆς λαϊκῆς τέχνης τῶν Γιαννίνων²⁾, με δακτυλίδια διάστικτα ἀπὸ ζαφίρια, διαμάντια, ρουμπίνια καὶ ζομπρούτια, καθὼς ἐπίσης καὶ ἐνώτια φλωρένια καὶ μαργαριταρένια με λίθους πολυτίμους ἀπὸ ἀμέθυσσον διαμάντια, ρουμπίνια καὶ ζομπρούτια.

Ἄλλα ἐπίσης ζεύγη σκουλαρίκια τέχνης Καλαρρυτικῆς με μεριζάνια καὶ ἄλλα φτιασμένα ἀπὸ ζομπρούτια με πολυτίμους λίθους.

Ἡ ζώνη³⁾, ἡ ὁποία ἐκάλυπτε τὴν μέση της ἐπίσης ἀσημένια καὶ διάστικτη ἀπὸ ἀλμάζια καὶ ρουμπίνια.

Καὶ ἡ ἀρχοντική, ὠραία, ἐπιβλητικὴ καὶ ἀπαστρόπτουσα στολὴ τῆς γυναικὸς του συνεπληροῦτο ἀπὸ τὸ φανταχτερό, φαντασμαγορικὸ καὶ παραμυθένιο ντύσιμο τῶν κοριτσιῶν του Σαββοπούλας⁴⁾ καὶ Εἰρήνης⁵⁾ καθὼς ἐπίσης καὶ τῆς νύφης του Γιαννάκενας⁶⁾ ἀπὸ τὴν Κόνιτσαν.

Τζουμπέδες ὀλόχρσοι, Σιάλια⁷⁾ Τουνέζικα καὶ Τουρνάβου Θεσσαλίας, ἀρμάθες μαργαριτάρια, φέσια καπλατισμένα με φλωριά Βιεννέζικα⁸⁾ καὶ με μαργαριτάρια, δακτυλίδια με ρουμπίνια ζαφίρια καὶ διαμάντια ὀλοτρόγυρα, σκουλαρίκια φλωρένια καὶ με μαργαριτάρια Σιάλια λιαχοῦρ ὀλοκαίνουργα ἀπὸ τὴν Μισύρην⁹⁾ σιάλια Εβραϊκά¹⁰⁾ σερβέτα¹¹⁾ Τουρνάβου με κροσσὸς ἀπὸ μετὰξι καὶ ἀρμάθα ὀλόκληρη ἀπὸ 43 φλωριά πὸ στόλιζε τὸ

1) Κώστα Γραμματικοῦ, «Ὁ χαλασμός μου», (σελ. 4—6).

2) Τὰ πλεῖστα εἶχον ἀγορασθῆ ἀπὸ τὸν Μανούσην Γούναρην ἔμπορον Ἰωαννίνων (πρὸβλ. αὐτόθι σελ. 7).

3) Κώστα Γραμματικοῦ, «Ὁ χαλασμός μου» (σελ. 2—3). «1 ζευγάρι θυλικώματα τῆς οἰκίας μου, εἶχαν καὶ ἀλμάζια καὶ ρουμπίνια».

4) Τοῦ Αὐτοῦ αὐτόθι σελ. 4, «3 δακτυλίδια διαμαντένια καὶ μαργαριτάρια ἀρμάθα ἐμμένει τῆς Σαββοπούλας μαζί με ἓνα τζουμπέ ὀλόχρσον γρόσια 1000».

5) Τοῦ Αὐτοῦ αὐτόθι σελ. 6. «Τὰ φορέματα τῆς θυγατρὸς μου Εἰρήνης χρόνων 16 τῆς ἐτοίμαζα καὶ τὰ τῆς ὑπανδρείας γρόσια 4000».

6) Τοῦ Αὐτοῦ αὐτόθι σελ. 6. Τὰ φορέματα τῆς νύμφης μου παρμένην ἀπὸ Κόνιτσαν γρ. 5000 Πρὸβλ. ὡσαύτως (αὐτόθι σελ. 5). «5 δακτυλίδια τῆς τριῶν μηνῶν νύμφης μου Γιαννάκενας διαμαντένια γρ. 1000, 1 φέσι τῆς ἰδίας καπλατισμένον με μαργαριτάρια καὶ 43 φλωριά τετράγωνα τῆς Βιέννης γρ. 1.500».

7) Τοῦ Αὐτοῦ αὐτόθι σελ. 8.

«1 λιαχοῦρ σιάλι ἀλιὰ φερμένον ὁ Λαφίσης γρ. 750».

8) Τοῦ Αὐτοῦ, αὐτόθι σελ. 5 «43 φλωριά τετράγωνα τῆς Βιέννης».

9) Τοῦ Αὐτοῦ αὐτόθι, (σελ. 8). «1 σιδλι λιαχοῦρ ἀπὸ τὰ νέα Μισηριοῦ δομένον ὁ Νοῦσα Χρυσός».

10) Τοῦ Αὐτοῦ, αὐτόθι σελ. 8. «6 σιάλια τακλήτε λιαχοῦρ φράνκιχα».

11) Τοῦ Αὐτοῦ, αὐτόθι σελ. 8. «1 σερβέτα Τουρνάβητικη μεταξένια γραμμένη καὶ με κλόσια Ἐβραϊκά μεταξένια».

νυφιάτικο φέσι τῆς Γιαννάκενας, ἰδοὺ μερικὰ ἀπὸ τὰ στολίδια πού ξεχώριζαν στὸ ντύσιμο τῶν κοριτσιῶν καὶ τῆς νύφης του.

Καὶ ἔτσι «ἡ Ἑπειρωτοπούλα τῶν παραμυθιῶν» ζοῦσε στὴν πραγματικότητα σὲ μιὰ ἀπόμερη γωνιὰ τῆς Ἐπαρχίας Κορίνθου. Ἡ ἀνάμνησίς της μὲ μιαν παρουσιαζομένην εὐκαιρίαν ἢ καλλίτερον μὲ ἓν ἐπιβεβλημένον καθῆκον γύρω ἀπὸ τὴν μνήμην ἐξεχουσῶν μορφῶν τοῦ παρελθόντος ἀφυπνίζει καὶ εἰς τὴν ψυχὴν μας νοσταλγικὰς διαθέσεις γύρω ἀπὸ μιαν Ζωὴν ἢ ὁποία μᾶς ξέφυγε ὀριστικὰ καὶ ἢ ὁποία ἀνήκει πλέον στὸν κόσμον τῆς Ἱστορίας καὶ τῆς Πατριδογνωσίας...

Καὶ ἀνάμεσα σὲ ἓνα κόσμον τέχνης καὶ ὁμορφιάς, σὰν τὸν παραπάνω, πού μόνον ἀδρομερῶς προσεπαθήσαμε νὰ σκιαγραφήσωμεν, προσδίδει αἶγλην ὁ ἴδιος ὁ Κώστας ὁ Γραμματικὸς μὲ τὸ ὑψηλὸν ἀνάστημα, μὲ τὸ ἀρρενωπὸν ὕφος του, μὲ τὴν ἐξωτερικὴν στολὴν του καπλατισμένην μὲ ἀτλάζια καὶ χρυσᾶ τσαπάρια, πλαισιουμένην ἀπὸ τζουμπέδες καὶ λιμπαντέδες πολύτιμους, συμπληρουμένην δὲ μὲ ντουλαμάδες Ἰνδικοῦς¹⁾ καὶ μὲ κριμιζὶ ἑπανωφόρι²⁾. Στὰ χέργια του ἀστράφτει τὸ περίφημον δαχτυλίδι τοῦ ἀπὸ ἀμέθυσσον πού ἐχρησίμευεν καὶ ὡς σφραγίς, χραιμμένον, ὅπως λέγει³⁾ ὁ ἴδιος, τὸ ὄνομά του, φλορένιον μὲ δύο μπερλιάντια εἰς ταῖς ἄκραις καὶ φκιασμένον ὁ κύρ Σταῦρος Ἰωάννου εἰς Βιέναν⁴⁾, καὶ ὡς ἐπιστέγασις τῆς ὅλης ἐξωτερικῆς ἐμφανίσεως κιχριμπαρένια κομπολόγια, δῶρα τοῦ φίλου του συναδέλφου του Κολοβοῦ, χρυσᾶ ὥρολόγια⁵⁾, ἀσημένεες ταμπακέλιες καὶ στή μέση—τὸ σύμβολον τοῦ ἐπαγγέλματός του—τὸ ἀσημένιο καλαμάρι του.

Ἄλλ' ἢ μεγαλοπρέπεια τῆς περιβολῆς ἀποκορυφοῦται εἰς τὴν ἔφιππον στάσιν του ἐπάνω εἰς ἐπίχρυσες σέλλες τῶν ἀλόγων πού ἐπὶ τοῦτο συνετήρει διὰ τὰ διάφορα ταξίδια του εἰς τοὺς σταύλους τοῦ Ὀμηρικοῦ⁶⁾ σπιτιοῦ του!

Στὴν ἔφιππο δὲ στάσι του πού ἐπέτρεπε νὰ ἀνεμίζωνται ἡ ἄσπρη φλοκίτα του καὶ τὸ κριμιζὶ ἑπανωφόρι του διεκρίνοντο πάντοτε καὶ οἱ ἀχώριστοι φίλοι τοῦ στολιδιοῦ του, δὺὸ ἀσημένιαις⁶⁾ κομπούραις πού τοῦ εἶχε δωρήσει ὁ Κωνσταντῖνος Ράδος ἀπὸ τὰ Γιάννενα.

1) Κώστα Γραμματικοῦ, ὁ Χαλασμός μου σελὶς 6. «1 καπότι κρημιζὶ ἀλιὰ μὲ τὴν κατζούλα του διὰ δρόμον καβάλα».

2) Τοῦ Λύτοῦ, αὐτόθι σελ. 4.

3) Τοῦ Λύτοῦ, αὐτόθι σελ. 7. «ὥρολόγια τοῦ κόλπου, τὰ τρία δυσεύρετα, ρεπετέτζιον, φλορένια».

4) Τοῦ Λύτοῦ, αὐτόθι, σελὶς 9. «1 καροῦτα δρένια, δυσκολόφιακτη πολὺ μεγάλη». 15 βαγένια μεγάλα, 4 ἀμπάρια μεγάλα καὶ 1 μικρόν». Ἐπὶ πλέον πρβλ. αὐτόθι σελὶς 9, «60 φορτώματα σιτάρι καὶ κριθάρι πρὸ 20 ἡμερῶν φερμένο γρόσια 1800. 40 φορτώματα κρασί γρ. 2000, 120 ὄκ. Βούτυρο γρ. 300, 200 ὄκ. ρακὶ γρ. 200, 150 ὄκ. τυρὶ γρ. 300».

5) Τοῦ Λύτοῦ αὐτόθι σελ. 9, «καὶ δύο κομπούραις δομέναις ὁ Κολιὸ Ράντος Ἰωαννίτης».

Καὶ ὅλαι αἱ παραπάνω καλλιτεχνικαὶ προτιμήσεις συνεπληροῦντο ἀπὸ παρομοίας πνευματικᾶς.

Ἡ βιβλιοθήκη του πολύτιμος καὶ μὲ σπάνια χειρόγραφα «353 κομμάτια βιβλία», ὅπως μᾶς λέγει¹⁾ ὁ ἴδιος.

Ἐκυριάρχουν οἱ Ἕλληνες συγγραφεῖς καὶ οἱ Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας.

Ἐπῆρχον πολύτιμα χειρόγραφα καὶ σπάνιαι ἐκδόσεις Ἐκκλησιαστικῶν βιβλίων καὶ Λεξικῶν.

Ἐπῆρχον ἐπίσης χάρται γεωγραφικοὶ πολύτιμοι, τὰ ἔργα τοῦ Εὐγενίου τοῦ Βουλγάρου καὶ τοῦ Σουγδουρῆ ἢ Γεωγραφία τοῦ Μελετίου, ὁλόκληρος ἢ σειρὰ τῆς Βυζαντίδος καὶ σπάνιαι ἐκδόσεις τῆς Γραμματικῆς τοῦ Γαζῆ, σὲ τρόπον ὥστε ὁ θαυμασμὸς²⁾ τοῦ Ἐπισκόπου Βελλᾶς καὶ Κονίτσης Ἰωσήφ³⁾ διὰ τὴν πολύτιμον αὐτὴν πνευματικὴν συλλογὴν νὰ εἶναι δίκαιος καὶ ἐπιβεβλημένος.

Ἀλλὰ πῶς νὰ μὴν εἶναι ἐκδηλὸς καὶ πηγαῖος ὁ θαυμασμὸς τοῦ Ἐπισκόπου, ὅταν ἀντίκρουσε τὴν βιβλιοθήκην τοῦ Κώστα μεταξὺ ἄλλων καὶ τὴν Χάρταν⁴⁾ τοῦ Ρήγα Φεραίου φυλασσομένην ὡς πολύτιμον κειμήλιον;

Καὶ ὅμως:

Αὐτὸς ὁ ὑπέροχος συνειδητὸς Ἕλλην, ὁ μεμνημένος εἰς τὴν Φιλικὴν Ἐταιρείαν καὶ διατηρῶν ἀλληλογραφίαν μὲ τὸν Ἄλ. Μαυροκορδάτον καὶ μὲ ἄλλους ἄνδρας τῆς Ἐπαναστάσεως ἀπεκλήθη «ἀλιτήριος, πνεῦμα μοχθηρίας, Χριστιανομάχος».

Κακόμοιρη καὶ τσαλαπατημένη ἀλήθεια!

Ε'

Ἀπὸ τὴν παραπάνω ἀμυδρὰν σκιαγραφίαν ποὺ προσεπαθήσαμε νὰ δώ-

1) Κώστας Γραμματικοῦ, «Ὁ χαλασμός μου», σελ. 10. «353 κομμάτια βιβλία ἢ βιβλιοθήκη μου τὰ πολλὰ Ἑλληνικά».

2) Τοῦ Αὐτοῦ, αὐτόθι, σελ. 11. «Τοῦτο μόνον σᾶς λέγω, ὅτι ἄλλη παρομοία βιβλιοθήκη δὲν ἦτο εἰς ταῦτα τὰ μέρη ὁ προκομμένος Γραμμενιάτης Ἰωαννίδης ὅπου τὴν εἶχεν ἰδεῖ καὶ ὁ Ἐπίσκοπος Βελλᾶς κὺρ Ἰωσήφ καὶ ὁ Ἑλληνικὸς διδάσκαλος Κονίτζης, ὅπου τὴν εἶδον, ἔμειναν ἐκστατικοὶ καὶ ἄς ἐροτηθῶσι. Ἡ βιβλιοθήκη ἐστοίχιζε γρ, 15.000 (πρβλ. αὐτόθι σελ. 11).

3) Γερμανοῦ, Μητροπολίτου Σάρδεων, Ἐπισκοπικοὶ Κατάλογοι Ἠλείου καὶ Ἀλβανίας ἐν «Ἠπειρωτικοῖς Χρονικοῖς» 1937 σελ. 29—30. «Ἐπίσκοπος Βελλᾶς καὶ Πωγωνιανῆς ἀπὸ τοῦ 1818—1839. Ἰωσήφ ὅστις προστασία καὶ ἐπεμβάσει τοῦ Ἀλῆ Πασᾶ, εἰσεπήδησεν εἰς τὴν Ἐπισκοπὴν Βελλᾶς, παροραθέντων ἀνωτέρων», ὡς ἔγραφεν αὐτῷ. Πατριάρχης Χρῦσανθος ἀπὸ 4 8)βρίου 1824. Πρὸς τὸν εἰρημένον Ἐπίσκοπον Βελλᾶς καὶ Κονίτζης ἦλθεν εἰς ρῆξιν καὶ ὁ Κώστας Γραμματικός διὰ τὰς παρανόμους ἐπεμβάσεις του εἰς τὸ ἐν Βουκουρεστίῳ Μετόχιον τῆς Βελλᾶς. Πρβλ. Σούρλα Εὐριπίδου, Συμβολὴ εἰς τὴν Ἱστορίαν τῆς Ἐπαρχίας Κονίτσης ἐν «Ἠπειρωτικοῖς Χρονικοῖς» 1922 Τευχ. Γ' σελ. 208.

4) Κώστας Γραμματικοῦ, ὁ χαλασμός μου. σελ. 11 «1 χάρτα Ρήγα».

σωμεν πρὸς ἀνάπλασιν¹⁾ μιᾶς ζωῆς ἢ ὁποία μᾶς ἔφυγε καὶ πρὸς ἀποκατάστασιν τῆς μνήμης ἐνὸς ἐκλεκτοῦ Ἑπειρώτου, συνάγεται ὅτι ὁ Κώστας ὁ Γραμματικὸς εἶχεν ἀνεπτυγμένον τὸ *Θρησκευτικόν*, τὸ *Πατρικόν*, τὸ *ἀλτροῦσικόν*, τὸ *Πατριωτικόν* καὶ τὸ *Πατριδογνωστικόν* συναίσθημα εἰς μέγαν καὶ ζηλευτὸν βαθμόν, γιὰτὶ ἂν καὶ διετήρει ἀκίνητον περιουσίαν καὶ στὰ Γιάννενα²⁾ καὶ στὴν Κόνιτσαν³⁾ καὶ ἀλλαχοῦ⁴⁾ μὲ τὸν πλοῦτον ποῦ εἶχεν ἀποκτήσει διὰ τῆς ἰδίας του ἰκανότητος καὶ ἐργατικότητος, ἐν τούτοις παρὰ τοὺς προφανεῖς κινδύνους ἀπὸ τὰς Ἀλβανικὰς ἐπιδρομὰς καὶ παρὰ τὰς ἐπανελημμένας λεηλασίας καὶ τοὺς συχνοὺς χαλασμούς του, ἐπέμεινε νὰ βρῆσκειται στὴ Χώρα του, ὅπως ἔλεγε τὸ χωργιό του, τῇ στενώτερη πατρίδα τὴν Βούρμπιανη, γιὰτὶ ἡ ζωὴ του εἶχε στενώτατα συνυφανθῆ μετὰ τοῦ πατρῖου ἐδάφους.

«*Ἡ ψυχὴ του ἦταν πάντοτε σιὰ ψηλῶματα, ὅπως λέγει κάπου καὶ ὁ Παπαδιαμάντης γιὰ τὸν ἑαυτό του.*»

Ἔτσι ἐξηγεῖται γιὰτὶ ἐξώδευε πάντοτε μεγάλα ποσὰ διὰ τὰς ἀνάγκας τῆς στενωτέρας του Πατρίδος, συνεχῶρει καὶ εὐηργέτει ἀκόμη καὶ τοὺς ἐχθρούς του καὶ γενικὰ τὰ πάντα διεκινδύνευε γύρω ἀπὸ τὴν ἰδέαν τῆς στενωτέρας πατρίδος προσπαθῶν νὰ διατηρῆ πάντοτε ἀλώρητον τὴν θέρμην τῆς πατρικῆς ἐστίας.

Ἡ πατρικὴ του ὁμῶς αὐτὴ ἐστὶν ἡ ὁποίαν εἶχε μεταστρέψει εἰς ἓν εἶδος Πατριδογνωστικοῦ Μουσείου τὰ περίφημα παλάτια του στὴ Βούρμπιανη, μὲ τὴν πολυτέλειαν ποῦ ἐπέκλειον καὶ τὴν αἴγλην ποῦ προσέδιδον, ὑπέστησαν ἐπανελημμένας ἐπιδρομὰς ἀπὸ Τουρκαλβανούς.

Ἡ πρώτη ἐπιδρομὴ ἢ καλύτερον γιὰ νὰ μεταχειρισθῶμεν τὴν ζωντανὴν φρασεολογίαν τοῦ Κώστα, ὁ πρῶτος χαλασμός του, ἐγίνε τὴν 26 Νοεμβρίου 1820 ἐκ μέρους τοῦ Ἰσμαήλ πασᾶ⁵⁾ ὁ δεύτερος χαλασμός του εἰς τὰς 16 Ὀκτωβρίου 1824⁶⁾, καὶ τρίτος ὁ καὶ τὰ μάλιστα ἐξοντωτικός, τὸν ὁποῖον περι-

1) Ὁ Παπαρηγόπουλος ἰσχυρίζεται ὅτι ἡ Ἱστορία δὲν εἶναι ξηρὰ ἀφήρησις, ἀλλὰ «ἀναπαράστασις παρωχημένων χρόνων». Καὶ ἔχει ἀπόλυτα δίκαιον, γιὰτὶ μόνον ἔτσι μπορεῖ νὰ μιλήσῃ βαθύτερα στὴν ψυχὴ μας.

2) Κώστα Γραμματικοῦ, «Ὁ χαλασμός μου» σελ. 53—54. «Σημειῶ δσα ὑποστατικά ἔχω ἔξω ἀπὸ τὴν χώραν μου». Ἡ στίτι εἰς Ἰωάννινα, ἦταν τοῦ Μανούση Περισιτέρη Γούναρη Ἰωαννίτου εἰς τὸν μαχαλά καμάρες.

3) Τοῦ Αὐτοῦ, αὐτόθι σελ. 64. «Ἡ μπαχιτζὲ μέγαν διὰ σπιτότοπον εἰς τὸ Βαρόσι τῆς Κονιτζῆς Ποράτζανη ὀνομαζόμενον ἀγορασμένον ἀπὸ τὸν υἱὸν Ντελῆ Τζένε Κονιτζιώτη, Ἡ χάνι φτιασμένον ἐκ θεμελίων εἰς τὸ Παζάρι Κονιτζῆς, Ἡ ἐργαστήριον σαριτζήτικον, ὁμοίως, Ἡ ὁμοιον ναλπάνικον ὁμοίως».

4) Τοῦ Αὐτοῦ, αὐτόθι (σελ. 53). «Ἡ τζιφλίκι εἰς Γρεβενὰ ὀνομαζόμενον Τζεκοβίτζα καὶ ἀγορασμένον ἀπὸ τὸν υἱὸν Λογοθέτη Λιώτα Γρεβενίτην μὲ δύο στίτια καὶ ἀχυρῶνες (ἐπίσης παρόμοια εἰς Ἀνασελίτσαν κτλ.» πρβλ. αὐτόθι σελ. 53).

5) Σούρλα Εὐριπίδου, Συμβολὴ εἰς τὴν Ἱστορίαν τῆς ἐπαρχίας Κονιτσης ἐν «Ἑπειρωτικοῖς Χρονικοῖς» 1929 σελ. 217.

6) Τοῦ Αὐτοῦ, αὐτόθι σελ. 217—218. Πρβλ. ὡσαύτως Κώστα Γραμμα-

γράφει¹⁾ ὑπέροχα ὁ ἴδιος μὲ τὸν μεγαλύτερον ψυχικὸν σπαραγμὸν εἰς τὰς 9 Ὀκτωβρίου 1826.

Μετὰ τὸν τρίτον χαλασμόν, μόλις διασωθεὶς ἀπὸ βέβαιον θάνατον ἠναγκάσθη νὰ ἐκπατρισθῇ ἀντικρούζων κατὰ τὴν τραγικὴν ἐκείνην στιγμήν τῆς νυκτερινῆς φυγῆς του ὡς ἄλλος *Αἰνείας*, ἀπὸ τὴν ἀντιπέραν ὄχθην τοῦ ποταμοῦ *Σαρανταπόρου*, καὶ ἀπὸ τὰ βουνὰ τῆς Σέλτζης τὰς φλόγας τῆς πυρποληθείσης²⁾ ὑπὸ τῶν Τουρκαλβανῶν οἰκίας του καὶ τοὺς καπνοὺς, οἱ ὁποῖοι ἀνεδίδοντο ἀπὸ τὰ ἐρειπωθέντα παλάτια του.

Ἀπεμακρύνθη μὲ τὸν σπαραγμὸν ἐκεῖνον πού νοιώθει ὁ ξεριζωμένος ἀπὸ τὴν γῆν τῶν πατέρων καὶ παπούδων του, ἀπὸ τὴν γῆν ὅπου πρωτοχάρηκε τὸ φῶς τοῦ ἡλίου, ἀπὸ τὴν γῆν πού ἀπετέλει τὸ θέατρον τῆς χαρᾶς καὶ τῶν πόνων του.

Ἐβάδισε τὸν δρόμον τῆς αὐτοεξορίας³⁾, πάντοτε ὅμως ἐλπίζων καὶ οὐδέποτε ἀπελπισθεὶς.

Καὶ ἐπανῆλθεν πράγματι πάλιν, μετὰ πάροδον χρόνου, εἰς τὴν γῆν ἣτις τὸν ἐξέθρεψεν.

Μεταξὺ ὅμως ἐκείνων οἷτινες συνήργησαν εἰς τοὺς χαλασμούς του συμπεριλαμβάνοντο καὶ συγχωριανοὶ καὶ συντοπιταὶ του, οἱ ὁποῖοι δὲν τὸν ἠνείχοντο ὡς *Προεστὸν* εἰς τὴν Βούρμπιανην.

Τὰ γεγονότα ἰδίως τῶν ἐτῶν 1815 καὶ 1816 δὲν ἀφήνουν οὐδεμίαν ἀμφιβολίαν περὶ τῶν διαθέσεων τῶν ἀντιπάλων του.

τι κοῦ ὁ χαλασμός μου σελ. 41. «1824 Ὀκτωβρίου μὲ ἐφυλάκωσεν ὁ Οὐμέρ Πασᾶ Βρυώνης. Τὴν φυλακὴν τὴν εἶχαν ὁ Μίτζι Ἀμπάξης καὶ Λιάμτσε Ταχῆρ Ἀμπάξης καὶ μὲ ἔβαλαν εἰς τὸν ἄλυσον καὶ μὲ ἐφοβέριζαν νὰ μὲ σκοτώσουν καὶ ἔκαμα τσαρὲν καὶ τοὺς ἔδωσα γροσσια 5000 μοῦ ἐπῆραν καὶ μίαν ὁμολογίαν χρεωστικὴν γροσσια 5000 μοῦ ἐπῆρην καὶ ὁ ἐξάδελφός τους Λιάμτλε Σάκο Λιουζάτης μίαν ὁμολογίαν εἰς τὸν ἴδιον ἄλυσον γρ. 5000. Τὰ ἐσημείωσα νὰ ξεύρουν τὰ παιδιὰ μου». Πρβ. ὡσαύτως τοῦ Αὐτοῦ, αὐτόθι σελ. 32. «1824 Ὀκτωβρίου 16 μὲ ἐφυλάκισεν ὁ Οὐμέρ Πασᾶ Βρυώνης καὶ ὁ Σουλεῦμάν πεγῆ Κονίτζας, ἦταν εἰς τὰ Γιάννινα καὶ ἔστειλεν εἰς τὴν Σαλαῶραν καὶ μοῦ ἐπῆρην τὸ ἀλεῦρι μου ὄκ. 1000, ἔστειλε καὶ εἰς τοὺς Κουκουλιούς καὶ ἐπῆρε τὸ καλαμπόκι μου ὄκ. 4300 γρ. 3150. Τῇ αὐτῇ ὁ ἴδιος Σουλεῦμάν πέγης ὅπου μὲ ἔπιασαν ἔπιασε καὶ τὰ ἀνεψίδια μου *Ζήσην Κύρκα* καὶ *Δημήτριον Κούση* καὶ ὅλους τοὺς χισμεκιαρέους καὶ μᾶς ἐπῆρην ὅτι μᾶς εὔρηκαν ἐπάνω μας ἄσπρα, ἄρματα καὶ φορέματα».

1) Σοῦρλα Εὐρυπίδου, Συμβολὴ εἰς τὴν Ἱστορίαν τῆς ἐπαρχίας Κονίτσης ἐν «Ἡπειρωτικοῖς Χρονικοῖς» 1929 σελ. 32.

2) Τοῦ Αὐτοῦ, αὐτόθι σελ. 218. «... ἔκαυσαν τὰ σπίτια μου, ἐσκότωσαν τὸν ἀνεψιόν μου καὶ τὴν γυναῖκα μου, ἐπῆραν σκλάβον τὸν υἱόν μου καὶ τὸν χισμεκιάρην μου, ἐπῆραν καὶ ὅλο τὸ βιός μου κινητὸν καὶ ἀκίνητον, ἐγὼ μόνον ἐγλύτωσα μὲ τὸ πονκάμισο καὶ τὸ γλέκι...»

3) Ἡ παράδοσις τὸν φέρει ὡς φιλοξενηθέντα ἐπὶ ἐξάμηνον εἰς Φιλιάτες καὶ Πρεμετή.

«Εἰς τοὺς 1815—λέγει¹⁾ ὁ Κώστας στὸ χειρόγραφό του — μᾶς ἐπρόδωσαν εἰς τὸν Ἀλῆν Πασᾶν, ὁ Ζήσης Κυπαρίσης καὶ ὁ Ριζούλης Κύρκας Ρίζου²⁾ καὶ μᾶς ἔβγαλαν ἀπὸ τὸ προεστηλήκι καὶ ἐμπῆκαν αὐτοὶ Προεστοί».

Καὶ ἀλλαχού :

«1816 Ἰούλιος.—Ἐγιναν προεστοὶ ὁ Ζήσης Κυπαρίσης καὶ ὁ Ριζούλης Κύρκας, ἔπιασαν τὰ παιδιὰ μου, τὰ ἐφυλάκωσαν καὶ τὰ ἐτζερεμέτισαν μὲ γρόσια 2500».

Ἐπίσης³⁾

«1815 Αὐγούστος.—Ὁ ἴδιος Ριζούλη Κύρκας ἔλαβε μεσίτην τὸν Παπαζήσην Τζοτζόπλου, τὸν Παπαχαρίσην Τζότζου καὶ τὸν Χαρίσην Ντούρβαρη λέγοντας «*νὰ μοῦ δώσῃ ἄσπρα ὁ Γραμματικὸς καὶ νὰ ἀγαπηθῶμεν*», καὶ νὰ γυρίσω τὴν προδοσίαν ἀπὸ τὸν Ἀλῆ Πασᾶν νὰ μὴ τοὺς πειράξῃ καὶ ἐγὼ εἶπα ἄς τὸ κάμω διὰ νὰ ἀπεράσω αὐτὴν τὴν κακὴν ὥραν καὶ τοῦ ἔδωσα εἰς τρεῖς φορὰς γρόσια 2500. Αὐτὸς καὶ τὰ ἄσπρα ἐπῆρε καὶ ταῖς κακίτεραις προδόσαις ὕστερα ταῖς ἔκαμε καὶ ἔβαλε εἰς τὸν ἄλυσον τὸν ἀδελφόν μου Παπαρίζον».

Καὶ ἀκόμη λεπτόμερέστερον⁴⁾.

«1816 Ἰανουάριος.—Οἱ ἴδιοι Ζήσης Κυπαρίσης καὶ Ριζούλης μᾶς ἐπρόδωσαν εἰς τὸν Ἀλῆ Πασᾶν καὶ ἔβαλε εἰς τὸν ἄλυσον τὸν ἀδελφόν μου Παπαρίζον μῆνας 4 καὶ μᾶς ἐπῆραν γρόσια 15000».

Καὶ ἐν τούτοις . . .

Καὶ ἀνάμεσα ἀκόμη στὴν δίνην αὐτὴν τῶν παιθῶν καὶ τῶν συκοφαντιῶν ὅπως ζωντανὰ διευπλόγησαν παραπάνω, ὁ Κώστας διειρήρει τὴν ψυχραιμίαν του συγχωρῶν μελοιστιανικὴν ἀνεξικακίαν καὶ δανείζων καὶ εὐεργετῶν μὲ ἀνυστεροβουλίαν καὶ πατριωτισμὸν ὄχι μόνον τοὺς ἐχθρούς του, ἀλλὰ καὶ τὴν ἐπαρχίαν ὁλόκληρον.

Ἐὰν πρόσέξῃ τις τὸν ἀριθμὸν τῶν χωρίων ἀπὸ κάθε ἐπαρχίαν ποὺ εἶχον γίνῃ τσιφλίκια⁵⁾ εἰς τὸν Ἀλῆ Πασᾶ, θὰ ἴδῃ πὼς ὁ μικρότερος ἀριθμὸς ὑπάρ-

1) Κώστα Γραμματικοῦ, ὁ χαλασμός μου σελ. 26.

2) Σούρλα Εὐριπίδου, Συμβολὴ εἰς τὴν ἱστορίαν τῆς ἐπαρχίας Κονίτης ἐν «Ἡπειρωτικοῖς Χρονικοῖς» 1929 σελ. 218. «Μαζὶ μὲ τοὺς Ἀρβανίτες (εἰς τὸν τρίτον χαλασμόν του) ἦταν καὶ οἱ κάτωθι Ρωμαῖοι Βουρμπιανῖτες . . . τὰ παιδιὰ τοῦ Ζήση Κυπαρίση».

3) Τοῦ Αὐτοῦ, αὐτόθι σελ. 218 «Κολαούζηδες δὲν ἦτον . . . καὶ ὁ Ριζούλης Κύρκας».

4) Κώστα Γραμματικοῦ, ὁ χαλασμός μου σελ. 33.

5) Τοῦ Αὐτοῦ, αὐτόθι σελ. 34.

6) Τοῦ Αὐτοῦ, αὐτόθι, σελ. 32.

7) Andreades, Ali Pacha de Tebelin. Economiste et Financier. Extrait de la Revue des Etudes Greques Τόμ. XXV, Paris 1912 σελ. 11—14. Ἐν Κονίτῃ π.χ. τσιφλίκια 11, ἐνῶ εἰς Κούρεντα 42, Παλαιοπωγώνιον 35, Τσαμουργιὰ 65, Ἀρ-
ταν 28 κ.τ.λ.

χει στήν ἐπαρχία Κονίτσης, ἐν συγκρίσει πρὸς ἄλλα τμήματα Ἡπειρωτικά.

Δὲν εἶναι δὲ δύσκολον νὰ ἀντιληφθῇ τις ὅτι μόνον εἰς τὴν πατριωτικὴν ἐπέμβασιν καὶ τὴν δεξιότεχνον διαχείρισιν ζητημάτων ἐκ μέρους τοῦ Κώστα Γραμματικοῦ πρὸς τὸν Ἀλῆν ὀφείλεται ὁ μικρὸς ἀριθμὸς τῶν ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Κονίτσης χωρίων ποὺ ἔγιναν τσιφλίκια ἐπὶ Ἀλῆ Πασᾶ.

Καὶ ὕστερα ἀπὸ μίαν τοιαύτην εὐεργεσίαν πρὸς τὴν ἐπαρχίαν Κονίτσης ὀφειλομένην εἰς εἰσηγήσεις του πρὸς τὸν Ἀλῆ Πασᾶν, παρελαύνει καὶ ἡ ἀτελεύτητος σειρὰ τοῦ δανεισμοῦ χρημάτων πρὸς ἀντιπροσώπους καὶ προεστῶτας τῶν πλείστων χωρίων τῆς ἐπαρχίας Κονίτσης.

Τὰ Καβάσιλα, ἡ Μπριάζα, ἡ Μόλιστα, ἡ Σταρίτσιανη, τὸ Κεράσοβον, ἡ Φούρκα, τὸ Κάντσικον, ἡ Σέλτζη, ἡ Στράτσιανη, ἡ Φετόκω, ἡ Ζέρμα, ἡ Κροτίνιστα, τὸ Πλικάτι, οἱ Χιονάδες καὶ ἡ Βούρμπιανη, ἰδοὺ μερικὰ ἐκ τῶν χωρίων τὰ ὅποια ἀναφέρονται εἰς τὸ δημοσιευόμενον εἰς τὸ Βον μέρος τῆς παρούσης μελέτης χειρόγραφον τοῦ Χαλασμοῦ του.

Ἀλλὰ καὶ ἐκτὸς τῶν ὀρίων τῆς ἐπαρχίας Κονίτσης ἐξικνεῖτο ἡ δανειακὴ του πόλιτική.

Τὸ Πρεμέτι, τὸ Μπουρμπουτσικό, τὸ Ζουπάνι, ἡ Πρέβεζα, οἱ Καλαρῶνται, ἡ Ἄρτα, τὸ Τεπελένι, τὸ Ζαγόρι καὶ τὰ Γιάνγινα φέρονται ἐπίσης εἰς τὸν κατάλογον τῶν δανεισθέντων.

Μένει τις μὲ τὴν ἐντύπωσιν πὼς ὁ ῥόλος αὐτὸς τοῦ Κώστα τοῦ Γραμματικοῦ ἔμοιαζε μὲ τὴν πρᾶξιν μιᾶς ἀνεπισημῆς Ἀγροτικῆς Τραπεζῆς τῶν χρόνων ἐκείνων, ἐρχομένης ὡς βοηθοῦ μὲ ἐλάχιστον τόκον εἰς ἀνάγκας τῆς ἀτομικᾶς καὶ τὰς γενικωτέρας κοινοτικᾶς τῶν διαφόρων χωρίων τῆς ἐπαρχίας.

Ἐπὶ πλέον μεταξὺ τῶν δανεισθέντων φέρονται καὶ ὁ Μητροπολίτης¹⁾ Κονίτσης, πλεῖστοι Χριστιανοὶ²⁾ καὶ Ἀλβανοὶ Μπέηδες³⁾ Κονίτσης, μηδὲ τοῦ Βελῆ Πασᾶ⁴⁾ τοῦ υἱοῦ τοῦ Ἀλῆ Πασᾶ ἐξαιρουμένου.

1) Κώστα Γραμματικοῦ, ὁ χαλασμός μου σελ. 15. «Ακολουθεῖ καὶ ἡ λεπτομερὴς καταγραφὴ τῶν ὁμολογιῶν καὶ τῶν λοιπῶν κρεδητῶν μου, ὅσα ἤμπορῶ νὰ ἐνθυμηθῶ ἐκ νοός,.... 1 ὁμολογία τῆς Ἐπισκοπῆς Βελλᾶς δι' ὅλην τὴν ἐπαρχίαν, 1823 Μαΐου 1 πρὸς ἄσπρα 100 ἢ χιλιάς Γρ. 3555. 1 ὁμολογία ἄλλη τῆς ἰδίας Ἐπισκοπῆς 1823 Δεκεμβρίου 11 πρὸς γρόσια 1 ἢ χιλιάς γρόσια 2500.

2) Τοῦ Αὐτοῦ, αὐτόθι, σελ. 17. 2 ὁμολογίαις τοῦ Γεωργάκη καὶ Νικόλα Σπύρου Βασιλείου Κονιτζιώτων γρ. 2500 καὶ 500. 1823 Ἰούνιος τὰ 10 : 11 γρόσ. 3000. 1 ὁμολογία τοῦ Πότζα Μίχου Κονιτζιώτου. 1808 Νοεμβρίου πρὸς γρ. 1 χιλιάς γρόσια 300, 1 ὁμολογία τοῦ Γόση Πενέλου καὶ τῶν παιδιῶν του Κονιτζίωτῶν 1817 Σεπτεμβρίου 11 τὰ 10 : 11 γρόσια 615 κ.τ.λ.

3) Τοῦ Αὐτοῦ, αὐτόθι, σελ. 15. 1 ὁμολογία τοῦ Ἰσμαήλ Πέγη τοῦ Ζεϊνέλλεπη Κόνιτσα 1817 Ἀπριλίου 28 τὰ 10 : 11 γρόσια 2095 κ.τ.λ.

4) Τοῦ Αὐτοῦ, αὐτόθι, σελ. 21. «1819 Σεπτέμβριος ἐμέτρησα τοῦ Βελῆ Πασᾶ γρόσια 1000 καὶ μοῦ ἔδωσε ταβήλι νὰ τὰ λάβῃ ἀπὸ τοὺς Κονιτζιώτες ἀπὸ ξεχειμαδιάτικα ὅπου εἶχαν εἰς τὰ μαντριά του, καὶ ἐπειδὴ ἔγινε φερμανλῆς ὁ Ἀλῆ Πασᾶς

Παρ' ὄλην ὅμως τὴν εὐεργετικὴν καὶ πατριωτικὴν δρᾶσιν τοῦ ἐντίμου αὐτοῦ τέκνου τῆς ἐπαρχίας Κονίτσης οἱ ἀντίπαλοί του δὲν ἐφησύχαζον.

Οἱ χαλασμοὶ του δὲν ἦσαν δι' αὐτοὺς ἀρκετοί. Τὸ ὄνομά του καὶ ἡ φήμη του τοὺς ἐτάρασσε

Ὁ υἱὸς του Νικολάκης κατώρθωσε¹⁾ ἀργότερα νὰ ἀποσπάσῃ μέρος τῆς συληθείσης περιουσίας τοῦ πατρός του μὲ τὴν βοήθειαν τοῦ *Μουσταφᾶ Πασᾶ*) τῶν Ἰωαννίνων καὶ διὰ ἐγκυκλίων καὶ Ἐκκλησιαστικῶν γραμμάτων τοῦ Μητροπολίτου Κόρυτσα³⁾ καὶ Καστορίας⁴⁾ πρὸς τὰ χωρία Κολωνίας καὶ Πρεμετιοῦ, ὁπόθεν εἶχον στρατολογήθῃ οἱ ἄτακτοι Τουρκαλβανοὶ τοῦ *Συληχτάρη*.

Ὁ Κώστας ὕστερα ἀπὸ τὴν μεγάλη μπόρα τοῦ χαλασμοῦ του καὶ τὴν διάλυσιν τῆς συκοφαντικῆς κατ' αὐτοῦ ἐκστρατείας τῶν ἀντιπάλων του, ἐπανῆλθεν εἰς τὴν στενωτέραν του πατρίδα Βούρμπιανην. Προσελήφθη δὲ ἀργότερον ὡς Γραμματεὺς παρὰ τῷ Ρούμελῃ—Βαλεσί *Κιοσσᾶ Ἀχμέτ Πασᾶ*⁵⁾, προσκληθεὶς ἐν τῷ μεταξὺ κατὰ τὸ 1830 δι' ἐπιστολῆς καὶ εἰς Μοναστήριον ὑπὸ τοῦ *Στρατάρχου Μεχμέτ Ρεσίτ*⁶⁾ Πασᾶ, μετὰ τοῦ ὁποίου εὕρισκτο εἰς

καὶ τὰ παιδιά του, μοῦ ἔμειναν, καὶ τὸ ταβήλι ἐκάθη ὡς καὶ τὰ ἄλλα, μοῦ τὸ ἔχει ὁ *Συληχτάρης*».

1) Σούρλα Εὐριπίδου, Συμβολὴ εἰς τὴν Ἱστορίαν τῆς ἐπαρχίας Κονίτσης ἐν «Ἡπειρωτικοῖς Χρονικοῖς» 1929 σελ. 24. Πρβλ. ἐπίσης τὰς εἰς τὸ τρίτον μέρος τῆς παρούσης μελέτης δημοσιευομένας ἐκ τοῦ οἰκογενειακοῦ μας Ἀρχείου ἐνθυμήσεις τοῦ Νικολάκη Γραμματικοῦ, ἐν σχέσει μὲ τὴν προσπάθειάν του πρὸς ἐπανάκτησιν τῆς συληθείσης περιουσίας τοῦ πατρός του. «Δευτέρῃ τῶν Κολωνιάτων ὅπου μᾶς ἄρπαξαν τὸ βίος μας ὅταν μᾶς ἐμπάστισαν εἰς τοὺς 1826. 1836 Ἀπριλίου 20 Ἐρσέκα Κολωνίας».

2) Σούρλα Εὐριπίδου, Συμβολὴ εἰς τὴν Ἱστορίαν τῆς ἐπαρχίας Κονίτσης ἐν «Ἡπειρωτικοῖς Χρονικοῖς» 1929 σελ. 223.

3) Τοῦ Αὐτοῦ αὐτόθι σελ. 219—220.

4) Τοῦ Αὐτοῦ αὐτόθι σελ. 221—222.

5) Τοῦ Αὐτοῦ αὐτόθι σελ. 216. Πρβλ. ἐπίσης. Ἀραβαντινοῦ Π. Χρονογραφία τῆς Ἡπείρου, 1856 τομ. Α' σελ. 401.

6) Τοῦ Αὐτοῦ σελ. 220. «Βεζύρ Μεχμέτ Ρεσίτ Πασᾶς. Χαήρ, Ντουατζή μου Κώστα Γραμματικέ, σᾶς χαιρετῶ καὶ σᾶς φανερόνω ὅτι θὰ κατέβω μόνος μου εἰς αὐτὰ τὰ μέρη νὰ βάλω εἰς τάξιν καλὴν τὰ πράγματα καὶ νὰ δώσω μίαν γενικὴν ἡσυχίαν πρὸς ὅλους τοὺς κατοίκους φουκαράδες αὐτῶν τῶν μερῶν διὰ νὰ ἡσυχάσουν ἀπὸ τὰ τσαῦτα μεγάλα καὶ ἀνυπόφορα δεινὰ ὅπου ἐδοκίμασαν καὶ χάλια δοκιμάζουν τώρα τόσα χρόνια διὰ τοῦτο ἀπεφάσισα καὶ κινῶ τώρα διὰ τὸ Μοναστήρι—Μπιτόλια ὅθεν μόλον ὅπου καὶ προλαβόντος μὲ εἶχες γράψει καὶ δὲν ἔλαβα καιρὸν διὰ νὰ σοῦ ἀποκριθῶ, τώρα ἔλαβον καὶ τὸ ἄλλο γράμμα σου, λοιπὸν σοῦ λέγω ὅτι λαμβάνοντας τὸ παρὸν μου νὰ κινηθῆς καὶ νὰ ἔλθῃς εἰς τὸ Μοναστήρι ἐπειδὴ καὶ σὲ χρειάζομαι διὰ νὰ σὲ ὀμιλήσω ἔτζι λοιπὸν ἀκολουθεῖ καὶ θεόθεν ὑγίαινε. 1830 Ἰουνίου 6, Στρατάρχης, Ἀδριανούπολις». Τὸ περιεχόμενον τῆς ὡς ἄνω ἐπιστολῆς τοῦ Ρεσίτ Πασᾶ πρὸς τὸν Κώσταν διευκρινίζεται, ἰδίως, ὡς πρὸς τὸ σημεῖον τῶν δεινῶν καὶ τῶν συμφορῶν τὰς ὁποίας ὑπέστη ἡ ἐπαρχία Κονίτσης, ἐκ μιᾶς ἐνθυμήσεως ἣ ὁποία ὑπάρχει εἰς τοῦ υιοῦ τοῦ Κώ-

ἐπικοινωνίαν δι' ἄλληλογραφίας.

Γ'

Πέρασαν ἄρκετὰ χρόνια ἀπὸ τὴν ἐποχὴν τοῦ Χαλασμοῦ... Μίαν ὁμι-
χλώδη καὶ παγερὰν πρωΐαν τοῦ Νοεμβρίου τοῦ 1837 ὁ Κώστας ξεκίνησε
ἀπὸ τὴ χώρα του γιὰ νὰ πάγη στὸ Μοναστήριον.

Τὸν ἤθελεν ὁ Ἀχμέτ Πασᾶς.

Στὴν περίπτωσι αὐτὴ δὲν ἀρματώθηκε οὔτε μὲ πολύτιμαις κουμπούραις
οὔτε μὲ ἐπίχρυσες σέλλες.

Ἔνα ἀπέριττον ἱματοφυλάκιον καὶ ὄψοφυλάκιον ὅπως μᾶς περιγράφει¹⁾
ὁ ἴδιος σ' ἓνα τελευταῖο σημείωμά του, πὺν περιεσώθη καὶ αὐτὸ ἀνάμεσα
στὰ κειμήλια τοῦ πατρικοῦ μου σπιτιοῦ καὶ μὲ ἓνα βιβλίον εἰς τοὺς μποξά-
δες «Τὰ Καθήκοντα», ἀνεχώρησεν ἀπὸ τὴν Βούρμπιανη²⁾.

Δὲν τοῦ χρειαζόνταν ἴσως τίποτε ἄλλο στὴν ἡλικία πὺν βρισκόντανε καὶ
ὑστερα ἀπὸ τὲς μπόρες πὺν πέρασε.

Τὴν συνείδησίν του τὴν εἶχεν ἀναπαυμένην.

Πήγαινε νὰ διαφωτίση τοὺς Πασάδες, πήγαινε νὰ τοὺς ἐξυπηρετήση
καὶ νὰ ἀποσπάση τὴν εὐνοιάν των γιὰ τὸ καλὸ τῆς ἐπαρχίας, πήγαινε... νὰ
ἐκτελέση τὸ καθῆκον του.

Ἔτσι εἶχε διαρρεύσει ἡ Ζωὴ του στὸ παρελθόν.

Τὴν φιλίαν τῶν ἰσχυρῶν τὴν ἐχρησιμοποίει γιὰ πατριωτικοὺς καὶ ἐθνι-
κοὺς σκοποὺς.

στα Γραμματικοῦ, τοῦ Νικολάκη «τὰ ἀπομνημονεύματα», τὰ ὅποια δημοσιεύονται
συμπληρωματικῶς κατωτέρω εἰς τὸ τρίτον μέρος τῆς παρούσης. Πρβλ. Νικολάκη
Κώστα Γραμματικοῦ «Ἰδιώματα πὺν μᾶς ἄρπαξαν οἱ Κολωνιάτες Ἐρσέκα—Κολωνίας
1836 Ἀπριλίου 20. «Καθὼς ἤλθον καὶ μᾶς ἐμπάστησαν εἰς τοὺς 1830 καὶ ἔδωκεν τὴν
γενικὴν ἡσυχίαν ὅλου τοῦ κόσμου, ἔδωσε νὰ καταλάβουν καὶ τῶν Ἀρβανητῶν ὅτι ἐχο-
μεν κραταῖον Δεβλέτι, τοὺς ἔκοψεν καὶ τὰ ἀρπάγματα καὶ σκοτώματα ὅπου ἔκαμαν
τοῦ κόσμου, ἔδωσε καὶ γενικὴν προσταγὴν ὅπου ὅποιος Ἀρβανίτης ἄρπαξεν, ἔκλεψεν,
ἐσκότωσεν τοὺς βασιλικούς ραγιάδαις, νὰ λαμβάνουν τὸ δίκαιόν τους ἀπὸ τοὺς Μου-
σελημάδες ὅπου εἶχεν στείλει. Τότες ἐπῆγα καὶ ἐγὼ εἰς τοὺς ὀπισθεν ζορμπάδες καὶ
τοὺς εἶπα διὰ τὸ βίός μου καθὼς τὸ εἶχεν πάρει καὶ ἐπειδὴ εἶχεν ἀργήσει ὁ πάγε-
μός μου τοῦ ἤλθεν Ἰδησιν τοῦ Σατραζάμη καὶ ἐπῆγεν εἰς τὴν ἀποστασίαν τοῦ Σκόν-
τρα, καὶ εὐθὺς οἱ Κολωνᾶτες ἔκαμαν ἀποστασίαν μαζὺ μὲ τὸν Συληχιάρη καὶ ἐπῆγαν καὶ
ἔδιωξαν τὸν Μουσελήμη ἀπὸ τὴν Κοριζᾶν ὅπου εἶχεν βαλμένον ὁ Σατραζάμης ἔκα-
ψεν καὶ ταῖς κούλαις τῖς βασιλικὰς ὅπου ἦτον φκιασμέναις εἰς τὸ Κιᾶρι. Ἦλθαν εἰς
τὸ Βιλαέτι μας καὶ ἔκαμαν πολλὰ κακά. Πρβλ. ἐπίσης Σούρλα Εὐριπίδου, Ἐπαρχία Κο-
νίτσης καὶ Ἀλβανοὶ Μπέηδες ἐν «Ἡπειρωτικοῖς Χρονικοῖς» 1937 σελ. 151—156.

1) Κώστα Γραμματικοῦ, Δευτέρη τῶν Ἰδιωμάτων πὺν παρέλαβον στὰ Μπι-
τόλια, Βούρμπιανη 1837.

2) Ὁ Κώστας συνηθέστατα γράφει Βούρμπιανη καὶ σπανίως Βούρμπιανη.

Όταν αἱ Ἀλβάνικαὶ ὄρδαι ἐλεηλάτουν τὴν ἐπαρχίαν Κονίτσης καὶ ἐπέφερον πανταχοῦ τὴν καταστροφὴν καὶ τὴν ἐρήμωσιν στὰ *Γιάννενα* μέσα ὑπὸ τὴν προστασίαν τοῦ Κώστα Γραμματικοῦ *συνεκροτεῖτο «ἡ Ἱερὰ Συμφωνία¹⁾ τῶν Προεσιῶτων τῶν πέντε κύκλων τῆς ἐπαρχίας Κονίτσης»*, ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ *Γιάννη Σούρλα²⁾* μιᾶς ἐκ τῶν κατὰ τοὺς χρόνους ἐκείνους τῆς δουλείας τὰ μάλιστα ἐξεχούσης φυσιογνωμίας διὰ τὰς πολυτίμους πατριωτικὰς καὶ ἐθνικὰς ὑπηρεσίας του πρὸς ὀλόκληρον τὴν ἐπαρχίαν Κονίτσης.

Ἡ ἔνωσις³⁾ ἐκείνη ἡ Ἱερά, ἡ ὁποία ἐθεώρει ὡς ἐχθρὸν τῆς Πατρίδος κάθε ἀντιτιθέμενον εἰς τὰς ἀποφάσεις της καὶ καθένα «*ποὺ δὲν ἐπορεύετο μὲ τὴν γνώμην ὅλης τῆς συντροφιάς⁴⁾*», ἀπετέλει τὴν πλέον πρωτότυπον ὀργάνωσιν αὐτονόμου τρόπου τινὰ Διοικήσεως καὶ τῶν 46 χωρίων τῆς ἐπαρχίας Κονίτσης.

Υψηλὸς ὅμως προστάτης τῆς Ἱεράς ἐκείνης ἐνώσεως ἦτο ὁ Κώστας ὁ Γραμματικὸς ὅστις συνυπέγραψε⁵⁾ καὶ τὰ συμφωνητικὰ ἔγγραφα παραλλήλως πρὸς τοὺς Προεσιῶτας⁶⁾ τῶν πέντε κύκλων ὅπως ἐλέγοντο οἱ ἀντιπρόσωποι τῶν χωρίων Πυρσογιάννης, Βουρμπιάνης, Στράτσιανης, Πάδες, Παληοσελίου.

Όταν κάποτε ὁ φίλος του Ἐπίσκοπος Κονίτσης Ἰωσήφ διήρπαξε⁷⁾ τὰς προσόδους τοῦ Μοναστηρίου Βελλᾶς⁸⁾ καὶ ἄλλων Μοναστηρίων τῆς Ἐπαρχίας

1) Σούρλα Εύριπίδου, Συμβολὴ εἰς τὴν Ἱστορίαν τῆς ἐπαρχίας Κονίτσης : ἐν Ἑπειρωτικοῖς Χρονικοῖς 1929 σελ. 213.

2) Τοῦ Αὐτοῦ, Αὐτόθι σελ. 28—225. Ὁ Γιάννης Σούρλας ἦτο προπάππος τοῦ γράφοντος τὰς γραμμὰς ταύτας καὶ γαμβρὸς ἐπ' ἀδελφῆ τοῦ Κώστα Γραμματικοῦ.

3) Τοῦ Αὐτοῦ, Αὐτόθι σελ. 212. «Διὰ τοῦ παρόντος συμφωνητικοῦ γράμματος δηλοποιούμεν οἱ ὑπογεγραμμένοι ὅτι ὡς πρὸς τοὺς πρωτερινούς ἀπερασμένους χρόνους ὅπου ἦτον εἰς ἀνυποταγὴν τὰ μέρη ταῦτα, διὰ νὰ ἔτρεξαν πολλὰς κατάχρησες, μεγάλα ἔξοδα καὶ πολλοὶ χαλασμοὶ εἰς τὸ Βιλαέτι μας καὶ ἐπειδὴ δὲν ἤχαμεν προλάβει νὰ ἡμεθα ἠνωμένοι εἰς ἓν σῶμα δὲν ἠμπόρεσε νὰ γίνῃ καμία ἀπάντησις εἰς τὰ εἰρημένα δεινά.»

4) Τοῦ Αὐτοῦ, Αὐτόθι σελ. 207.

5) Τοῦ Αὐτοῦ, Αὐτόθι σελ. 213.

6) Οἱ Προεστοὶ πέντε χωρίων τῆς Ἐπαρχίας Κονίτσης ἀντιπροσώπευον τὴν γνώμην ὅλης τῆς ἐπαρχίας καὶ ἦσαν ἐξουσιοδοτημένοι νὰ ἀποφασίζουσιν καὶ λύουσιν ὅλας τὰς διαφοράς. Ἐλέγοντο δὲ ὡς ἐμφαίνεται ἐκ τῶν δημοσιευθέντων ἱστορικῶν ἐγγράφων «*Προεσιῶτες τῶν πέντε κύκλων*».

7) Σούρλα Εύριπίδου, Συμβολὴ εἰς τὴν Ἱστορίαν τῆς ἐπαρχίας Κονίτσης, ἐν Ἑπειρωτικοῖς Χρονικοῖς 1929 σελ. 208.

8) Τοῦ Αὐτοῦ, Αὐτόθι σελ. 235—238. Πρβλ. ὡσαύτως. Λαμπρίδου Ἰ. Περί τῶν ἐν Ἠλείῳ Ἀγαθοεργημάτων, 1880 σελ. 124—125 καὶ 76—77. Τοῦ Αὐτοῦ, Ἠπειρωτικὰ Μελετήματα, Κουρεντιακὰ καὶ Τσαρκοβιστικὰ 1888 σελ. 59—62. Ἀραβαντινοῦ Π. Χρονογραφία τῆς Ἠλείου 1856 Τομ. Β' σ. 237. Εὐαγγελίδου Δ., Ἡ Βόρειος Ἠπειρος σελ. 28. Rouqueville, Voyage en Crèce Τομ. 1. σελ. 169.

χίας, ὁ Κώστας δὲν ἐδίστασε νὰ καταγγεῖλῃ τὰς παρανομίας τοῦ Δεσπότη καὶ νὰ καυτηριάσῃ μάλιστα τὴν στάσιν του σ' ἓνα γράμμα πού ἔστειλε στὰ 1835 ἀπὸ τὰ Μπιτόλια στὸ γαμβρόν του *Γιάννην Σούρλαν*¹⁾ προσθέτοντας μεταξὺ ἄλλων καὶ τὴν περίφημον ἐκείνην φράσιν του.

«Δὲν ἔχω καμίαν αἰτίαν νὰ μὴν ἀγαπῶ τὸν Μητροπολίτην μας Βελλᾶς, πλὴν ἠξεύρετε ὅτι εἶμαι φιλόπατρις καὶ ἀγαπῶ τὴν Πατρίδα²⁾ πρὸ τῶν φίλων».

Καὶ ἐν τέλει;...

Ἐνα ἀπόγευμα τοῦ Νοεμβρίου τοῦ 1837 ὕστερα ἀπὸ ταξίδι κοπιαστικὸ ἀρκετῶν ἡμερῶν εἶχε φθάσει στὰ Μπιτόλια.

Ξεπέζεψε, ξεσκόνισε τὶς μπότες του³⁾, ἄλλαξε τὸν βρεγμένο τζουμπέ⁴⁾ του μὲ τὴν βαρύτιμη γοῦνα, καθάρισε τὰ γυαλιά του,⁵⁾ φόρεσε τὸ ἐπίσημο μεγάλο Τουνέζικο⁶⁾ κόκκινο φέσι του καὶ μὲ τὸ καλαμάρι στὴν ζώνη τράβηξε στὸ *Σεράγι* νὰ συναντήσῃ τὸν Ἀχμέτ Πασᾶ.

Δὲν εἶναι γνωστὸν τί εἴδους κουβέντες ἀντηλλάγησαν μεταξὺ των εἰς τὰς ἐπανελημμένας συναντήσεις των...

Ὁ Πασᾶς ὅμως ὕστερα ἀπὸ λίγους μῆνας τοῦ ἔποψε⁷⁾ τὸ κεφάλι καὶ τὸ ἔστειλε στὰ *Γιάννινα* στὸν Μουσταφᾶ Πασᾶ...

Καὶ ἔτσι:

Αὐτὸς πού ταξίδεψε καὶ ὠδοιποροῦσε μὲ μοναδικὸν ὄπλον στὰ χέρια του «*Τὸ Καθῆκον*» σὰν μιὰ ὑπέριστη φιλοσοφικὴ κατηγορικὴ προσταγή,

1) Σούρλα Εὐριπίδου, Συμβολὴ εἰς τὴν Ἱστορίαν τῆς Ἐπαρχίας Κονίτισης: ἐν «Ἡπειρωτικοῖς Χρονικοῖς» 1929 σελ. 208.

2) Τοῦ Αὐτοῦ, Αὐτόθι σελ. 208—209. «...Διὰ τοῦτο σᾶς γράφω νὰ ἀγρυπνῆτε μὲ τοὺς Προστώτας τῶν πέντε κύκλων τῆς Ἐπαρχίας μας... μὴν ἀμελήσετε τὴν αὐτὴν ὑπόθεσιν ὅτι μᾶς γίνεται καὶ ζημία μεγάλη καὶ ἀτιμία ἀξιοκατάκριτος...» Ἀπόσπασμα ἐκ τῆς ἐπιστολῆς τοῦ Κώστα Γραμματικοῦ πρὸς τὸν *Γιάννην Σούρλαν*. Καὶ ἐρωτᾶται: Πῶς ἔγκειται τὸ ἀλιτήριον τοῦ ἀνδρὸς ὅπως τὸν ἐχαρακτήρισεν ὁ Ἀραβαντινός;

3) Κώστα Γραμματικοῦ, Δευτέρι τῶν ἰδισμάτων ὁποῦ ἔλαβον στὰ Μπιτόλια, Βούρμπιανη 1837 «1 ζευγάρι ποδήματα μαῦρα».

4) Τοῦ Αὐτοῦ, Αὐτόθι «4 τζουπέδες ρούχινοι μὲ γοῦνες».

5) Τοῦ Αὐτοῦ, Αὐτόθι «3 ζευγάρια ματογυᾶλια».

6) Τοῦ Αὐτοῦ, Αὐτόθι «3 φέσια Τουνέζικα μεγάλα κόκκινα».

7) Ἀραβαντινοῦ, Χρονογραφία τῆς Ἡπείρου 1856 Τομ. 1 σελ. 401.

«...Ὁ Μουσταφᾶ Πασᾶς ἀπέστειλε τῷ ρηθέντι Κιοσὲ Ἀχμέτ Πασᾶ πλαστό-γραφα τινὰ γράμματα τοῦ ρηθέντος Βουρμπιανίτου, δι' ὧν ἐλέγετο ὅτι αὐτὸς συνεν-οεῖτο μετ' ἐχθρῶν τῆς βασιλείας καὶ ὡς ἐκ τούτου ἔπρεπε τερπιές. Εἰς τὸν αἰμοβόρον ἐκείνον Στρατάρχη οὐκ ἦν ἀνάγκη πλείονας πληροφορίας καὶ ἐξελέγξαι, διὸ καὶ τὴν αὐτὴν στιγμὴν ἀποστείλας δέσμιον ἀπέκοψε τὴν κεφαλὴν τοῦ δειλαίου (;) ἐκείνου Χριστιανοῦ ἐν Μπιτωλλοῖς καὶ πρὸς χαρὰν τοῦ θέσει ἀδελφοῦ του Μουσταφᾶ Πασᾶ τὴν ἔστειλε εἰς Ἰωάννινα».

ἔσφαγη σὰν ἄρνι μιὰ νύχτα τοῦ 1838¹⁾ στὰ Μπουντρούμια τοῦ Τουρκικοῦ Διοικητηρίου στὰ Μπιτόλια....

Ἐὰν ὅμως τὰ ἀνθρώπινα πάθη συνεμάχησαν μὲ τοὺς χαλασμοὺς καὶ τοὺς κλυδωνισμοὺς τοὺς ὁποίους ὑπέστη ἢ ἠρωϊκὴ μορφή Του, ὁ Χρόνος δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ μὴν ἀποκαταστήσῃ διὰ τῆς ἱστορικῆς ἐρεῦνης τὴν Ἀλήθειαν, γύρω ἀπὸ τὴν πραγματικῶς πατριωτικὴν, ἀλτροῦιστικὴν καὶ Ἐθνικὴν δρᾶσιν Του.

Εὐτυχῶς ἡ Ἐκατονταετηρὶς ἀπὸ τοῦ θανάτου Τὸν εὕρισκει ἐξαγνισμένον μπροστὰ στὸ κριτήριον τῆς Ἱστορικῆς ἀληθείας.

Καὶ ἂν ἡμεῖς εὐλαβεῖς Προσκυνηταὶ τῆς Μνήμης Του χύνομεν θαλερὸν δάκρυ πρὸ τοῦ ἀγνώστου καὶ λησμονημένου Τάφου Του, ὁ ὁποῖος ἐδέχθη τὸ ἀκέφαλον σῶμα του μὲ τὰς τιμὰς ποὺ ἀπέδωκε ὁ πιστὸς συνοδὸς του στὸ στερνὸ ταξίδι του, ὁ ὑπηρέτης του Γιώργος, ποὺ ἐξεπλήρωσε κατὰ τὴν τραγικὴν ἐκείνην στιγμὴν τῆς παραλαβῆς τοῦ αἰμοφύρτου πτώματος τοῦ αὐθέντου Του καθήκοντα, μάνας, συζύγου, ἀδελφῆς, Μαιρολογίστρας, Παπᾶ, ψάλτη, νεκροθάφτη, τὰ «Ἡπειρωτικὰ Χρονικά» τὸ μοναδικὸ καὶ σοβαρὸ ὄργανο τῶν μελετῶν γύρω ἀπὸ τὴν Ἡπειρωτικὴν μας Ἱστορίαν, τὰ «Χρονικά» ποὺ ἀπετέλεσαν πρωτοπορεῖαν μνηθεῖσαν πολλαπλῶς μέσα στὴν ἱστοριοδιφικὴ κίνησι κατὰ τὰ τελευταῖα 15 χρόνια, τὰ «Ἡπειρωτικὰ Χρονικά» ἐπαναλαμβάνομεν τὰ ὁποῖα διεσπύνει ὁ διαπρεπὴς καὶ θερμοῦργος Ἱεράρχης Σπυρίδων, ἀποκαθιστοῦν πλήρως τὴν μνήμην Του, δημοσιεύοντα καὶ πάλιν ἐπὶ τῇ συμπληρώσει τῆς ἐπετείου τῆς Ἐκατονταετηρίδος ἀπὸ τοῦ θανάτου Του, πᾶν ὅ,τι φυλάχθηκε ζηλότυπα στὸ Οἰκογενειακὸν μας Ἀρχεῖον καὶ ἀλλαχοῦ μέσα στὸ πέρασμα τοῦ χρόνου, γύρω ἀπὸ τὴν Μνήμην Ἐκείνου, ποὺ ἦτο μεμνημένος εἰς τὴν Φιλικὴν Ἐταιρείαν, ποὺ τηροῦσε εὐλαβικὰ στὴν Βιβλιοθήκη Του τὴ Χάρτα τοῦ Ρήγα τοῦ Φεραίου, ποὺ ἀλληλογραφοῦσε μὲ τοὺς πολιτικοὺς ἡγέτας στὰ χρόνια τῆς Ἑλληνικῆς Ἐπαναστάσεως, ποὺ εἰργάσθη διὰ τὴν διατήρησιν καὶ ἀνάπτυξιν τῆς Ἑλληνικῆς Ἐθνικῆς συνειδήσεως, ὅπως λέγει ὁ Γάλλος Ἱστορικὸς Borre καὶ Ἐκείνου ποὺ μὲ λίγα λόγια :

» Ἀγαποῦσε τὴν Πατρίδα πρὸ τῶν φίλων»

Ἀθῆναι—Αὐγουστος 1938

ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ ΣΟΥΡΑΣ

1) Ἡ ἀκριβὴς χρονολογία ὡς πρὸς τὸν μῆνα καὶ τὴν ἡμέραν τοῦ ἀποκεφαλισμοῦ τοῦ Κώστα Γραμματικοῦ δὲν εἶναι ἐξηκριβωμένη. Ὁ Ἀραβαντινὸς ἀναφέρει τὸν Μάρτιον τοῦ 1838 ἀλλὰ τὸ τοιοῦτον δὲν ἐπιβεβαιοῦται ἀναντιρρήτως διὰ ἐγγράφων πηγῶν ἢ ἄλλοθεν.

Β΄.

ΚΩΣΤΑ ΠΑΠΑΝΙΚΟΛΑΟΥ ΤΟΥ ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΟΥ

Ο ΧΑΛΑΣΜΟΣ ΜΟΥ

*Τὸ πρῶτον δημοσιευόμενος¹⁾ ἐκ χειρογράφου τοῦ
Οἰκογενειακοῦ Ἀρχείου Εὐριπίδου Ζ. Σούρα.*

Α΄

Αὐτὸς ΧΑΛΑΣΜΟΣ ΜΟΥ

Ἐδῶ σημειῶ τὸν χαλασμὸν ὁποῦ μοῦ ἔκαμεν ὁ Ἰσμαήλ Πασᾶς, Ἰωαν-
νίτης εἰς μνήμην καὶ ῥέγουσαν τῶν υἱῶν μου
1820 Νοεμβρίου 20. Τὸ Ὄθωμανικὸν Δεβλέτι ὠργίσθη τὸν Βεζύρ
Ἀλῆ Πασᾶν Τεπελενιώτην εἰς τοῦ ὁποῖου τὴν δούλευσιν ἤμουν ἐγὼ Γραμ-
ματικός, λοιπὸν τὸ Δεβλέτι ἔπειψε τὸν εἰρημένον Ἰσμαήλ Πασᾶν καὶ ἄλλους
πολλοὺς Βεζυράδες καὶ ἐπολιόκησαν τὸν Ἀλῆ Πασᾶ, ἡμεῖς εὐγήκαμεν ὑπή-
κοοι εἰς τὸ Βασιλικὸν στρατόπεδον, ὁ εἰρημένος Ἰσμαήλ Πασᾶς ἐβουλήθη νὰ
χαλάσῃ ἐμὲ καὶ τὸν κύριον Ἀλέξιον Νοῦτσον, καθὼς καὶ προλαβόντως ἐσκό-
τωσαν καὶ τὸν Μάρθον Γραμματικόν, ἐπήραμεν εἶδησιν καὶ ἐφύγαμεν, αὐτὸς
ἔπειψε καὶ ἐπίασε τὸν ἀδελφόν μου Παπαρίζον καὶ τὸν ἔβαλε εἰς τὸν ἄλυ-
σον, τὴν δὲ γυναῖκα μου καὶ κορίτζια μου ἔπειψε νὰ φυλάττωνται χάψι²⁾
εἰς Γρεβενά, τὸ δὲ βιός μου ὅλον εὐρισκόμενον εἰς Βούρμπιανην καὶ Κόνι-
τζαν τὸ ἐπῆρε κινητὸν καὶ ἀκίνητον.

Τὶ νὰ πρωτογράψω δὲν ἰξεύρω, ταχμινᾶ³⁾ ἀνεβαίνει⁴⁾ εἰς Γρόσ. 100.000⁵⁾.

1) Εἰς τὰ «Ἠπειρωτικὰ Χρονικά» τοῦ 1929 Τευχ. Γ' σελ. 217 ἐδημοσιεύθη μό-
νον ἡ ἐνθύμησις τοῦ Κώστα Γραμματικοῦ περὶ τοῦ Χαλασμοῦ Του χωρὶς ὅμως νὰ
ἐπακολουθήσῃ καὶ ἡ ἐξιστόρησις περὶ τῆς συληθείσης περιουσίας του ὑπὸ τοῦ Τουρ-
καλβανοῦ Συληχτάρι Πόδα.

2) Εἰς τὴν φυλακὴν, ὑπὸ ἐπιτήρησιν.

3) Περίπου.

4) Ὑπολογίζεται.

5) Ἡ ὅλη περιουσία του κινητὴ καὶ ἀκίνητος μὲ τὰς ὁμολογίας κατὰ τοὺς ὑπο-
λογισμοὺς τοῦ Κώστα εἰς τὸ δημοσιευόμενον χειρόγραφον ἀνέρχεται εἰς 272,709 γρό-
σια τῆς τότε ἐποχῆς. *

Ἐπῆρε τζερεμέ καὶ ἀπὸ τὸν εἰρημένον φυλακισμένον ἀδελφόν μου Παπαρίζον γρόσια 16.500.

Συνεργοὶ εἰς τὸν ἄνωθεν χαλασμόν μου ἦτον:

Ὁ Τζότζος Παπαγιάννης καὶ ἀδελφοὶ του, ὁ Χουσεῖν μπέης καὶ ὁ Ἐλμπάζμπεης καὶ ὁ Χότζας Μπεμπρήμπεης Κονιτζιώτης, ὁ Κατῆς τῆς Κονιτζῆς καὶ ὁ Νότης Σκουμπουρδῆς Κονιτζιώτης.

Βος¹⁾ ΧΑΛΑΣΜΟΣ ΜΟΥ

1824 Ὀκτωβρίου 16

Μὲ ἔπιασεν ὁ Ὅμηρ Πασιᾶ Βρουώνης μετὰ τῆς γυναικός μου καὶ μᾶς ἐφυλάκησε μὲ ἀπόφασιν νὰ μὲ φονεύσῃ. Ἐπῆρεν ὅλον τὸ βιός μου κίνητον καὶ ἀκίνητον καὶ ὅλον τὸ ἀσιμικόν μου τάχμινᾶ²⁾ ἕως γρόσια 25.000.

Ἐπῆρε καὶ τὸ σεπετάκι μου ὅπου εἶχον τὰ ἄσπρα³⁾, βενέτικα⁴⁾, μαντζάρικα⁵⁾ καὶ φουντούκια καὶ ρουμπιέδες⁶⁾ 3000 λογαριασόμενα πρὸς γρόσια 19 τὸ βενέτικον καὶ ἀναλόγως ἢ ἄλλη μονέδα ἔστησαν Γρ. 52.500
Ἡ ὀπισθεν σοῦμμα » 72.500
Μοῦ ἔκαμε χαβαλὲ⁷⁾ εἰς τὸν Δρόσον καὶ Νίκον Θεοῦ⁸⁾ ἠλιζαμιζάδες⁹⁾ Σκαλωμάτων¹⁰⁾ καὶ ἔλαβα » 5.000

ὑπόλ. Γρ. 72.500

Μοῦ ἔλεγαν ἔρχεσθαι μαζί μου εἰς Θεσσαλονίκην καὶ σοῦ δίδω καὶ τὰ ἐπίλοιπα καὶ μὲ ἐραστοῦσαν φυλαγμένον καὶ ἔφυγα διὰ νυκτὸς καὶ ἠλευθερόθην:

Συνεργοὶ εἰς τὸν ἄνωθεν χαλασμόν μου ἦταν ὁ Θανάσης Δεσποτόπουλος Κρησθαίου Γραμματικὸς του καὶ ὁ Κυριάκος Σεπεριώτης Γραμματικὸς τοῦ Ὀμηρ Πασιᾶ καὶ ὁ Ἡλιάζ Σιλιχτάρης Πονταλῆς καὶ ὁ Μπεκῆρ Τζογαδῶρος καὶ ὁ Ταχῆρ Ἀμπάζης Τραγοτινὸς καὶ ὁ Μωσὲ Νταβῆς σαράφης τοῦ Ἐβραῖος Ἰωαννίτης ὁ ὁποῖος ἄρπαξεν εἰς τὸ σπῆτι μου ἓνα τάσι ἀσιμένιον καὶ ἄλλα ἀσιμικὰ· αὐτὸς ἔγινε αἰτία καὶ ἐκράτησεν καὶ τὰ ἄσπρα μου ὁ Ὅμηρ Πασιᾶς

1) «Ἡπειρωτικὰ Χρονικὰ» 1929 Τευχ. Γ'. σελὶς 217.

2) Περίπου

3) Εἶδος νομίσματος

4) Ὁ Κώστας ὑπολογίζει πρὸς 19 γρόσια τὸ ἓν, ἀντιθέτως ἄλλοι (Περβλ. Ἐστίαν 1877) πρὸς 13—16 γρόσια.

5) Εἶδος νομίσματος πρὸς 14 γρόσια τὸ ἓν.

6) Εἶδος νομίσματος πρὸς 3 γρόσια ὁ εἷς (Περβλ. Ἐστίαν 1877).

7) Μοῦ ἀνέθεσε, μὲ ἐπιφόρτισε.

8) Νίκος Θεοῦ (Θεοδόσιος) Περβλ. Ἐπετηρὶς Συλλόγου Παρνασσοῦ 1914 σελ. 213.

9) Ἡ ἐνοικίασις τῆς δεκάτης, φόρος.

10) Βουθρωτός.

λέγωντάς του «βάστατα νὰ πληρόσωμεν τοὺς ὀλοφένδες¹⁾ καὶ ἔπειτα τοῦ τὰ δίδομεν.

Γος²⁾ ΧΑΛΑΣΜΟΣ ΜΟΥ

1826, Ὀκτωβρίου 9 ξημερόνοντας Σαββάτῳ περὶ τὰς 6 ὥρας τῆς νυκτός, κοιμώμενος ἐγὼ καὶ ὁ ἀνεψιός μου Ἰωάννης Παπα-ρίζου καὶ ὁ υἱός μου Νικολάκης καὶ ἡ γυνή μου Δέσπω κοὶ ἕνας χισμηκιάρης μου ὀνομαζόμενος Γεώργιος Κοτότζης, με ἐπλάκωσαν 130 ἄνθρωποι σταλμένοι ἀπὸ τὸν Πορταλῆ Ἡλιάζ Συληχιάρη καὶ με ἐχάλασαν.

Μπημπασιάδες εἶχε στείλει τὸν Μάνω Μπένιζον Ζαμπονίκα, τὸν Νοῦρε Κότρασι καὶ τὸν Τασούλαν Σουλιώτην.

Ἦταν καὶ οἱ κάτωθι Ρωμαῖοι:

ὁ Μήτιζη Παπαγιάννης, ὁ Ζηκούλης Παπαζήκου, τὰ δυὸ παιδιά τοῦ Τζόλα Παγούνη, τὰ παιδιά τοῦ Ζήση Κυπαρίση, ὁ Ζήκο-Μαῦρος καὶ τὰ παιδιά τοῦ Λάμπρου Τζομπάνου καὶ ὁ Γεώργης Τζήλας.

Κολαουτζήδες³⁾ δὲ ἦτον: ὁ Νικόλα Τζήλας με τὰ ἀδελφία του καὶ τὰ παιδιά του, ὁ Ζήση Νίτζκας, ἕνα παιδί τοῦ Ζούνη Μάτσακα καὶ ὁ Ριζούλης Κύρκα.

Λοιπὸν αὐτῇ τῇ νυκτὶ ἐσκότωσαν τὸν εἰρημένον ἀνεψιόν μου κύρ Ἰωάννην, τὴν γυναῖκα μου, ἐπῆραν σκλάβον τὸν υἱόν μου καὶ τὸν χισμηκιάρην μου, ἔκανσαν τὰ σπήτια μου, ἐπῆραν καὶ ὅλον τὸ βιός μου κινητὸν καὶ ἀκίνητον ἐγὼ μόνον ἐγλύτωσα με τὸ πουκάμισον καὶ γελέκι, ὅπου ἐκοιμώμουν.

Καὶ κάμω δευτέρη τὸ βιός μου ἐπῆραν, ὅσον ἤμπορῶ νὰ ἐνθυμηθῶ.

ΚΩΣΤΑΣ Ο ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΟΣ

ΚΑΤΑΓΡΑΦΗ ΤΗΣ ΣΥΛΗΘΕΙΣΗΣ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ ΤΟΥ ΚΩΣΤΑ ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΟΥ

«Ἐπῆραν καὶ ὅλον τὸ βιός μου
κινητὸν καὶ ἀκίνητον».

Κώστας Γραμματικός⁴⁾

Β'

1 χιμέρι μάλινον γραμένον κόκινον με βενέτικα, μαντζάρικα, ντούπιας⁵⁾ καὶ ροπόνια, εἶχε καὶ πούσουλα μέσα, τοὺς μονέδες πρὸς γρόσια 27 τὸ βενέ-

1) Μισθούς.

2) Πρβλ. «Ἡπειρωτικά Χρονικά» Τεῦχος Γ' σελ. 218.

3) Καταδότης, προδότης.

4) Κώστα Γραμματικοῦ, Ὁ χαλασμός μου.

5) Εἶδος νομίσματος.

τικον λογαριασμένον ἀναλόγως καὶ αἱ ἄλλαι μονέδες, ἦτον τὸ ὄλον διὰ γρό- σια.	50.000
1 κιμέρι παρδαλὸν μεταξένιον μικρότερον μὲ ὁμοιας μονέδες καὶ πούσουλα μέσα	25.000
1 κιμέρι μάλινον τοῦ υἱοῦ μου Νικολάκη	1.000
1 μουσαμᾶς τοῦ κοριτζιοῦ μου Εἰρήνης	500
1 σακοῦλα πάνινι μὲ λιανοπαράδες	600

«Φανερόνω καὶ τὰ ἀσημικά»

- 1 ἔγκώλπιον μεγάλον φλοροκαπνισμένον μὲ δύο ἀλύσους χον-
τροὺς καὶ μακρεῖς καὶ μὲ ἀλυσάκια μὲ τετραμίδες εἰς τὸν μπάτον
- 2 ἔγκώλπια μικρὰ ὁμοίως
- 1 Εὐαγγέλιον ζυγιασμένον μεγάλον ἀγορασμένον ἀπὸ τὴν ἐκκλησίαν Πατρα-
τζηκιοῦ.
- 1 θυμιατὸς πολὺν μεγάλος τῆς ἰδίας Ἐκκλησίας.
- 5 Σταυροὶ μεγάλοι ἀγιασμοῦ, ὁ ἓνας εἶχε καὶ μεριζάνια καὶ τίμιον ξύλον.
- 1 τουφέκι μου ἔγκλέζικον ἀσημένιον.
- 1 ζευγάρι κομπούραις μεγάλαις.
- 1 ζευγάρι πιστόλαις ἀρβανίτικαις πέρα-πέρα.
- 1 ὁμοια μονή.
- 1 μπέλ-χαντζάρι ὁμοιον.
- 1 ζευγάρι παλάσκαις ἐδικαῖς μου.
- 5 ζευγάρια μαχαίρια ζωναρίου μὲ τὰ φικάρια τους ἀσημένια.
- 1 σπαθί, ἀσημένια τὰ κομάτια.
- 1 ζωνάρι ζενὲ ἀρβανίτικον ἀσημένιον ὀλοτρόγυρα.
- 1 ζευγάρι θυλικώματα τῆς οἰκοκυρᾶς μου εἶχαν καὶ ἀλμάζια καὶ ρομπήνια.
- 1 ζευγάρι θυλικώματα σκέτα.
- 1 ζευγάρι θυλικώματα ἐμμανέτι τῆς Σαββοπούλας.
- 3 ζευγάρια σκουλαρίκια Καλαριώτικα τὸ 1 μὲ μεριζάνια.
- 6 ζευγάρι θυλικώματα τῆς θυγατρὸς μου Εἰρήνης.
- 16 Τάσια νεροῦ.
- 1 καφὲ τακίμι καὶ ἡμπρίκι καὶ ζάρφια ἀσημένια.
- 53 ζάρφια ἀσημένια μονὰ χωρὶς τακίμι.
- 4 λήμπες τοῦ γλικοῦ μὲ τὰ χουλιαράκια τους.
- 1 Χοκᾶς μεγάλος τοῦ γλυκοῦ μὲ τὸ καπάκι του καὶ ἡ λίμπα μέσα δγτισμένη.
- 9 σαντάνια μεγάλα καὶ μικρά.
- 5 ταμπακέλαις ἀσημένιας διάφορες.
- 1 λαδοφωτιὰ μεγάλη ἀσημένια.

ἢ ἔναντι σοῦμμα μετροητῶν Γρ. 77.100

- 2 χουλιάραις μεγάλαις μανέστρας ἀσιμέναις.
 12 μαχαιροπήρουνα τῆς τραπέζης ἀσιμένια.
 12 χουλιάρια τῆς τραπέζης ἀσιμένια.
 1 καλαμαριά μεγάλη ἀσημένια.

Ἄκολουθοῦν τὰ ἀσιμηκά.

«εἶναι καὶ ἄλλα ἀσιμηκά διάφορα τῶν ἀδυνάτων εἶναι νὰ τὰ ἐνθυμηθῶ ὅλα, πλὴν τὰ εἶχα γραμμένα ὅλα εἰς τὸ δευτέρι καὶ τὸ δευτέρι τὸ ἔχει ὁ Σιλιχτιάρης καὶ ἄς κοιταχθῆ, ἰξεύρω ὅμως ὅπου τὰ εἶχα ζυγιάσει πολλές φορές εἰς ἓνα σεπετάκι καὶ ἦταν 35 ὀκάδες πρὸς παράδες 60 τὸ δράμι φέρουν

21.000

«Ἄκολουθοῦν καὶ τὰ τζουβαϊρικά».

- 1 δακτυλήδι ἐδικόν μου εἰς ἀμέθυσον γραμμένον τὸ ὄνομά μου φλορένιον μὲ δύο μπερλιάντα εἰς τὲς ἄκρες φκιασμένον ὁ κύριος Σταῦρος Ἰωάννου εἰς Βιένναν Γρ. 500
 1 ἄλλο ὅμοιον ἐδικόν μου εἰς ζαφίρι » 130
 1 ὅμοιον τῆς γυναικός μου μπερλιάντι » 800
 2 ὅμοια τῆς ἰδίας μὲ διαμάντια » 260
 1 ὅμοιον τῆς ἰδίας ζαφίρι καὶ διαμάντια ὀλοτρόγυρα » 350
 1 ὅμοιον τῆς ἰδίας ρουμπίνι μικρὸν » 130
 1 ὅμοιον τῆς ἰδίας ζομπρούτι » 90
 3 ὅμοια διαμαντένια καὶ μαργαριτάρια ἀομάθα ἐμμανέτι τῆς Σαβοπούλας μαζί μὲ 1 τζουμπὲ ὀλόχρυσον » 1.000
 1 ζευγάρι σκουλαρήκια τῆς γυναικός μου ζομπρούτια μεγάλα καὶ μὲ πέτρες καλὲς ὀλοτρόγυρα » 3.000
 1 μπάντι τῆς ἰδίας διὰ τὸ στῆθος φλορένιον στολισμένον μὲ διαμάντια μικρά, ρουμπίνια καὶ ζομπρούτια, ἀγορασμένον ἀπὸ τὴν Μανούσεναν Γούναρη Ἰωαννήτισαν » 500
 2 ζευγάρια σκουλαρήκια φλορένια καὶ μὲ μαργαριτάρια » 230
 5 δακτυλήδια τῶν τριῶν μηνῶν νύμφης μου Γιαννάκενας διαμαντένια » 1000
 1 φέσι τῆς ἰδίας καπλατισμένον μὲ μαργαριτάρια καὶ 43 φλωριά τετράγωνα τῆς Βιέννης » 1500
 1 ζευγάρι σκουλαρήκια εἰς ζομπρούτι » 1000
 5 δακτυλήδια φλορένια » 400

Σοῦμμα Γρ.108.940

ἢ ὄπισθεν σοῦμμα Γρ.108.940

6	κάτια φορέματα ἰδικά μου, δύο μπινήσια φίνα, τὸ 1 καπλατισμένον μὲ ἀτλάζι καὶ μὲ χρυσὸ τσαπάρι, κοζῶκα, τζουμπέδες διάφοροι κοῦρκες, κακόμια, ναφέδες καὶ ζινζάπια καὶ τὸ σαμοῦρ κιούρκι τοῦ Βελήμπεη Γιάτζε δομένον ἀπὸ τὸν Χουσεῖπεγην, κοντογούνια καὶ λιμπαντέδες διάφοροι, ντολαμάδες χήνδικοι τζοτεροὶ χίνδηκοι, Σιάμι, Ἄγνᾶς χακίρι καὶ πέλα καὶ ἓνα κσπότι κριμιζὶ ἄλιᾶ μὲ τὴν κατσούλα διὰ δρόμον καβάλα	»	5.000
6	κάτια φορέματα τῆς γυναικός μου μὲ ὅμοιες γούνες, ντουλαλαμάδες χρυσοῖ βοργοί, ἀπὸ σαβαγὶ χρυσὸ χίνδηκον, γάντζα βλάχικα σκέτα τζαταριά καὶ τὰ ἐξῆς, ὅλα στολισμένα βαριά μὲ χρυσοτσάπαρα καὶ διστὰ χρυσῆ, καὶ λιμπαντέδες ἀτλάζι καὶ ποδιές αἰμογέρι ἄλικον	»	6.500
	Τὰ φορέματα τοῦ υἱοῦ μου Γιαννάκη ὁσμαντλήτικα καὶ ὀβανίτζα ἢ μινῶν γυρβός	»	1.500
	Τὰ φορέματα τοῦ υἱοῦ μου Νικολάκη	»	1.000
	Τὰ φορέματα τῆς θυγατρὸς μου Εἰρήνης χρύμων 16 τῆς ἐτοίμαζα καὶ τὰ τῆς ὑπανδρείας	»	4.000
	Τὰ φορέματα τῆς νύμφης μου παρμένην ἀπὸ Κόνιτζαν	»	5.000
1	κρεβάτι σιδηρένιον φράγκικον τοῦ ὕπνου μεγάλον, δομένον ὁ Μητροπολίτης Ἰωαννίνων	»	500
1	ὅμοιον ξύλινον τῆς Μάλτας	»	130
	στρώματα, παπλωμάτα 20 σινδόνια, μαξιλάρια ὀλονῶν μας	»	1.500
6	ὁμοίωμά τοῦ ὀπλοῦ, τὰ τοῖα ἠουσεύρετα ρεπιτιζιῶν φλορένια, ξουαντήρι, ἄλλο ἄλιᾶ δομένον ὁ Μεμιζ ἐφένδης καὶ τὸ κλειδί καὶ ἄλυσος φλορένια καὶ τὰ λοιπὰ κατὰ ὅλα.	»	2.000
1	Μπασ' ὄντᾶς στὸ σελιαμλήκη, ντουσεισμένος καὶ 4: εἰς τὸ χαρέμι ὁμοίως, μιντέρια, μακάτια προσκέφαλα τζατμίνια, Συραζιώτικα καὶ Συμυρνέϊκα καὶ ρούχινα καὶ κιλίμια σαρκισῆ καὶ μισῆρ ψάθες 6 καὶ μπερντέδες καὶ μπουχαροποδιές, ὅλα ἕως	»	5.000
6	γιάμπολες τεφτίκι ἄλιᾶ	»	400
15	γιάμπολες κατώτερες καὶ βλάχικες	»	220
5	σιντζατέδες μεγάλοι	»	150
2	τακίμια τῆς Τραπέζης σοφρὰ μπέζια καὶ πισκήρια καὶ γιαγλήκια καὶ ντουβαέλια καὶ μαχραμάδες διάφοροι	»	250
2	φουρνιμένα Τραπέζης τῆς Μάλτας ἀγορασμένα διὰ μέσον Κολοβοῦ	»	500
1	σεπέτι γιαλικά κατὰ ἀγορασμένον ἀπὸ τὸν Χριστόδουλον Μασῶν	»	250

ἢ ἔναντι σοῦμμα Γρ.142.840

1 ὄμοιον ἀπὸ Νικόλαον Μίχου	»	250
1 καναβέτα μεγάλη φίνα ἀπὸ Μαρίνον	»	250
1 καναβέτα μαύρη με γιαιὰ ὀρδινάρικα Βενετίας	»	130
1 καναβέτα μικρὴ με ἄσπρα γιαιὰ Ἰσπανίας	»	100
1 μπεσταχτᾶς καθρέπτῃς λιόκινος με τὰ ξηράφια, ψαλήδια καὶ σογιάδες φερμένον ὁ Μαρίνος	»	80
1 μπελμπέλ τακίμι σουτμαβὶ πεσκήρι καὶ δμούζι βαρυνκεντισμέ- νον, σταλμένον ὁ Κονιτσιώτης Ἰμαήλ μπέης τοῦ Ἀλῆ Πασᾶ καὶ μοῦ τὸ ἐχάρισεν ἐμένα μαζὺ με 1 Μποχιζαλήκι	»	500
1 λιαχοῦρ σάλι ἄλιὰ φερμένον ὁ Λαρίσσης	»	750
1 ὄμοιον μικρότερον τῆς γυναικός μου	»	500
1 σιάλι λιαχοῦρ ἀπὸ τὰ νέα Μισηριοῦ δομένον ὁ Νούσια Χρυσός	»	120
6 σιάλια τακλήτι λιαχοῦρ Φράγκικα		270
1 σιάλι ἄλικον Τούνεζης του παιδιοῦ μου		30
1 σερβέτα Τυρναβήτικα μεταξένια γραμμένα καὶ με κλόσια Ἑβραϊκὰ μεταξένια		80
2 κομπολόγια κεχοιμπάρι φερμένα ὁ Καμινάρης καὶ ὁ Κολοβός		80
1 φλιτζάνι ἔσκι μαντέρη ἀγορασμένον ἀπὸ ἀρχοντικόν Μπαλα- δήμα Ἰωαννίτου	»	150
1 εἰκὼν παλαιὰ Ἀγιορήτικη δυσεύρετη ἀγορασμένη ἀπὸ τὸ Κα- ραγιαννάτικον ἀρχοντικόν		150
5 μέρη Ἀγίων Λειψάνων Χαρολάμπους, Τρούφωνος, Θεοδώρου Στρατηλάτου, Ἀναστασίας Φαρμακολυτρίας		1.000
60 φορτ. σιτάρι καὶ κριθάρι πρὸ 20 ἡμερῶν φερμένον		1.800
120 ὀκάδες βούτυρον ὁμοίως		300
150 τυρὶ ὁμοίως		112
40 φορτωμάτα κρασί ὁμοίως		2.000
200 ὀκάδ. ρακὶ ὁμοίως		200
1 καροῦτα δρένια δυσκολόφιαστη πολὺ μεγάλη		87
15 βαένια μεγάλα		350
4 ἀμπάρια μεγάλα καὶ 1 μικρὸν		250
Τὰ μπακιρικά μου διάφορα, ἰδοὺ ὅσα ἐνθυμοῦμαι, καζάνι με- γάλον, καὶ δύο μικρότερα, τεντζερέδες πολὺ μεγάλοι πόλεως με 12 καπάκια τους σταλμένα ὁ Χουσὲν μπέης, σαχάνια τζάση λοὶ με τὰ καπάκια τους. σαχάνια Καρπενησιώτικα 24: λεγένι, ἡμπρίκια Πόλεως 3: τεν- τζερέδες μαγειρίου 6: γκιούμα κακάβια, τιγάνια καὶ τὰ ἐξῆς καίλαμπρηκος μεγάλος Βενετίας δυσεύρετος		500

Σοῦμμα Γρ.153.979

ἢ ὀπισθεν σοῦμμα Γρ.153.979

σιδηρικά, τζεκούρια, δυκέλια, τζαπιά, κασμάδες, φκιάρια, λο-	
στὸς καὶ ἄλλα	150
1 ἡντήζι μου	500
ἢ σέλα μὲ ὅλα τὰ τακήμια καὶ 2 κομποῦρες δομένες ὁ Κολιό-	
Ράντος Ἰωαννίτης	180
1 ἄτι τοῦ παιδιοῦ μου μὲ τὴν σέλαν του ὁμοίως	500
1 ἡντίκζι τοῦ σκοτωμένου ἀνεψιοῦ μου κὺρ Ἰωάννου	400
2 μουλάρια τοῦ ἰδίου	600

353 κομάτια βιβλία ἢ βιβλιοθήκη μου, τὰ πολλὰ Ἑλληνικά, ἰδοὺ ὅσα ἐνθυμοῦμαι 25 μεγάλοι Τόμοι Ἑλληνικῆς Βυζαντίδος μὲ τοὺς χάρτες καὶ νομίσματα διαφόρων εἰδότην.

Τὰ ἅπαντα Πλάτωνος, Ἀριστοτέλους, Ἰσοκράτους, Ξενοφῶντος, Σωκράτους, Θουκυδίδους, Ἰπποκράτους, Γαλινοῦ, Βασιλείου, Ἰ.Χρυσοστόμου, Γρηγορίου, Ἀθανασίου, *I. Δαμασκηνοῦ*, Διονυσίου Ἀρεοπαγίτου, δύο ἐκδόσεις, παλαιὰ καὶ νεώτερη, Σειρὰ τῶν Πατέρων, Ἀδολεσχία, Ἑκατονταετηρίς, *παρτίον*, *Σκενδέρ*, Κυριακόδρομια Θεοτόκη, Βούλγαρης, Ὁρθόδοξος Διδασκαλία Πλάτωνος *Μόσχας*, Τόμοι *Ρολίν*, Ἱστορίαι, Ἑλλάδος Κίνας, Ἀμερικῆς καὶ ἄλλων ἀνδρῶν, Γαιογραφία Μελετίου καὶ ἄλλων, *Πηρόλιον*, ἐξηγητικὸν Ἀγαθαγγέλου διὰ τύπου εἰς τὴν ἀποκάλυψιν, λεξικά, *Βαρῖνος Σκλιβάριος* Γεώργιος, Βλάχος καὶ ἄλλα: ἐτοιμολογικόν, Γραμματικά, Θεοδώρου *Γαζή*, Κατηφόρου, *Βυσαρίωνος*, λασκάρεως, Ἀθανασίου Πάριδος, Εὐγενίου, Νικηφόρου, *Σουγδουρῆ Καμινάρη*, *Κλισουριώτου*, *Καραγιάννη χειρόγραφος* καὶ ἄλλων.

Μαθηματικά Μπαλάνου, Μησιόδακος, ἐπιστολάρια Κορυδαλέως καὶ ἄλλων, Πέτρα σκανδάλου, κατὰ *Βολτέρου*, βιβλίον παλαιότατον διδασκαλία καὶ σύστημα τῶν ἁγίων Ἀποστόλων ὄντων ἔτι ἐν τῷ κόσμῳ.

Τὰ ἅπαντα Λουκιανοῦ, Αἴσωπος, Ἀγαπίου, Ἐφραὶμ τοῦ *Τύρου*, *Σειράχ*, Παλαιὰ Διαθήκη Νικοδήμου Παροναξίου ἐξηγητικὸν εἰς τὰς καθολικὰς ἐπιστολάς Πέτρου καὶ Ἰακώβου Θέατρα πολιτικά 2, Τρόπαιον Ὁρθοδοξίας, *Μηνιάτης*, Ἀναστασίου *Σιναΐτου* παλαιὸν χειρόγραφον, ἄλ *κοράνι* ἐξηγητικὸν εἰς τὸ ἀπλοῦν, ἱστορία Μεγάλου Πέτρου, καὶ ἄλλα πολλά:

Ἀγαπητοὶ Ἀναγνῶσται, ποῖον νὰ πρωτοενθυμηθῶ, τοῦτο μόνον σᾶς λέγω ὅτι ἄλλη παρομοία Βιβλιοθήκη δὲν ἦτον εἰς τοῦτα τὰ μέρη, ὁ προκωμένος *Γραμμενιάτης* Ἰωαννίδης ὁποῦ τὴν

Σοῦμμα Γρ.156.309

ἢ ἔναντι σοῦμμα Γρ.156.309

εἶχεν ἰδεῖ καὶ ὁ Ἐπίσκοπος Βελλᾶς κὺρ Ἰωσήφ') καὶ ὁ Ἑλ-
ληνικὸς διδάσκαλος Κονίτζης ὁποῦ τὴν εἶδον ἔμενον ἔκστατι-
κοὶ καὶ ἄς ἐρωτηθῶσι 15.000

Γρ.171.309

1 χάρτα Ρήγα

1 » Ἀνθίμου Γαζῆ

1 » Ἐγκλέζικη

1 » Ἀτλαντας παλαιὰ Λατινιστὶ

1 Ἀτλαντας θαλάσιος Μεσογείου Μεγάλος Ἰταλιστὶ

1 ὁμοιος Ὠκεανῶν

1 Ἰχνογραφία Πετροπούλεως

7 ὄλες 500

3 ντουλμπήνια, μέγανον πολὺ, μεσιακὸν καὶ μικρὸν 400

Γρ.172.209

Τὰ σπήτια μου ὁποῦ τὰ ἔκαυσαν ὀντάδες 6 καὶ 2 ντυβένια πρὸς
85 ποδάρια μᾶκρος τὸ 1 καὶ 3 : δύπατα ὅλα ταβανιασμένα
καλὰ ἀλιᾶ 25.000

Ἡ ἄχυρῶνα μου πολὺ μεγάλη τὴν ἔκαυσαν καὶ αὐτὴν γεμάτην
ἄχυρο καὶ χορτάρη 500

Γρ.197.709

ὄλαις αἱ ὁμολογίαις καὶ θυτέρια καὶ σενέτια μου ὑποστατικά
μου τζιφληκιοῦ μου καὶ χανιοῦ μου, τὸ φιορμάνη ὁποῦ ἐγύρισα
ἀπὸ τὴν Πόλη καὶ τὸ Βεζύρ μεκτούσι καὶ καϊμέδες τοῦ Χου-

1) Γραμματικὸν τοῦ Μητροπολίτου Σάρδεων, Ἐπισκοπικοὶ κατάλογοι Ἠπείρου καὶ
Ἀλβανίας.

Ἐν «Ἠπειρωτικοῖς Χρονικοῖς» 1937 σελ. 29—30

Ἐπίσκοπος Βελλᾶς καὶ Παγωνιανῆς ἀπὸ τοῦ 1818—1839 Ἰωσήφ ὅστις «προ-
στασίη καὶ ἐπεμβάσει τοῦ Ἀλλή Πασᾶ εἰσεπήδησεν εἰς τὴν Ἐπισκοπὴν Βελλᾶς, πα-
ροραθέντων ἀξιωτέρων» ὡς ἔγραφεν αὐτῷ ὁ Πατριάρχης Χρῦσανθος ἀπὸ 4 Ὀκτω-
βρίου 1824».

Προβλ. ὡσαύτως

Κώδ. ΙΕ' 229

Δελικάνη Κ. Πατριαρχικά ἔγγραφα, Τομ. Γ' 546, 550, 559, 584, 605. Πρὸς
τὸν εἰρημένον Ἐπίσκοπον Βελλᾶς, Κονίτσης ἦλθεν εἰς ρῆξιν καὶ ὁ Κώστας ὁ Γραμ-
ματικὸς διὰ τὰς παρανόμους ἐπεμβάσεις εἰς τὸ ἐν Βουκουρεστίῳ μετόχιον τῆς Βελλᾶς.

Προβλ. Σοῦφλα Εὐριπίδου, Συμβολὴ εἰς τὴν Ἱστορίαν τῆς Ἐπαρχίας
Κονίτσης.

Ἐν «Ἠπειρωτικοῖς Χρονικοῖς» 1929 Τεῦχον Γ' σελ. 909



ἢ ὀπισθεν σοῦμμα Γρ.197.709

σνίμπεη Ζαρμχανέ, τοῦ Ντεφτεντάρ ἐφένδη, τοῦ Χομπουμπάτ ναζιρη Ἀλήμπεη, τοῦ Ταχσίν Χασάν ἐφένδη, τοῦ Ριζᾶ Ἐφένδη μαλκιανέ Καλφασί, τοῦ Μπαγτατλή Μεχμέτ ἐφέντη Ζημίρ Καλφασί, καὶ ἄλλων, ὅλα τὰ χαρτιὰ μου ὁμολογίαις καὶ λοιπὰ τὰ ἔχει ὁ Συληχτάρης, ἔτσι εἶχε συμφωνήσει μὲ τὸ ἄσκέρι του, ὅλον τὸ βιὸς θὰ τὸ πάρητε ἐσεῖς, τὰ δὲ χαρτιὰ εἶναι ἐδικὰ μου καὶ τοῦτα ἐπῆγαν ὅλα σῶα, καὶ εἶναι ταχμινᾶ ἕως » 75.000

Γρ.272.709

ΚΩΣΤΑΣ ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΟΣ

Γ'

Ἀκολουθεῖ καὶ ἡ λεπτομερὴς καταγραφὴ τῶν ὁμολογιῶν καὶ τῶν λοιπῶν κερδητῶν μου, ὅσα ἤμπορῶ εἶναι ἐνθυμηθῶ ἐκ νοός.

- 1 ὁμολογία τῆς Κοινότητος Κονιτζῆς 1811 Ἰουνίου 1 χιλιάς 1 γρόσι Γρ. 1.500
- Καὶ ὅσα ταβήλια μου εὐγάλλον γὰ πιάνωνται εἰς τὸν λογαριασμὸν τοῦ διαφόρου.
- 1 ὁμολογία τῆς Ἐπισκοπῆς Βελλᾶς δι' ὅλην τὴν ἐπαρχίαν, 1823 Μαΐου 1 πρὸς ἄσπρα 100 ἢ χιλιάς » 3.555
- 1 ὁμολογία ἄλλη τῆς ἰδίας ἐπισκοπῆς 1823 Δεκεμβρίου 11 πρὸς γρόσια 1 ἢ χιλιάς » 2.500
- 1 ὁμολογία τοῦ Νικόλα Τράλιου Κονιτζιώτου 1817 Αὐγούστου 28 πρὸς γρ. 1 ἢ χιλιάς » 350
- 1 ὁμ. τοῦ Γόση Πενέλου καὶ τῶν παιδιῶν του Κονιτζιώτων, 1817 Σεπτεμβρίου 15 τὰ 10 : 11 » 615
- 1 ὁμ. τοῦ Γιάννη Γόσι Πενέλου 1814 Νοεμβρ. 1 τὰ 10 : 11 » 100
- 1 ὁμολογία τοῦ Ἰσμαήλ-μπεη τοῦ Ζεϊνέλμπεη Κόνιτσα 1817 Ἀπριλίου 28 τὰ 10 : 11 » 2.096
- 1 ὁμ. τοῦ Ἀναγνώστου Μπότζου Ταμπακιζῆ Κονιτζιώτη 1820 Ὀκτώβριος τὰ 10 : 11 » 900
- 2 ὁμολογίαι τοῦ Γεωργάκη καὶ Νικόλα Σπείρου Βασιλείου Κονιτζιώτων γρ. 2500 : καὶ 500 : 1823 Ἰουνίου τὰ : 11 . . . » 3.000
- 1 ὁμ. τοῦ Πότζου Μίχου Κονιτζιώτου 1808 Νοεμβρ. 27 πρὸς γρ. 1 ἢ χιλιάς » 300
- 1 ἄλλη τῶν παιδιῶν Πότζου Μίχου 1813 Μαρτίου 1 ὁμοίως » 99

Δημόσια Κεντρικὴ Βιβλιοθήκη Κόνιττος

ἢ ἔναντι σοῦμμα Γρ. 15.015

1 ὁμ. τοῦ <i>Πεϊκόμπεη Μουράτμπεη Τζίτζα</i> 1806 Ἰουλίου 13 10 : 11 »	120
1 ὁμ. τοῦ <i>Τζάτζη καὶ Ζήκου Καβαλιώτων</i> 1812 Μαΐου 24 τὰ 10 : 11 »	144
1 ἄλλη τῶν ἰδίων ὁμοίως 1812 Μαΐου 25 »	380
1 ὁμολ. τῶν <i>Παδιότων</i> κοινῶς 1816 Αὐγούστου 1 τὰ 10 : 11 »	1.000
1 ὁμολ. τῶν <i>Πραζιότων</i> κοινῶς 1816 Αὐγούστου 1500)	6.500
1 ὁμολ. ἔτι τῶν ἰδίων » 1817 » 1500)	
1 ὁμολ. ἔτι τῶν ἰδίων » 1818 Σ/βριος 3500)	
1 ὁμολ. τῶν <i>Μοληστινῶν</i> κοινῶς 1823 Ἰούνιος τὰ 10 : 11 »	1.000
1 ὁμολ. τοῦ <i>Τζήμου Χ. Κώστα Μόλιστα</i> 1817 Ἰανουαρίου τὰ 10 : 11 »	250
1 ὁμολ. τοῦ <i>Κώστα Γιώτη Μοληστινοῦ</i> 1816 Νοεμβ. 2 τὰ 10 ; 11 »	450
1 ὁμολ. τοῦ <i>Τζήμου Τζαπάρη Μόλιστα</i> 1826 Σεπτεμβρίου 10 τὰ 11 : 11 »	500
1 ὁμολ. τῶν <i>Σταριζότων</i> κοινῶς 1816 Αὐγούστου 7 τὰ 10:11 »	1.000
1 ὁμολ. τοῦ <i>Ζήση Τέλη Κερασοβίτη</i> 1826 Σεπτ. 14 τὰ 10:11 »	150
1 ὁμολ. τοῦ <i>Χρίστου Μπαελα Κερασοβίτη</i> 1826 Σεπτεμβρίου 14 τὰ 10 : 12 »	30
1 ὁμολ. τῶν <i>Φουρκιότων</i> κοινῶς εἰς γείους <i>Σαλήων</i> καὶ <i>Ἀδά- δάμου Δημητρίου</i> προεστώτων 1821 Μαΐου τὰ 10 : 11 . . . »	150
1 ὁμολ. τοῦ <i>Ἀδάμου Δημητρίου</i> καὶ με <i>τεσχερέδες</i> του διὰ τὸν ἑαυτὸν του 1812 Ταχμίν τὰ 10 : 11 »	350
1 ὁμολ. τοῦ <i>Γεώργη Παπᾶ</i> καὶ <i>Νικόλα Μούσιου Φουρκιότων</i> 1803 Σεπτεμβρίου 6 τὰ 10 : 11 »	60
1 ὁμολ. τοῦ <i>Παπαδημήτρι</i> , καὶ <i>Μήτρου Κανιζώτων</i> ἀπὸ τοὺς 1817 Ὀκτωβρίου 1 τὰ 10 : 11 »	1.000
«Μοῦ χρεώστωῦν καὶ ἄλλα πολλὰ εἰς τὸ <i>Κάντζικον</i> , ἀπὸ ὁμο- λογίαις <i>μαντριῶν μουσαλάρι</i> καὶ ἀπὸ <i>λογαριασμοὺς τῶν</i> <i>ἰδίων μαντριῶν</i> καὶ <i>τῆς χώρας τους</i> , καὶ νὰ μοῦ <i>κάνουν ὄρ-</i> <i>κον</i> ὁ <i>Παπαδημήτρις</i> καὶ τὰ <i>παιδιὰ τοῦ Ἀλέξη</i> καὶ <i>Δήμου</i> καὶ τὰ <i>παιδιὰ τοῦ Γιώργου</i> καὶ <i>νὰ χωρισθῶμεν</i> ».	
1 ὁμολ. τῶν <i>Σελιζότων</i> κοινῶς διὰ γρόσια 405 : 30 ἔλογαρι- άσθησαν με τὸν <i>νιόν μου Γιαννάκη</i> ἕως 1824 φτρ. 3. καὶ ἔλαβεν <i>ἀκόντο</i> καὶ ἔμειναν ἀπὸ τοὺς 1824 φτρ. 3 καὶ ἔπειτα τὰ 10 : 11 »	174
1 ὁμολ. τοῦ <i>Παπαγεώργη Νικόλα Σελιζιώτου</i> 1817 Σεπτεμ-	

	ἢ ὀπισθεν σουῦμμα Γρ. 28.273	
βρίου 19 τᾶ 10 : 11	»	150
1 ὁμολ. τοῦ Νάσιου Ἀντρωνᾶδες Σελτζώτη 1817 Ὀκτωβρίου		
16 τὰ 10 : 11	»	35

Ἀκολουθοῦν καὶ αἱ ὁμολογίαι τῶν χωραφιῶν
τῆς Σέλτζης εἰς τὸν Κρέτζον.

1 ὁμολ. τοῦ Μίχου Τζότζου διὰ τὰ δύο χωράφια του εἰς Κρέτζον 1817 Ὀκτωβρίου 17 τὰ 10 : 11.	»	100
1 ὁμολ. τοῦ Δημήτρη Μαργαρίτη Ἀντρωνᾶδες ἀπὸ 1818 Αὐγούστου 20 ὁμοίως		60
1 ὁμολ. κοινῶς ὅλης τῆς Σέλτζης διὰ τὸ χωράφι Μιχάλη Ἀντρώνη 1820 Ἀπριλίου 26 ὁμοίως	»	50
1 ὁμολ. τοῦ Γεώργη Χοντρογιάνη καὶ ἀνεψιῶν του καὶ Γιάννη καὶ Μήτρου καὶ Τζόλα ὁμοίως	»	360
1 ὁμολ. τῆς Θῶμος ὁμοίως	»	10
1 ὁμολ. τοῦ Ἀντώνη καὶ Νικολοῦ Δημήτρη Ἀντρωνᾶδες ὁμοίως	»	80
1 ὁμολ. τοῦ Γιάννη Νικόλα Χοντρογιάνη διὰ τὰ τρία χωράφια του ὁμοίως	»	180
1 ὁμολογ. τοῦ Φώτη Τζήμου διὰ τὰ δύο χωράφια εἶναι καὶ ἔν τοῦ Μαργαρίτη ὁμοίως	»	50
1 ὁμολ. τοῦ Μιχάλη Ζήση Σώχη ὁμοίως	»	100
1 ὁμολ. τοῦ Θανάση Ἀντρωνᾶδες	»	120
Τὰ ἀντικρως εἰρημένα χωράφια εἰς Κρέτζον Σέλτζης τὰ ἀγοράσα μὲ σκοπὸν νὰ τὰ φυτεύσω ἀμπέλι, ἔβαλα λοιπὸν ἑξοσι ἐργάτες μὲ πληρωμὴν καὶ ἐστρεμάτιζαν καὶ ἔπειτα ἐπῆγαν οἱ Σελιτλιῶτες μαζί μὲ τὸν Βελῆκο καὶ Ἐλμάζ Ἀτζέμη Κολωνιάτες καὶ ἔδειξαν καὶ ἔδειοξαν τοὺς ἐργάταις λέγωντάς τους δὲν τὰ δίδομεν καὶ περιπαίζοντας ἔλεγον διὰ τὸ μᾶς ἔχαλάσατε τὰ σύνορα καὶ γράφω τὰ ἔξοδά τους :		
823 μεργιάτικα πρὸς παράδες 20 Γρ.	»	412,20
εἰς τὸ γιεμακλήκι τους	»	30
εἰς τὸ γειόμα τους	»	300
εἰς τὸ κρασί τους	»	30
ἢ ρακή τους	»	10
ἄλατι	»	7
σφαχτὸν	»	8
ψάρια	»	2

Σουῦμμα Γρ. 30.367,20

ἢ ἔναντι σοῦμμα Γρ. 30.367

ἓνα σκεπάρι τῶν ἐργάτων τοὺς τὰ ἐπῆραν » 3

ἓνα τροβᾶ ὁμοίως » 3

40 ὁκ. γεήπ τῶν μαστορ-Σελτζότων διὰ τὸ μπέντι » 20

ἢ ἀγορᾶ τῶν φνιτῶν εἰς Κόνιτζαν καὶ φέρσιμον » 50

Τοῦ Δόλου Κούση Ρίζου ἐπιστάτου » 150

1 ὁμολ. τοῦ Δημήτρη Σουρίδα Σελτζιώτη, 1812 Ἰουλίου 1 τὰ
10 : 11 » 236

1 ἄλλη τοῦ ἰδίου . . . 1813 Ἰανουαρ. 10 » 51

1 ὁμολ. τοῦ Πούλιου καὶ Μάνθου Φουρκιότων, 1819 Ὀκτωβ.
18 τὰ 10 : 11 » 119

1 τῆς Χρίστενας Σουρίδα Σέλτζης 1804 Μαΐου 15 » 26

1 ὁμολ. τοῦ νεότερου Γεώργου Ζίντρα ὁποῦ ἐκάθετο εἰς τὴν
Φειτόκον καὶ τώρα κάθεται εἰς τὴν Ζέρμαν 1812 Ἀπριλ. τὰ
10 : 11 » 1001 τοῦ Κώστα Σκόρδα Ζερμοτινοῦ φευγάτου εἰς Σέλτζην ἢ Μπο-
γατσικόν, 1815 Ὀκτωβρ. 6 τὰ 10 : 11 » 90

Τὸν εἶχαν βεκίλην καὶ εἰς τὰ μαντριὰ Μουσαλάφα, Κου-
τάφι καὶ λιγαριὰ καὶ Ριζούνια καὶ ἀπὸ αὐτοὺς τοὺς λογα-
ριασμοὺς μοῦ χρεωστῆ ἕως γρόσια 5000, 1817 Μάρτιος καὶ
ὅταν λάβω εἰς χεῖρας μου τὰ δευτέρια νὰ ζητήσω τὸν λογα-
ριασμὸν καὶ τὰ ἄσπρα μου.

1 ὁμολ. τῆς χώρας Μπορμποτζικῶν κοινῶς, 1816 Σεπτεμβρίου
13 τὰ 10 : 11 » 576

1 τῶν ἰδίων ὁμοίως, 1819 Ἰουν, 5 10 : 11 » 1033

1 τοῦ Ἀναγνώστη Γκαβομιχάλη, 1814 Ὀκτωβρ. 14 ὁμοίως » 900

1 τοῦ Γκαβομιχάλη καὶ Σπανοῦ καὶ παιδιῶν τοῦ Κουρσουμλῆ
τοὺς ἔδωσα καὶ ἐπλήρωσαν τὸ παλαιοκριμῆνι χειμαδιόν, 816
Ἰουνίου 29 10 : 11 » 300

Ἔχομεν εἰς τὸ Μπορμποτζικόν καὶ τὰ βερεσέδια τῆς χρο-
νιας ὁποῦ τὰ εἶχαμεν ἠλιτζάμι ἐγὼ καὶ ὁ Κώστα Σούρλας
καὶ ὁ Σπῆρο Ράκος, καὶ ἐπειδὴ ἔδικά μου δευτέρια ἐπάρθη-
καν εἰς τὸν χαλασμόν, ἠμπόρεϊ νὰ τὰ ἔχουν γραμμένα ὁ
Κώστα Σούρλας καὶ ὁ Παπαζήσης Γεώργη Τζοτζόπλου καὶ
νὰ κοιταθοῦν.

1819 Σεπτέμβριος ἐμέτρησα τοῦ Βελῆ Πασᾶ γρόσια 1.000
καὶ μοῦ ἔδωσε ταβήλι νὰ τὰ λάβω ἀπὸ τοὺς Ντενιζῶ-
τες ἀπὸ ξεχειμαδιάτικα ὁποῦ εἶχαν εἰς τὰ μαντριὰ του, καὶ
ἐπειδὴ ἔγινε φερμανλῆς ὁ Ἀλῆ πασᾶς καὶ τὰ παιδιὰ του,

ἢ ὀπισθεν σοῦμμα Γρ. 33.727

μοῦ ἔμειναν καὶ τὸ ταβήλι ἐκεῖνο ὡς καὶ τὰ ἄλλα μοῦ τὸ ἔχει ὁ <i>Συληχτάρης</i> »	1.000
1 ὁμ. τῶν <i>Πλικατήδων</i> κοινῶς, 1815 Ὀκτωβρ. 2 10 : 11 »	260
1 ὁμ. τοῦ <i>Θανάση Γιώργη Πλικάτι</i> , 1817 Σεπ)βριος 12 ὁμοίως »	700
1 τοῦ <i>Τάσου Σταύρου Πλικάτι</i> , 1812 Ὀκτωβρ. 17 10 : 11 »	1644
1 ἔτι τοῦ ἰδίου, . . . 1814 Ὀκτωβρ. 22 ὁμοίως »	50
1 ἔτι τοῦ ἰδίου, 1815 Ἰουλίου 2 ὁμοίως »	50
1 ἔτι τοῦ ἰδίου, 1815 Φεβρουαρίου 15 ὁμοίως »	104
1 ἔτι τοῦ ἰδίου, 1815 Ἰανουαρίου 4 ὁμοίως »	39
1 ἄλλη τοῦ ἰδίου, 1815 Φεβρουαρίου 15 ὁμοίως »	55
1 ὁμολ. τοῦ <i>Γιάννη Σταύρη</i> ἀδελφοῦ του, 1814 Ἰουλίου 2 »	95
1 τοῦ <i>Τζάτζου καὶ Τάσε</i> , 1815 Σεπτεμβρίου 9 ὁμοίως »	21
1 τοῦ <i>Νάσιου Πλικαδίτη</i> , 1819 Σεπτεμβρίου 30 ὁμοίως »	52

Μοῦ χροστίᾳ ἄσπρα καὶ ὁ Ἀπόστολος Πλικαδήτης μετὰ τὰ παι-
διά του ἀπὸ λογαριασμὸν Μαντρῶν Ναυπάκτου καὶ νὰ κάμη
ὄρκον καὶ νὰ χωρισθῶμεν.

Ὁ *Νάσης Πλικαδίτης* μοῦ ἐκράτησεν τὰ πόρβαρα εἰς τὸ κλεί-
σιμον τοῦ Ἀλῆ Πασᾶ, μοῦ χροστίᾳ καὶ ἄσπρα καὶ νὰ μοῦ
κάμη ὄρον καὶ νὰ χωρισθῶμεν.

Τὰ ὀπισθεν γρόσια 260 καὶ ὁμολογίαι τῶν Πλικαδήκων κοι-
νῶς, τὰ εἶχα δώσει εἰς χεῖρας τοῦ *Βασίλη καὶ Τζήζτο Γκέρκο*.

1 ὁμολ. τοῦ <i>Κότα τῆς ἄσπρης Χιοναδίτη</i> ἀπὸ 1810 Μαΐου 15 ἢ χιλιάς ἐν γρόσι »	100
---	-----

Ἀκολουθοῦν καὶ αἱ ὁμολογίαι Βούρμπιανης

1 ὁμολ. τοῦ <i>Τζότζου Παπαγιάννη</i> καὶ ἀδελφῶν του ἀπὸ 1811 Αὐγουστος τὰ 10 : 11 »	650
1 ὁμολ. τῶν παιδιῶν <i>Λάμπρου Χαρίση Τζομπάνου</i> , 1826 Σε- πτέμβριος 10 : τὰ 10 : 11 »	500
Ὅσα τοὺς ἐχάρισα ἀπὸ τὴν παλαιὰν ὁμολογίαν τους μετὰ λόγον νὰ ἔλθουν πίσω εἰς τὴν Πατρίδα, μεσίτης ὁ <i>Ζῆκο Τζούκαλης</i> , <i>Χαρίση Ντιούρβαρης</i> , <i>Παπασωτήρης</i> καὶ ἄλλοι καὶ αὐτοὶ μετὰ εἴκοσι ἡμέρας ἦλθαν καὶ μᾶς ἐσκότισαν »	750
1 ὁμολ. τοῦ <i>Κότα</i> καὶ <i>Γιάννη Κύρκα Ρίζου</i> , 1822 Ὀκτώ- βριος τὰ 10 : 11 »	130
1 ὁμολ. τοῦ <i>Δήμου Νάτσου</i> καὶ ἀδελφῶν του, ἐπλήρωσα τὸ δευτέρου του τὸ μεγάλο ὄπου ἔριξεν ὁ <i>Τζιότζιος</i> , 1821 Ἰούν. »	430

Σοῦμμα Γρ. 40.354

	ἢ ἔναντι σοῦμμα Γρ. 40.354	
1: ἐδάνεισα τοῦ πατέρα του 1811 Σεπτέμβριος »		43
1: τοῦ <i>Γιάννη Τζήλι</i> , 1826 Σεπτεμβρ. 10 : 11 »		100
1: τοῦ <i>Λιόλη Πανταζῆ</i> ὁμοίως »		100
1: τοῦ <i>Παπαθεοδώρου Παπακαλούδη</i> , 1807 Ἰούνιος 10 : 11 »		500
1: τῶν παιδιῶν <i>Παπαθεοδώρου</i> , ὁ <i>χσβαλὲς τοῦ Νίκου Θεοῦ</i> , 1824 Αὐγούστος 10 : 11 »		500
1: τοῦ <i>Χρίστου Ρούμπου</i> , τὰ ἐπῆραν ἐπάνω τους τὰ παιδιὰ τοῦ <i>Παπαζήση Κικέλη</i> ὁποῦ ἐπῆραν τὸ σπῆτι του καὶ τὰ μούλκια του ἀπὸ 1809 Αὐγούστος 10 : 11 »		250
1: δευτέρι τοῦ ἰδίου, δευτέρι ἀπὸ τὸν λογιμὸν <i>Ταμπακόμιλου</i> »		100
1 ὁμ. τῶν παιδιῶν <i>Δήμου Γγίνη Κότα</i> καὶ <i>Κούση</i> , 1813 Αὐ- γούστος 10 : 11 »		130
1 ὁμ. τοῦ <i>Γιάννη Νούτζη</i> , 1816 Μαρτίου 10 τὰ 10 11 »		1060
1: Τὸ μουλάρι τοῦ ἔδωσα 823 Ἰούνιος »		180
1: Τὰ τομάρια τῆς <i>χαρᾶς Γιαννάκη</i> , 1826 Ἰουνίου »		45
1: τῶν παιδιῶν <i>Τζήμον Ζαμάνη</i> , 1814 Αὐγούστος 5 τὰ 10 »		130
1: τῶν παιδιῶν <i>Παπαζήμον Μπίζιον</i> ὁμοίως »		130
1: 1813 Ὀκτώβριος ἐπλήρωσα τὸ δευτέρι τοῦ <i>Παναγιώτη Βλά- χου Ἐξάρχου</i> καὶ θὰ τὰ πληρόση τὸ παιδὶ τοῦ <i>Ζήκου Νι- κόλα</i> ὁποῦ ἐμπῆκε <i>γαμβρὸς εἰς ὄλον τὸ βίος του</i> »		250
1: τοῦ <i>Χαρισούλη Μανέση</i> μοῦ τὰ ἔκαμαν καλὰ οἱ <i>Πατέοι</i> καὶ τὸ παιδὶ τοῦ <i>Γεώργη Μανέση</i> , 1826 Αὐγούστος »		62
1: τοῦ <i>Γεώργη Μανέση</i> ὁμοίως »		32
1 ὁμ. τοῦ <i>Τζάνη</i> καὶ <i>Ρίζου</i> παιδιῶν τοῦ <i>Γεώργη</i> μας, 1826 Σεπτέμβριος 20 τὰ 10 : 11 »		380
1: μὲ 3 ὁμ. <i>Τζήμον</i> , <i>Λάμπρου</i> καὶ <i>Νικόλα</i> καὶ <i>Γκοιτόντζη</i> <i>Λέζη</i> , 1810 »		550
1: 1826 Αὐγούστος ἐδάνεισα τὴν <i>Λάμπρεναν Λέζη</i> »		54
1 ὁμ. <i>γαμβροῦ Κεραμήδα</i> μοῦ ἔχει ἐμμανέτι καὶ τὸν <i>κῆπον</i> του εἰς <i>Βαρβάραν</i> , 1825 τὰ 10 : 11 »		180
1: 1821 Ἰουλ. ἐπλήρωσα τὸ μέγαλον δευτέρι τοῦ <i>Νικόλα Πα- παχαρίση</i> τὰ 10 : 11 »		658
1: ὅταν ἐδιώρισα <i>κυραιζήμ-πασῆ</i> τὸν <i>Ζήση Νίτζκα</i> εἰς τὸ ἀσκέρι τοῦ <i>Ὁμέρ πασᾶ Βρυώνη</i> , τὸν ἐδάνεισα εἰς <i>Καρβασαρά</i> , 1823 Αὐγούστος τὰ 10 : 11 »		105
1826 Σεπτέμβριος 5, ἔκαμα λογαριασμὸν μὲ τὸν <i>Παπαζήσην</i> » <i>Γεώργου Τζοιζόπλου Καφιμάλη</i> τῆς <i>Βούρμπιανης</i> δι' ὅσα <i>εἶχα</i> δώσει εἰς <i>χρείας</i> τῆς <i>Χώρας</i> μέσα ἀπὸ 24 Μάρ-		

ἢ ὅσισθεν σοῦμμα Γρ. 45.893

τιος ὁποῦ ἐβγάλαμε τὸν Μουχτάρ Γιουῦπε καὶ εὐγῆκα νὰ λαμβάνω γρ. 2994· καὶ μοῦ τὰ ἔκαμε καλὰ νὰ τὰ λάβω ἀπὸ τοὺς κάτωθεν οἰκοκυρέους ἀπὸ τὸν μπεκαγιέ τους.

Ἐκτὸ Παπαχαρίσην Τζουῦτιζον	»	213
» Νικόλα Τζήμου Ντάλα	»	92
» Νικόλα Παπᾶ Χαρίση	»	220
» Παπαζήση Γ. Τζοιζόπλου ἀπὸ τὸ Σούλη	»	750
» Νίκο Γεώργη μας	»	260
» Κίτσο Κοντογιάννη	»	300
» Νικόλα Κοντογιάννη	»	229
» Χρίστο Ζήκο Μπάροκος	»	461
» Τζαμένοι	»	459
1823 Αὐγουστιος ἐφκιάσαμε τοὺς Ἁγίους Ἀποστόλους καὶ ἔγι- ναν μὲ τὸ ψωμί γρ. 5650 καὶ ἐρίξαμεν ἀλλὲλ χισάπι εἰς τὸ δευτέρι τὸ Αὐγουστήσιον τῶν 1826	»	1.650
Τὸ Προεσιλήκη τῆς χώρας Βούρπιανης ριγαῖνον εἰς τὸ Αὐ- γουστήσιον δευτέρι τοῦ 1826 τὸ ὁποῖον συνάξουν δύο Κα- ψιμαλέοι, ὁ Γιάννης Κουλούρης καὶ ὁ Χαρίση Σιόμπος	»	500
1 ὁμ. τὰ ἄσπρα μας τὰ παλαιὰ ὅπου εἴχαμεν εἰς τὴν χώραν καὶ εἰς τοὺς 1815 ὁποῦ μᾶς ἐπρόδωσαν εἰς τὸν Ἄλῃ Πα- σᾶν ὁ Ζήση Κυπαρίσης καὶ ὁ Ριζούλης Κύρκα Ρίζου καὶ μᾶς ἔβγαλαν ἀπὸ τὸ Προεσιλήκη καὶ ἐμπῆκαν αὐτοὶ Προεστοὶ	»	3.500
1826 Μάρτιος ἐπῆρα ἠλιτζάμι τὰ τσιφλήκια τῆς Μεγάλης Λά- κας εἰς Ἄρτιαν καὶ ἄφησα τὸν Δημήτρη Κούση Ρίζου καὶ νὰ κοιτάξῃ καὶ νὰ ἔχη νὰ πέρνη ἀπὸ τὸ κέρδος εἰς τοὺς πέντε παράδες ἕναν παρὰν καὶ τοῦ ἐμέτρησα εἰς χεῖρας του	»	4.002
1826 Ἀπρίλιος, ἐδάνεισα τὸν Γεώργην Κούση Τζιτζῆ ὅπου ἐδούλευεν εἰς τὸ Κασαπιλήκη Πρεβέζης	»	2.000
Τοῦ ἔδωσα καὶ κριάρια μου 150 μὲ χέρι Γεωργάκη καὶ Θανά- ση Σαρακατζάνων πρὸς γρόσια 11	»	1.650
1808 Σεπτέμβριος ἔδωσα τοῦ Γιάννη Παπαδημᾶδες λεγομένου Τζομπάνου μὲ ὁμολογίαν καὶ ἀγόρασε μουλάρι, καὶ ἔχει νὰ τὰ πληρώσῃ ὁ Κούσης Τζιτζῆ ὅπου ἔκαμε ζάπι τὸ σπῆτι τὸν τὰ 10 : 11	»	150

Ἐκτὸ ὁμολογίαις διάφορες

1 ὁμ. τοῦ Κώστα Σούρλα, 1810 τὰ 10 : 11 » 500

Σοῦμμα Γρ. 62.929

ἢ ἔναντι σοῦμμα Γρ. 62.929

- 1 ὁμ. τῆς Κροτινίστας εἰς τὸ μερικτὸν τοῦ τσιφληκίου τοῦ Ἀλῆ Πασᾶ εἶναι ἀκέρια διὰ γρόσια 3.000, ὅμως τὰ ἔχω λάβω γρόσια 2.750 καὶ ἔμειναν γρόσια 250, τὰ ἱξεύρει καὶ ὁ Χρῆστος καὶ οἱ λοιποί, 1815 Μάρτιος τὰ 10 : 11 » 250
- 1 ὁμολ. τοῦ Μακρουγιάννη Κροτινιστιώτη, 1813 Ἰανουάρ. 20 : τὰ 10 : 11 » 61
- 1 ὁμολ. τοῦ Χριστοδούλου Μαρίνου καὶ Ἀναστιάση Μπακόλα καὶ Γεωργίου Κοντοῦ Προεστίτων Ζαγορίου, 1826 Ἰούνιος 10 : 11 » 1.500
- 1 ὁμολ. τοῦ Κουτσοπάνου καὶ Σπείρου καὶ Ἀναστιάση Γγίνου, τοὺς ἄφησα ἔμμανέτι μετρητὰ καὶ αὐτοὶ μοῦ τὰ ἐχάλασαν ἀπὸ τοὺς 1817 Σεπτέμβριος τὰ 10 : 11 » 6.3000
- 2 ὁμολ. τοῦ Νάσιου Κυραζίνας Ἰωαννίτης 1807 Σεβριος 10 : 11 » 500
- 1 ὁμολ. ὑπογραμμένη εἰς τὸ ἴδιον δευτέρῳ τοῦ Γεώργη Γιαννάκου Καλαρρυτιώτη γραμμένον μὲ χέρι Ραντιάνη Καλαρρυτιώτη, 1817 Μάρτιος τὰ 10 : 11 » 6.3000
- 1 ὁμολ. τοῦ Νικόλα Γιαννάκου Καλαρρυώτου ἀπὸ τοὺς 1815, Αὐγουςτος, τὰ 10 : 11 » 2.000
- 1 ὁμολ. τοῦ Θύμιου Παλιαδῶρου Ἀρτινοῦ, μοῦ τὴν ἔδωσεν ὁ Μπεκὺρ Τζογαδῶρος ὅπου μοῦ χρεωστοῦσεν ἀπὸ καλαμπόκι ὅπου τοῦ εἶχα δώσει : γραμμένη ἢ αὐτὴ ὁμολογία μὲ χέρι Θεοχαράκη Ἀρτινοῦ, 1825 Ἀπρίλιος τὰ 10 : 11 . . . » 3.000
- 1 ὁμολ. εἰς τὴν Ντάρα τῆς Μεγάλης Λάκας τῆς Ἄρτας χρέος του. ἀπὸ τῆς ψυχοπαίδας μου Γρ. 160 καὶ τῆς ἐχάρισα τὰ 60 : 1826 Μάρτιος, τὰ 10 : 11 » 100
- Ἀπὸ 1807 καὶ ἔπειτα εἰς διάφορες φορὰς μὲ ὁμολογίας καὶ χωρὶς ἐδάνεισα τὸν κύριον Κωσταντὴν Μόσχον Πρεβεζᾶνον, καὶ ἂν γένη καλὰ καὶ πλουτήσῃ νὰ μοῦ τὰ δώσῃ εἰ δὲ νὰ τοῦ εἶναι χαρισμένα » 750
- 1 ὁμολ. τῆς Σιατίστης Κοινῶς, Ἰούνιος, τὰ 10 : 11 » 1.250
- 1 ὁμολ. τοῦ Δημήτρη Χατζῆ Κώστα Πλατζιώτη Γραμματικοῦ ποτὲ εἰς τὸν Μουχιάτῳ Πασᾶν, 1805 Ἀπρίλιος τὰ 10 : 11 . . . » 500
- 1825 Αὐγουςτος κατὰ τὸν λογαριασμὸν ὅπου μοῦ ἔφερεν ὁ ἀνεψιός μου Ἰωάννης Στέργιον μοῦ ἔμεινε χρεώστης ὁ Μητῆς Σίμων Γραμματικός τοῦ Βελῆ-ἀγᾶ. » 137
- Ἄ Κολωβὸς Μεσάρης μου ἀπὸ τὸ Κοιζκὸν μὲ 2 ὁμολογίας καὶ 1 ὁμολογίαν ὅπου χρεωστοῦσα πρὸς τὸν Μᾶλλον Κιῶρην Τεπελένι καὶ τὰ ἐπλήρωσα καὶ ἐγὼ καὶ

ἡ ὀπισθεν σοῦμμα Γρ. 84.477

- πῆγεν εἰς τὰ *Βίντζα* εἰς 1 τζιφλήκι τῶν παιδιῶν *Μουχουρ-
τὰρ Ποῦτζα 1817, Αὔγουστος, μού ἐπῆρε καὶ ὄλους τοὺς
πόρους, λοιπὸν ὄλα ἕως.* » 500
- 1 ὁμολ. τοῦ Ἑσλιάμπεη Χρουπίσι . . . 1805 τὰ 10 : 11 . . . » 130
- 1 ὁμολ. τοῦ *Ζήσο καὶ Μανόλη* προεστότων Χρούπιστας ἀπὸ
1806 Αὔγουστος τὰ 10 : 11 » 150
- 1 ὁμολ. τοῦ *Τζιτζικλή καὶ Μπεκιάρη* καὶ λοιπῶν προεστότων
Ζοπανιοῦ, τοὺς ἔσφυξεν εἰς τὰ Ἰωάννινα ὁ *Ταχῆρ Ἀμπάζης*
καὶ τοὺς φυλάκωνε διὰ πόρτζι καὶ τοὺς ἐδάνεισα 1816 Αὔ-
γουστος τὰ 10 : 11 » 160
- 1 ὁμολ. τοῦ *Γκαμαλέτζη Βλάχου* διὰ τὰ χειμαδιὰ *Τζαμουριάς*,
1813 Σεπτέμβριος τὰ 10 : 11 » 2.000
- 1 ὁμολ. τῆς ἀδελφῆς *Γεωργάκη Σαρακατζάνου*, εἶνε κεφάλης
ὁ *Γεωργάκης* ἀδελφός της, ἐκάμαμεν λογαριασμὸν μετὰ τὴν
παλαιὰν ὁμολογίαν ὅπου ἦτον γραμμένη εἰς τὸ ὄνομα τοῦ
Γεωργάκι καὶ ἔγιναν κεφάλι: 300 καὶ διάφορον 304 ἕως 1826
Αὐγούστου 20 : καὶ τοῦ ἐχάρησα τὸ διάφορον μετὰ αὐτὸν τὸν λό-
γον νὰ μού δώσῃ τὰ ἄσπρα εἰς τὸ προσερχόμενον *Παζαρό-
πουλον*, 1826 Σεπτεμβρίου 14 καὶ ἐπειδὴ δὲν μού τὰ ἔδωσε
νὰ τὰ πάρω ὄλα μετὰ τὸ προερχόμενον διάφορον ἀπὸ 1826
Αὐγούστου 20 : τὰ 10 : 11 νὰ τὰ λάβω ἀπὸ τὸν *Γεωργάκη* » 604
- 1 ὁμολ. ἔμεινεν εἰς τὸν *Γεωργάκη Σαρακατζάνου*, 1826 Αὐ-
γούστου 20 τὰ 10 : 11 » 72
- 1 ὁμολ. τοῦ *Θανάση Μουλαρογιάννη* ἀδελφοῦ τοῦ ἄνωθεν *Γε-
ωργάκη Σαρακατζάνου*, 1820 Σεπτέμβριος 29, τὰ 10 : 11 . . . » 550
- 1 ὁμολ. τοῦ *Λαδιᾶ Σαρακατζάνου* γαμβροῦ τῶν ἄνωθεν 1816
Αὔγουστος τὰ 10 : 11 » 450
- 1 ὁμολ. τοῦ *Τέγα Κουτζομπίνα*, 1813 τὰ 10 : 11 » 150
- 1 ὁμ. *Δελβίνακηότων κοινῶς*, 1823 Ἰούνιος τὰ 10 : 11 . . . » 1.700
- 1 ὁμολ. Ἑλλὰ *φειῖζοῦ* καὶ *Βελῆκο Γιαῖτσε Γκοροσιάνη* τοὺς
ἐδάνεισα ὅταν τοὺς ἔριξεν ὁ Ἄλῆ *Πασᾶς*, τὸ ἡμῖν τῆς *Πάρ-
γας*, 1819 Σεπτέμβριος τὰ 10 : 11 » 1.000
- 1822 Ὀκτώβριος ἐκίνησα διὰ τὴν *Πόλιν* ζητημένος καὶ εἶχα
μῖαν ὁμολογίαν τῶν *βυζασκιάρηδων Παλταδώρων, Πήμα,
Τοπάλ Σωτήρη* καὶ λοιπῶν διὰ γρόσια 4000 : καὶ ἐπειδὴ
τὴν εἶχαμεν κοινήν μετὰ τὸν κύρ *Εὐθύμιον Δούκα* ποτὲ *Γραμ-
ματικὸν* τοῦ *Βελῆ Πασᾶ* τοῦ τὴν ἄφησα, νὰ τὰ συνάξῃ καὶ
νὰ δώσῃ τὰ ἡμισυ εἰς τὸ σπῆτι μου καὶ αὐτὸς δὲν ἔδωσε

Σοῦμμα Γρ. 91.943

	ἢ ἔναντι σοῦμμ Γρ. 91.943	
τίποτες, λοιπὸν τὰ ἡμισυ	»	2.000
1824 Ἰούνιος τοῦ ἄφησα μίαν ὁμολογίαν τοῦ κῦρ Ἰωάννου Παπαρίζου διὰ ἓνα κασάπην Πριμετινὸν διὰ γρ. 860 νὰ μᾶς συνάξῃ τὰ ἄσπρα διὰ τὰ πρόβατά μας ὅπου τοῦ εἶχαμεν δώσει, αὐτὴ τὰ ἐσύναξε καὶ τὰ κρατᾶ	»	860
1 ὁμολ. τῆς Σέπερης, ἀπὸ χέρι Ἀναστάση Χρίστου Ράκου Προεσιῶτος χωρίου Τεπελενίου, 1825 Μάρτιος τὰ 10:11	»	250
1: τῶν δύνονίβανες χωρίον Τεπελενίου ἀπὸ χέρι Παπαγκίκα προεσιῶτος τὰ 10:11 ὁμοίως	»	250
Τοπογιόβας ὁμοίως ἀπὸ χέρι Θανάση Προεσιῶτος	»	150
1 ὁμολ. Κόντζικας ὁμοίως ἀπὸ χέρι Παπαλέκα Προεσιῶτος	»	200

Σοῦμμα Γρ. 95.653

Αὐταῖς ταῖς ὁμολογίαις ἐνθυμήθηκα ἐκ σιγήθους
καὶ ἔκαμα τὸ παρὸν δευτέρῃ

ΚΩΣΤΑΣ ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΟΣ

Δ'

Σημειώνω καὶ ἀπὸ ποῖον ἔχω νὰ λαμβάνω μὲ δευτέρῃ καὶ ὄχι ὁμολογίαις.

Ὁ Χουσένπεγης, ὁ Χασάνπεγης καὶ Σεάιπεγης παιδιά τοῦ Σούλιου Χασάνπεγῆ Κόνιτζα ἀπὸ τὸ ἡλιζάμι ἐπήραμεν συντροφικῶς ἀπὸ τὸν Ὀμέρ Πασᾶ τῶν χωρίων Γότζιστα, Κοσοβίτζα, Προζκόλι, Κράφι καὶ Ντερβενίστα τὸ $\frac{1}{8}$ μοιράδιόν μου, 1823 Αὐγούστος τὰ 10:11	»	1.000
Οἱ ἴδιοι ἀπὸ τὰ Βασταβέντζια ὁμοίως	»	500
1820 Σεπτέμβριος ἐδάνεισα τοῦ Σουλεϊμάνπεγῆ τοῦ Γιαούπεγῆ Κονίτζα, ὅταν ἀπὸ τὴν Ζέλοβαν τὸν ἐκίνησαν οἱ Βεζυρᾶδες καὶ τὸν ἔστειλαν εἰς Μπεράτι, παρὼν μάρτυρας καὶ ὁ Χατζῆ Μπῆρος Σαμαρινιώτης	»	213
1820 Δεκέμβριος 1 μοῦ ἔκανε ζάπτι τὸ εἰς Κόνιτζαν χάνι μου ὁ Σουλεϊμάνπεγῆς τοῦ Γιαούπεγῆ καὶ ἐπῆρε τὸ νοῖκι ἕως		
1822 Ἰούνιος πρὸς γρ. 1250 τὸν χρόνον μῆνες 30	»	3.125
1826 Ὀκτώβριος μὲ ἐχάλασεν ὁ Συληχτάρης καὶ πάλιν ὁ ἴδιος Σουλεϊμάνπεγῆς μοῦ ἔκανε ζάπτι τὸ ἴδιον χάνι μου καὶ ἐπῆρε τὸ νοῖκι διὰ 1 χρόνον 1100 καὶ χάλια τὸ βαστᾶ, ἐδῶ μόνον 1 χρόνον γράφω	»	1.100
1824 Ὀκτωβρίου 16 μὲ ἐφυλάκωσεν ὁ Ὀμέρ Πασᾶς Βρυώ-		

Σοῦμμα Γρ. 5.938

ἢ ὀπισθεν σοῦμα Γρ.5.938

νης καὶ ὁ Σουλειμάνπεγης Κόνιζας ἦτον εἰς τὰ Γιάννινα καὶ ἔστειλεν εἰς τὴν Σαλαχώραν καὶ μοῦ ἐπῆρε τὸ ἀλεῦρί μου ὄκ. 1.000 καὶ τὸ κριθάρι μου ὄκ. 1000 ἔστειλε καὶ εἰς τοὺς Κουκουλιούς καὶ ἐπῆρε τὸ καλαμπόκι μου ὄκ. 4.300 » 3.150

Τῇ αὐτῇ ὁ ἴδιος Σουλειμάνπεγης ὁποῦ μὲ ἔπιασεν ἔπιασε καὶ τὰ ἀνεψήδιά μου Ζήσην Κύρκα καὶ Δημήτριον Κούση καὶ ὄλους τοὺς χισμικιαρέους μου καὶ μοῦ ἐπῆρεν ὅ,τι μᾶς ἰεὺρῆκεν ἐπάνω μας ἄσπρα, ἄρματα καὶ φορέματα ὁμοίως καὶ τὰ τοῦ Κωσταντῆ Παπαθεοδώρου, ὁ Ζήση Κύρκας τὰ ἔχει δευτέρη τὶ μᾶς ἐπῆραν.

1811 Σεπτέμβριος εὐγαλεν ἡ χώρα μας εἰς τὸ μεζάτι τὸ πορτζιλειμένον σπῆτι τοῦ Χριστοῦ Ζούμη καὶ τὸ ἀγόρασα ἀπὸ τὸ κοινὸν μὲ ὁμολογίαν κοινήν » 1.500

1807 Ἀπρίλιος τὸν εἶχα δανείσει τὸν Χριστοῦ Ζούμη μὲ ὄμ. τὰ 10:11 καὶ ἐκλείσθηκε καὶ αὐτὴ εἰς τὴν ἀγορὰν τοῦ σπητιοῦ μὲ τὸ διάφορόν τους ἕως 1811 χρόνοι 4 » 1.112

Διὰ τόσα (γρ, 2.612) ἀγόρασα τὸ σπῆτι καὶ τὰ ὑποστατικά καὶ τὸ ἐχάλασα τὸ σπῆτι ὡς ἄχρηστον δι' ἐμέ.

1816 Ἰούλιος ὁποῦ ἔγιναν Προεστοὶ ὁ Ζήση Κυπαρίσης καὶ ὁ Ριζούλης Κύρκα ἔπιασαν τὰ παιδιὰ μου τὰ ἐφυλάκωσαν εἰς τὸν Γκοῦτζε Διουζάτην Σούμπασην καὶ τὰ ἐτζερεμέτισαν λέγοντας διὰ τὶ ἐχάλασατε αὐτὸ τὸ σπῆτι » 2.500

Τῇ αὐτῇ οἱ ἴδιοι μὲ τὸν ἴδιον Σούμπασην ἐφυλάκωσαν τὰ παιδιὰ μου καὶ ἔβαλαν καὶ ἀγόρασα τόπον τοῦ Τζαμένου διὰ τὸν αὐτὸν σταβᾶ Χριστοῦ Ζούμη » 250

Ἐπειτα ἕκαμα ζάπτι πίσω τὸ ἄνωθεν σπῆτι καὶ μούλκια καὶ κατεβαίνου » 1.500

Αὐτὰ μοῦ ἐπῆραν ἀδίκως παίρνοντας καὶ μὲ τὸν Γκοῦτζε Σούμπασην τὰ σενέτια τῆς ἀγορᾶς τοῦ ὀσπητίου καὶ τὴν χρεωστικὴν ὁμολογίαν

1816 Ἰανουάριος οἱ ἴδιοι Ζήση Κυπαρίσης καὶ Ριζούλης μᾶς ἐπρόδωσαν εἰς τὸν Ἀλῆ πασᾶν καὶ ἔβαλαν εἰς τὸν ἄλυσον τὸν ἀδελφόν μου Παπαρίζον καὶ μᾶς ἐπῆραν » 15.000

1816 Αὐγουστος ὁ Ριζούλης Κύρκα ἐχάλασε τὸ ἐργαστήρι μου ἐμπρὸς τοῦ Ρίζου Ραύτη καὶ ἔφκιασεν ἐδικόν του, τὸ νοῖκί μου ὅπου ἔπερνα ἕως εἰς τοὺς 1822 ὁποῦ μοῦ τὸ ἔδωσε χρόνους 6:πρὸς 50 » 300

1815 Αὐγουστος ὁ ἴδιος Ριζούλης Κύρκα ἔβαλε μεσίταις τὸν

Σοῦμα Γρ. 28.250

ἢ ἔναντι σοῦμμα Γρ. 28.250

- Παπαζήσην Τζοτζόπλου, τὸν Παπαχαρίσην Τζούνιζου καὶ τὸν Χαρίσην Ντούρβαρην λέγοντας νὰ μοῦ δώσῃ ἄσπρα ὁ Γραμματικός καὶ νὰ ἀγαπηθῶμεν, καὶ νὰ γυρίσω τὴν προδοσίαν ἀπὸ τὸν Ἄλῃ Πασᾶ νὰ μὴ τοὺς πειράξῃ καὶ ἐγὼ εἶπα ἄς τὸ κάμω διὰ νὰ ἀπεράσω αὐτὴν τὴν κακὴν ὥραν καὶ τοῦ ἔδωσα εἰς τρεῖς φορεῖς γρ. 2.500. Αὐτὸς καὶ τὰ ἄσπρα τὰ ἐπῆρε καὶ ταῖς κακίτεραις προδοσίαις ὕστερα ταῖς ἔκαμε καὶ ἔβαλε εἰς τὸν ἄλυσον τὸν ἀδελφόν μου Παπαρίζον καὶ γράφω τὰ ἄσπρα » 2.500
- 1824 Αὐγούστος ἐξόδευσα εἰς τὴν οἰκοδομὴν τῶν Ἀγίων Ἀποστόλων, ὡς κατ' ὄνομα φαίνονται ὅλα τὰ ἔξοδα καὶ τὸ ξεχωριστὸν πρωτομάστορα ἦταν ὁ Μαστουρογεώργης Χαρίση Μάνου, χάκι, ψωμί, περονικά καὶ ἄλλα γρόσια 5650
- Κατεβαίνουν ὅσα ἐρίχθησαν εἰς τὸ δευτέρῳ τοῦ Αὐγούστου 1826 καὶ ἔχω νὰ τὰ λάβω ἐκεῖ γρ. 1650 » 4.000
- Ἀπὸ 1803 καὶ ἔπειτα σὰν ἀραβόνιασα τὴν θυγατέρα μου Ἀγῶρον μὲ τὸν Νικόλα Παπαχαρίσην, ἐξόδευσα εἰς αὐτὸ τὸ σπῆτι μὲ τὸν λόγον καὶ γράμματα τοῦ Παπαχαρίση, καὶ τοῦ παιδιοῦ του Δημήτρι καὶ Ἀναστάση καὶ μερικά εἶχον δώσει εἰς τὸ χέρι τοῦ πατρός των Τζήμη Τζοτζόπλου, καὶ εἶναι καὶ ὁμολογίαις καὶ νὰ ἔχω νὰ τὰ ζητῶ ἀπὸ τὸν Παπαχαρίσην καὶ παιδιὰ του καὶ ὅχι ἀπὸ τὸν γαμβρόν του Νικόλον, ἀνάθεμα ἔστω ὅποιος πειράξῃ τὸν γαμβρόν μου διὰ ταῦτα » 2.500
- 1820 Αὐγούστος ὁ Μῆτρο Γκαγκαράτζας εἶχε τὰ πρόβατά μου, καὶ σὰν ἐκλείσθη ὁ Ἄλῃ Πασᾶς ἐδιάλεξε τὰ καλὰ κεφάλια 150 τὰ ἐπῆρε καὶ ἔφυγε πρὸς γρόσια 11 » 1.650
- 1823 εἶχαν τὰ πρόβατά μου τὰ παιδιὰ τοῦ Γιάνκου Κουτσομπάνα ὁ Λάμπρος καὶ λοιπά, καὶ νὰ μοῦ κάμουν ὄρκον, τόσον διὰ τὰ ἐδικά μου, ὡσαύτως δι' ἐκεῖνα ποὺ μοῦ ἔδωσεν ὁ Ὅμερ Πασᾶς, ὅτι θὰ μοῦ ἔχουν χιλὲν ἢ νὰ μοῦ πληρώσουν » 1.000
- 1817 ἢ πρωτίτερα ἢ ὕστερώτερα δὲν ἐνθυμοῦμαι καλὰ τὸ ἔτος, εἶχαμεν τὸν Θανάσην Ἀποσιόλην Πλικαδίτην εἰς τὰ χειμαδιὰ Νεμπάχτου, καὶ μᾶς ἔχει ἀξεπλήρωτους καὶ ἢ νὰ μοῦ κάμῃ ὄρκον ἢ νὰ μοῦ πληρώσῃ » 1.000
- Εἶχεν ἀγορασμένα ὁ πατέρας μου ἄγια λείψανα διὰ γρόσια 1.000 καὶ μοῦ τὰ ἐπῆρεν ὁ Παπαζήσης ἀπὸ τὴν Καστιάνιανην μὲ τὴν δύναμιν τοῦ Πέγη τους Γκαβογιαούπεγη ὄντιος μουσελίμη τότες, ἐπὶ Ἄλῃ πασᾶ τὰ ἐπῆρα ἐγὼ, μετὰ χρό-

Σοῦμμα Γρ. 40.900

ἢ ὀπισθεν σοῦμμα Γρ. 40.900

- νοὺς μου τὰ ἐπῆραν πίσω μὲ δύναμιν τοῦ Σουλεϊμάνμπεη Γκαβού, λοιπὸν ἢ νὰ μου τὰ δώσουν τὰ ἄγια λείψανα οἱ Καστανιανῖτες ἢ τὰ γρόσια » 1.000
- Ἔχομεν διαφορὰν μὲ τὸν Ζῆκον Μίχου Σαμαριώτην ἀπὸ τοὺς Ματέους ὡς ἀκολουθῶς, ἐγὼ καὶ ὁ Χατζῆ-μῖχος Χατζῆ Ζήση, καὶ ὁ Χατζῆ Μπῆρος καὶ ὁ Ζῆκος Μίχου Μάτη εἶχαμεν πάρεϊ συντροφικῶς τὰ χειμαδιὰ Δομενίκοι ἡλιτζάμι εἰς τοὺς 1819· ὁ ρηθεὶς Ζῆκος ὄχι μόνον ἐκράτησε καὶ τὸ μοιρὶ καὶ δὲν τοῦ ἔδωσε τοῦ Ἄλῃ Πασᾶ σὰν ἔγινε φερμανλῆς γρ. 25.000 ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τὸ Κιάρι δὲν μᾶς ἔδωσε παρᾶν καθὼς τὰ ἱξεύρει καλὰ ὁ Χατζῆ μπῆρος καὶ κάμνει τὸ ἀνάλογόν μου ἀπὸ τὸ Κιάρι » 3.500
- Ἀπὸ 1805 καὶ ἔπειτα ἕως 1820 εἶχα δανεισμένον τὸ σπῆτι τοῦ Μανούση Γούναρη Περισιτέρι Ἰωαννίτη καὶ μὲ ὁμολογίαις καὶ μὲ χωρὶς ὁμολογίαις διάφοραις φοραῖς, καὶ ἐκάηκε τὸ σπῆτι του καὶ μου ἔμειναν » 2.500
- Εἰς τοὺς 1817 ἔβαλα καὶ ἔφκιασα τὸ σπῆτι του, μέσα ἐπειδὴ αὐτὸς μόνον τὸ Καραγιαπῆ εἶχε φκιάσει καὶ ἐκάθομον μέσα καὶ ἐγὼ καὶ ἡ φαμιλιά του ἕως 1820 ὅπου ἠκολούθησεν ὁ πόλεμος τοῦ Ἄλῃ Πασᾶ καὶ ἐφύγαμεν καὶ ἐξόδευσά εἰς τὴν οἰκοδομήν του » 3.500
- 1820 Νοεμβρίου 20 εὐρισκόμενος εἰς Μηλιγγοὺς ἔδωσα τοῦ Χρηστάκη καὶ Ἀποστόλη Πρεβεζάνων Γραμματικῶν τοῦ Συλητάρι, Βενέτικα 1.000 » 30.000
- 1823 Αὐγούστος μὲ λόγον μου ἐπῆρεν ὁ Νικὸ Θεὸς Ἀγραφιῶτης ἀπὸ τὸν Χουσένπεγη Κονίτζα ἀπὸ τὸ ἡλιτζάμι Βασταβετζιῶν σιτᾶρι καὶ τὸ ἐπλήρωσα ἐγὼ τοῦ Χουσένπεγη 1.700. Μὲ ἔκαμε καλὰ ὁ Νίκος νὰ λάβω ἀπὸ τὸν Κωστιανῆ Παπαθεοδώρου γρ. 500 » 1.200
- Τὸ ἀγαλήκι τῶν πέγιδῶν μας εἶναι ριγμένον εἰς τὸ Αὐγουστήσιον δευτέρι 1826 : ἕως τότες καὶ ἡμεῖς τὸ ἔχομεν πληρωμένον ἕως Μάρτην ὅτι ἐλάβαιναν χρεῖαις οἱ μπέγιδες μῆνες 7 » 1.247
- 1823 Αὐγούστος εἶχαμε πάρεϊ ἡλιτζάμι ἀπὸ τὸν Ὅμερ Πασᾶν τὰ ἡμλιάκ τζιφλήκι τῆς Τζερκοβίστας νηχάε τῶν Ἰωαννίνων συντροφικῶς μὲ τὸν Ταχῆρ Ἀμπάζην Δραγοτινὸν καὶ ἐλμῆξ Μείζε Μπόνον Τεπελενιώτην καὶ μου ἔβγαλάν εἰς τὸ τέλος διὰ ἀνάλογόν μου γρ. 4.000 τὰ ἡμισυ νὰ μου δώση ὁ ἕνας καὶ τὰ ἡμισυ ὁ ἄλλος ὡς ἀκολουθῶς :

Σοῦμμα Γρ. 83.847

ἢ ἔναντι σοῦμμα Γρ. 83.847

Ὁ Ταχῆρ Ἀμπάζης γρ. 2.000	
1825 Φεβρ. μοῦ ἔδωσε 50 ἀτλιέ 600	
Ὁ Ἐλμάζ Μέτζες 2.000	
1826 Ἀπρίλιος μοῦ ἔκαμε καλὰ καὶ ἔλαβα ἀπὸ τὸ δευτέρου Ἄρτας 1000	» 2.400
1820 Νοέμβριος 25. Ὅταν ἔφυγα ἀπὸ τὴν καταδρομὴν τοῦ Ἰσμαήλ Πασᾶ Γιαννιώτη, ὁ Χόιτζιας τοῦ Μπεμπρήπεγη Κορνιζιώτη, ἦλθεν καὶ ἐμπῆκεν εἰς τὸ σπῆτι μου καὶ μοῦ ἐπῆρε πολὺ βιὸς ἢ νὰ μοῦ κάμη ὄρκον ἢ νὰ μοῦ πληρώσῃ .	» 2.000
Τὸ ἴδιον καὶ ὁ Κατῆς Κορίτζης . . . ἐφένδης εἰς τὸν ἴδιον καιρὸν ἢ νὰ μοῦ κάμη ὄρκον ἢ νὰ μοῦ πληρώσῃ	» 2.000
1826 Ἰούνιος ἦλθεν εἰς Κόνιτζαν Μουσελίμης ὁ Σολυεῖμάν Ταχῆρ Ἀμπάζης καὶ ἔπιασε τὸν ἀνεψιὸν μου Ἰωάννην Παπαρίζον λέγωντας πὼς πηγαίνει εἰς μίαν γυναῖκα Κορνιζιώτισσα καὶ τὸν ἐτζερεμέτισε	» 1.500
1826 Ἀπριλίου εἰς Ἄρταν ἐδάνεισα τὸν Πέτρον Μάογανη Γραμματικὸν ἀτλιέδες 10 πρὸς γρ. 13	» 130
	Σοῦμμα Γρ. 91.877

ΚΩΣΤΑΣ ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΟΣ

Ε'

1824 Ὀκτωβρίου 16 μὲ ἐφυλάκωσεν ὁ Ὅμερ Πασᾶ Βριώνης, τὴν φυλακὴν τὴν εἶχαν ὁ Μέτζε Ἀμπάζης καὶ Λιάμιζε Ταχῆρ Ἀμπάζης καὶ μὲ ἔβαλαν εἰς τὸν ἄλυσον καὶ μὲ ἐφοβέρισαν νὰ μὲ σκοτώσουν, καὶ ἔκαμα τζαρὲν καὶ τοὺς ἔδωσα γρ. 5000 μοῦ ἐπῆραν καὶ μίαν ὁμολογίαν Χρεωστικὴν	» 5000
Μοῦ ἐπῆρεν καὶ ὁ ἐξάδελφός τους Λιάμιζε Σᾶκο Λιουζάτης μίαν ὁμολογίαν εἰς τὸν ἴδιον ἄλυσον γρ.	» 5000

Τὰ ἐσημείωσα νὰ ἰξεύρουν τὰ παιδιὰ μου

1817 ἢ πρωτίτερα ἢ ὑστερώτερα δὲν ἐνθυμοῦμαι καλὰ τὸν χρόνον εἴχαμε πάρει ἀπὸ τὸν Ἀλῆ Πασᾶ ἠλτιζάμι τὰ σκαλώματα Τζαμουριᾶς, καὶ τὸ Ἰβάρι Βοθρωντὸν καὶ Γεφύρα καὶ τὸ Βάλτον τῶν βοϊδιῶν, καὶ τὸ βοῖβονταλήκι καὶ Κουμέρκι Ἰωαννίνων καὶ λοιπὰ διὰ 1 χρόνον ὁ Νικόλαος Γιάνκον Καλαρρυτιώτης καὶ Γεώργιος Τουρτούρης Καλαρρυτιώτης καὶ ὁ Ἀλέξιος

Νούτζου καὶ Μάνθος Γραμματικὸς Ζαγορήσιος καὶ ὁ κὺρ Σπεῖρος Κολωβὸς Ἰωαννίτης καὶ ἐγὼ καὶ ἔδωσάν ἀρκετὸν κέρδος καὶ δὲν μᾶς ἔδωκε τίποτες λέγωντας νὰ ἔμβητε σύντροφος καὶ εἰς τὴν δευτέραν χρονιάν, ὅπου τὰ ἐκράτησε μόνος του, καθὼς διαλαμβάνουν τὰ εἰς χεῖρας του συνδροφικὰ γράμματά μας, καὶ σημειῶ τὴν ὑπόθεσιν διὰ ρέγουλαν τῶν παιδιῶν μου: — μάλιστα ὁ Ἄλῃ Πασᾶς ἐπειδὴ δὲν τοῦ εἶχε ξεπληρώσει τὸ συμφωνητικὸν ἠλιθιάμι τῆς δευτέρας χρονιάς, εἶχε φυλακώσει τὸν εἰρημένον Νικόλαον Γιάνκου, ἔπειτα ἦλθεν ἡ πολιορκία καὶ ὁ χαλασμός τοῦ Ἄλῃπασα καὶ ἔμεινεν ἔτι.

ΚΩΣΤΑΣ ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΟΣ

Φέρω τὴν ὀπισθεν σοῦμμα τῶν ὁμολογιῶν ὡς φαίνεται

εἰς τὰ φύλλα 31	93.593
Ἐνθυμήθη ¹⁾ ἔτι καὶ τὰς κάτωθεν	
1 ὁμολογία τοῦ Λιάμιτσε Γλάβα Τόσκα καὶ ἀδελφῶν του τοὺς ἐδάνεισα ὅταν ἀγόρασαν τὸ τζιφλήκι τους εἰς Μολήσι, 1815 Σεπτεμβρίου τὰ 10.11 γρόσια τζήρα	» 850
1 ὁμολ. τῶν ἰδίων ὅταν ἀγόρασαν τὸ χωράφι ἀπὸ τὸν Μουσαῖ Γλάβα ὁμοίως	» 150
1 ὁμολ. τοῦ Μπήλιο Μουρατ Τάτζη Κολώνια τὸν ἐδάνεισα ὅταν ἀγόρασεν ἓνα χωράφι, 1812 Αὐγούστου δὲν ἐνθυμῶμαι καλὰ τὸ ἔτος τὰ 10:11	» 150
1 ὁμολ. τοῦ Πάσω Μουρζίνα μου τὴν ἔδωκε ὁ πεθερός μου καὶ τοῦ ἔδωσα ὅτι ἔλαβεν ἀνάγκην 1780 Αὐγούστου, τὰ 10:11	» 120
1 τῶν Φετοκίτων Λαπέων φευγάτων εἰς Παραμυθίαν, ὁμοίως	» 100
1 τῶν Περιβολίτων χρέος πρὸς τὸ Λιάμιτσε Γκλάβα 1817 Αὐγούστου, τὰ 10:11	» 250
	Σοῦμμα Γρ. 95.213

ΚΩΣΤΑΣ ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΟΣ

Ὁ Σινὰν Φίκα Ἡμέρης καὶ ὁ Φετὶς ἐξάδελφός του Κολωνίτες

Νὰ δώσουν

1820 Σεπτέμβριος ὅσα τοὺς ἔδωσα ἐπὶ χεῖρας	» 40
1820 Νοέμβριος 15 ὅσα τὸ μουλάρι μου τὸν Μαρκούλην ὅπου	_____
	Σοῦμμα Γρ. 40

1) Συμπληρωματικὴ καταγραφή ποσοῦ ὁμολογιῶν

	ἢ ἔναντι σοῦμμα Γρ.	40
μοῦ ἐπῆραν, καὶ ποῖος ἰξεύρει τὶ ἄλλο ἐπῆραν καὶ ἔφυγαν »		250
1821 Ἰούνιος 20 ὅσα τοὺς ἔδωσα μὲ χέρι Κούση Γερορίζου		
Πολήτικα 20 πρὸς γρ. 11 »		220
	Σοῦμμα Γρ.	510

Νὰ λάβουν

1820 Σεπτέμβριος 15 ὅσα τοὺς ἔκαμα ἓνα γράμμα μου διὰ νὰ καθήσουν εἰς τὸ σπῆτι μου εἰς τὴν Βούρπιανην νὰ τὸ φυλάξουν καὶ νὰ ἔχω νὰ τοὺς πληρώσω μὲ τὴν ἀντάμωσίν μας λοφέδες 5 πρὸς γρ. 20 διὰ ὅσους μῆνας κρατήσουν τὸ σπῆτι μου.

1829 Νοέμβριος 10 σὰν ἠθέλησεν ὁ Ἰσμαήλ πασᾶς νὰ μὲ χαλάσῃ καὶ ἔφυγα, ἔστειλλε τὸν Φέκα Τζάκο καὶ τὰ παιδιά του, καὶ τὸν Χότζα Μπεμπρήπεγη Κονιζιώτην νὰ λεμουριάσουν τὸ σπῆτι μου, οἱ ἄνωθεν Σινανης καὶ Φειτῆς δὲν τὸ κράτησαν, ἀλλὰ ἔγιναν ἓνα μὲ τοὺς ἀπεσταλμένους, καὶ ἐπῆραν ὅλον τὸ βίός μου καὶ ἔφυγαν. Λοιπὸν ἐστάθησαν μέσα μῆνες δύο καὶ τοὺς ἔκαμε νὰ λάβουν γρ. 200.

ΚΩΣΤΑΣ ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΟΣ

Σημειῶ ὅσα ὑποστατικὰ ἔχω ἔξω ἀπὸ τὴν χώραν μου¹⁾

1 Τζιφλήκι εἰς Γρεβενὰ ὀνομαζόμενον Τζερκοβίτζα καὶ ἀγορασμένον ἀπὸ τὸν υἱὸν Δογοθέτη Λιάτα Γρεβενίτην, μὲ δύο σπήτια καὶ ἀχυρώναις, ὅπου δουλεύουν τέσσαρα ζευγάρια.

1 μπάσινα μεγάλη εἰς τὸ ἴδιον τζιφλήκι ὀνομαζομένη τοῦ Μπαϊμποτλῆ καὶ ἀγορασμένη ἀπὸ τὸν Ἀχμέτπεγη καὶ Βελήαγα Γρεβενιώταις.

1 τζιφλήκι ἔτι εἰς Γρεβενὰ ὀνομαζόμενον Κοσκὸν καὶ ἀγορασμένον ἀπὸ τὸν Μᾶλκον Κιῶρ Τεπελένα, ὅπου δουλεύουν ζευγάρια τρία.

1 μπάσινα εἰς τὸ ἴδιον τζιφλήκι ὀνομαζομένη τῆς Ἀλεξάνδρας καὶ ἀγορασμένη ἀπὸ τὴν θυγατέρα της καὶ ἀπὸ τὸν γαμβρόν της Πᾶνον ὅπου δουλεύει ζευγάρια ἓνα.

Εἰς τὸ ἄνωθεν τζιφλήκι τοῦ Μάλικου ἔβαλα εἰς τὸ τρίτον μοιρῆδιον καὶ τὸν ἀδελφόν μου Σιέργιον $\frac{1}{3}$.

1 Τζιφλήκι εἰς Ἀνασελίτζαν ὀνομαζόμενον Πέτζανη καὶ ἀγορασμένον ἀπὸ τὸν . . . Πλαζομίτην φευγάτον καὶ κατοικημένον εἰς Βέρροϊαν, δουλεύουν ζευγάρια πέντε.

1 χάνι ἔφιασά καινούριο εἰς αὐτὸ τὸ τζιφλήκι, τὰ ὅποια τζιφλήκι καὶ χάνι

1) ἐννοεῖ τὴν Βούρπιανην (στενωτέραν Πατρίδα του).

μοῦ τὰ ἔκαμε ζάπτι κάποιος ντερβλις ἡμπραχίμης Πλαζομήτης εἰς τοὺς 1815·
τὰ αὐτὰ τσιφλήκι καὶ χάνι τὰ ἔχομεν εἰς τὴν μέσην μὲ τὸν ἀδελφόν μου
Στέργιον.

1 χάνι μου μέγαλον, φκιασμένον ἐκ θεμελίων εἰς τὸ Παζάρι Κονίτζης. |

1 ἔργαστήρι Σαρτζήτικον ὁμοίως.

1 ὄμοιον μπακαλικὸν ὁμοίως.

1 ὄμοιον ναλμπάνικον ὁμοίως.

Ἔχω δώσει εἰς τὸ τζαμί τῆς Κόνιτζας νὰ δίδω καὶ ἔτος γρ. 25 διὰ λάδι.

1 μπαχιζὲ μέγαλον διὰ σπητότοπον εἰς τὸ Βαρόσι τῆς Κονίτζης Πορά-
τζανη ὀνομαζόμενον ἀγορασμένον ἀπὸ τὸν υἱὸν Ντελῆ Τζένε Κονιζιώτην.

3 χωράφια εἰς τὸν κάμπον Κονίτζης εἰς τὴν Λεῦκα εἶναι τὰ τρία ζεψιαῖς 12:

1 Σπῆτι εἰς Ἰωάννινα, ἦτον τοῦ Μανούση Περιστέρι Γούναρη Ἰωαννίτη
εἰς τὸν Μαχαλᾶ Καμᾶρες.

1 ἀχούρι διὰ χορτάρι εἰς τὴν κορφὴν ἀπὸ τὸ μποσιανὶ τῆς Καστρονῆς εἰς
τὸν μαχαλᾶ Ἁγίου Νικολαου.

ΚΩΣΤΑΣ ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΟΣ

Δημόσια Κεντρικὴ Βιβλιοθήκη Κόνιτσας

Γ'

ΕΓΓΡΑΦΑ ΑΝΑΦΕΡΟΜΕΝΑ ΕΙΣ ΤΟΝ ΔΗΜΟΣΙΟΝ
ΚΑΙ ΙΔΙΩΤΙΚΟΝ ΒΙΟΝ ΤΟΥ ΚΩΣΤΑ ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΟΥ

Α'

ΚΩΣΤΑ ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΟΥ ΔΕΥΤΕΡΙ¹⁾ ΧΑΛΑΣΜΟΥ ΣΥΛΗΧΤΑΡΙ

Ἐκ τοῦ Ἀρχείου Εὐριπίδου Ζ. Σούρα

1826. Ὀκτωβρίου 9. Μὲ ἐμπάστισαν. 130 Ἀρβανίτες εἰς τὰς 6 ὥρας τῆς νυκτός, μὲ ἐχάλασαν, μοῦ ἐπῆραν ὅλον τὸ βίος μου, δύο κεμέρια μὲ φλωρία λογαριασμένα τὰ βενέτικα πρὸς 30 γρόσια, ἥτοι πούγγια 150. Εἶχαν καὶ πούσουλαν μέσα διὰ τὴν μονέδαν καὶ τζεβαϊοικὰ διάφορα καὶ ἀσημικὰ διάφορα εἰς ὀκάδες 33 καὶ μουχαλιφάτι πολλὰ πλούσιον, ἔβαλαν φωτιάν καὶ ἔκαψαν τὰ μεγάλα ὀσπίτια μου, ἐσκόντασαν τὴν γυναῖκα μου, τὴν ἔκαψαν μέσα, ἔσφαξαν καὶ τὸν ἀνεψιόν μου, ἐπῆραν καὶ τὸν Νικολάκη υἱόν μου σκλάβον.

Μαζὺ μὲ τοὺς Ἀρβανίταις ἦσαν καὶ οἱ κάτωθι Ρωμαῖοι Βουρμπιανίταις, τὰ δύο παιδιὰ τοῦ Ζήση Κυπαρίσση, τὰ δύο παιδιὰ τοῦ Νικόλα Παγούνη, ὁ Ζηκούλης τοῦ Γεώργου Παπαζήκου, τὰ δυὸ παιδιὰ τοῦ Λάμπρου Χαρίση Τζομπάνου, τὸ παιδί τοῦ Ζήκου Μαύρου Γκινάκου καὶ ἓνα Μαντζακόπουλον καὶ ὁ Νικόλα Τζίλας μὲ τὸν ἀδελφόν του καὶ μὲ τὰ παιδιὰ του.
1828 *Αὐγουστος*

Ἦσαν εἰς τὴν Βούρπιανην ὁ) . . . Κολωνιάτης, καὶ μὲ ἐρώτησε τί λογιῶν μονέδες εἶχες εἰς τὰ δύο κιμέρια νὰ μοῦ δείξης: Τοῦ εἶπα μὴ μὲ ἐρωτᾷς ἔτσι σκοτεινά, μόνον εἶπές μοι τί μεράμι ἔχεις, ὀρκίζωντάς τον εἰς τὸ πολὺ ψωμί, ὅπου εἶχε φάγει εἰς τὸ σπήτι μου, καὶ εἰς τὴν γνωριμίαν μας μοῦ ἀπεκρίθη μάταμ καὶ μὲ ὄρκισε νὰ σοῦ δείξω, μὲ ἔστειλαν τὸ παιδί τοῦ φεήμπεη καὶ ὁ Ἀϊντίνης; τοῦ Μέτζιο σκρέτο Γιονξλήδες νὰ σὲ ἐρωτήσω, ἐπειδὴ μαζὶ μὲ τὸν Μπεχλιούλην ἐπῆραν τὰ κεμέρια σου, καὶ ὁ Μπεχλιούλης φοβοῦντας νὰ μὴ τοὺς ἔκρουσε, τότε τοὺς εἶπα δὲν ταῖς ἐνθυμοῦμαι ξεχωρι-

1) Πρόκειται περὶ Χρονικῶν Σημειωμάτων ἐν ἔδει ἐνθυμήσεων γραμμένων ἀπὸ τὸν ἴδιον τὸν Κώσταν καὶ τὰ ὁποῖα διευκρινίζουν πολλὰ σημεῖα ἰδίως ὡς πρὸς τὰ πρόσωπα τὰ ὁποῖα μετείχον εἰς τὴν ἀφαρπαγὴν τῆς περιουσίας του.

στά ταῖς μονέδαις μόνον εἶχα καὶ στά δύο πούσουλαις γραμμένην τὴν κάθε μονέδαν, καὶ εἶπες τους νὰ χαλέψουν ταῖς πούσουλαις, καὶ μὲ αὐτὸ τὸ τζε-βάπι πῆγεν.

1832 Αὐγουστος 25.

Ὁ Μουχαρέμη Τάτζης ἦρθεν εἰς τὴν Γραμματιζίαν μας εἰς τὰ Μπιτόλια καὶ μοῦ εἶπεν οἱ Γιοντζλῆδες, ὁ Μπεχλιούλης καὶ τὸ παιδὶ τοῦ Φεήμπεη, καὶ ὁ Ἀϊντίνης τοῦ Μέτζι σκρέτο ἔπεςαν σὲ μαραζάν¹⁾ εἰς τὸ μοίρασμα τῶν φλωρίων τῶν δύο κιμεριῶν, καὶ ἐμπῆκαν φίλοι τους εἰς τὴν μέσην καὶ ἔσιασαν, καὶ τοὺς ἔδωσεν ὁ Μπεχλιούλης καὶ δύο ἄλλονῶν πουγγία 50.

1832 Αὐγουστος 28

Ὁ Τέμψε Ψάρης ἦλθεν εἰς τὴν Γραμματιζίαν μας²⁾ καὶ μοῦ εἶπε ἦλθεν ὁ Μπεχλιούλης νὰ ἀνταμωθῆτε; δὲν ἦλθε τῷ εἶπα ἀπεκρίθη ἀλάχ μπελιάβερσου,³⁾ νὰ εἶχεν ἔρθει νὰ σοῦ ἔλεγε τούτα ἔχω, τὰ δὲ ἄλλα τὰ ἐχάλασα, εἶχε κάμει καλῆτερα τὴν δουλειάν του· τοῦ εἶπα ἀλάχ μπίλας καλῆτερα τὴν εἶχε κάμει· ἀπεκρίθη, τὸ ἔχει σὲ χέρι ἀπὸ τὸν Μπέζη⁴⁾; τοῦ εἶπα ἐγὼ τὸ πέρνω αὐτὸ τὸ βάρος:

1832 Αὐγουστος 29

Ὁ Λεσκοβικλῆ⁵⁾ Μεχμέτμπεγῆς ἦλθεν εἰς τὴν γραμματιζίαν⁶⁾ μας καὶ μοῦ εἶπε τί ἔκαμες μὲ τὸν μπεχλιούλην; ἀπεκρίθη τίποτες ἀκόμη· τεβατούρι⁶⁾ ἔγινεν εἰς τὸν κόσμον ὅπου ὁ Μπεχλιούλης τὰ πῆρεν, καὶ ἐγὼ τὸ ἤκουσα αὐτὰ ἰξεύρω ὅπου τὰ εἶπαν δύο φίλοι του, μὴ τὰ χαλνᾶς τὰ ἄσπρα, μόνον βουλωσαίτα⁶⁾ καὶ ἄς κάθωνται, αὐτὸς καὶ ἀπεκρίθη τὰ πῆρα, ὁ Συλιχτάρης νὰ ζήση, τί θὰ μοῦ κάμη.

1832 Αὐγουστος 29

Ὁ Εμίνης τοῦ Τζένη Σρανταπόρη ἦρθεν εἰς τὴν γραμματιζίαν καὶ μοῦ εἶπε: σήμερον ἦτανε εἰς τὸ κονάκη τοῦ Ὄσμὰν μπέη, Τούση καὶ ἦλθεν ὁ Μπεχλιούλης ἐκεῖ, καὶ τοῦ εἶπεν, ἀμὲν πῶς νὰ κάμω; τοῦ ἀπεκρίθη, καθὼς τὰ ἐπῆρες δῶστα· εἶπε δὲν ἐπῆρα, τῷ ἀπεκρίθη, ἂν δὲν τὰ ἔπερνες, μὲ τί ἔκαμες τόσα σουλιανάτα; εἶπεν ἀλήθεια ἐπῆρα, ὅμως ὄχι τόσα, καὶ ἐχάλασα

1) φιλονεικίαν.

1) Γραμματείας κατάστημα, ἰδιαίτερον γραφεῖον τοῦ Γραμματέως.

2) Νὰ τὸ βρῆς ἀπὸ τὸν Θεόν!!

3) Ὁ ἐκ Λεσκοβικίου καταγόμενος.

4) Γραφεῖα Γραμματείας μας.

5) Συζήτησις ζωηρά.

6) Σφράγισέ τα.

πολλά· τῷ ἀπεκρίθη, ἐὰν ἐχάλασες, κάμε τὸν τζαρὲν¹⁾ καὶ εὔρετα, δύο ἄλλοι Κολωνιάτες ὅπου ἔλαχαν ἐκεῖ τῷ εἶπαν, ὅταν σοῦ ἐλέγαμε ἡμεῖς μὴ τὰ χαλ-
νᾶς δὲν μᾶς ἤκουγες μπακσοὺς σοῦ εἶπαμεν ἄιντε νὰ πᾶμε εἰς τὸν Κώστα
νὰ σιασιτῆς δὲν ἐθέλησες· τοῦ εἶπεν ὁ Ὅσμὰν πέγης ἄλλο δὲν καταλαβένω
ἐγὼ παρὰ τοῦτο, νὰ μεσιτεύσωμεν ὡς φίλοι εἰς τὸν Κώστα νὰ σὲ ἰσιάσωμεν.

1832 Σεπτέμβριος 13

Ἦλθεν ὁ Μέτο Στάργιας Μπαρουκιζῆς εἰς τὴν Γραμματιτζίαν καὶ μοῦ
εἶπε τί ἔκαμες μὲ τὸν Μπεχλιούλην; ἀπεκρίθην τίποτες ἀκόμη· ὅλοι τὸ ἰξεύ-
ρομεν ὅπου αὐτὸς τὰ ἐπῆρε, χάτα εἰς τὸν μαραζὰν²⁾ ὅπου ἔκαμαν ὅταν τὰ
μοίραζαν ἔδωσε τοῦ Ἀϊντίνι 30 πουγγία, ἄς μὲ ἐρωτήσῃ ὁ μπέγης νὰ τοῦ
τὰ διηγηθῶ ὅλα.

1832 Σεπτέμβριος 17

Ἦρθεν ὁ Μουσαῖ Κουρτέσης εἰς τὸ Κονάκι μου καὶ μοῦ εἶπεν τί ἔκα-
μες μὲ τὸν Μπεχλιούλην; Ἀπεκρίθην τίποτες ἀκόμη· εἶπε τεβατούρι³⁾ ἔγινε
καὶ ἐγὼ τὸ ἤκουσα ὅπου αὐτὸς ἐπῆρε τὰ ἄσπρα καὶ τὸ μαρτυρῶ· ἶδα καὶ
σὲ ἕναν ἄλλον νισάνι⁴⁾ ἀπερνῶντας ἀπὸ τὴν Κολώγιαν ἔγινα μουσαφίρης⁵⁾
εἰς τὸ Σελιαμλίκι τοῦ Νούρε Κότραση, ἐκεῖ ἦρθεν ὁ Τζαντὰν Τζόγκος Τα-
τζλῆς, ἔβαλε μίαν φλωρένιαν ταμπακέλαν καὶ ἐπῆρε ταμπάκον, τοῦ εἶπεν
ὁ Νούρης. Μωρὲ Φακετζῆ ἐσὺ ἔκαμες ὄσον εἰς τὸ καλιαμουλάχι, διὰ τὶ δὲν
ἐφανέρωσες εἰς τὸ χαράτζι; Ἀπεκρίθη Ἀλαχισεβέρσε, ἄφησέ την τέτοιαν
κουβένταν μὴ τὴν κρένεις⁶⁾ ἀκόμη ἰξεύρω καὶ ἕνα ἄλλο τεβατούρι. Κάποιος
Ζαποκιώτης παιδί τοῦ Σούλιο Γάρε ἔχει πάρει ἀσημικά σου καὶ τζεβαϊρικά
σου, εἰπὲς τοῦ μπέγη νὰ κράξῃ κατ' ἰδίαν τὸν Σαλῆκον Νότζην νὰ τὸν ἐρω-
τήσῃ, νὰ τὸν πάρῃ μὲ τὸ καλὸν ἢ μὲ τὸ κακὸν διὰ νὰ τοῦ μαρτυρήσῃ ὅλα.

1832 Σεπτεμβρίου 18

Ἦρθεν ὁ Μάνε Μπέντος εἰς τὸ κονάκι μου καὶ μοῦ εἶπε τεβατούρι
ἔγινεν εἰς ὄλον τὸν κόσμον ὅτι ὁ Μπεχλιούλης ἐπῆρε τὰ κεμέρια σου μὲ τὰ
φλωριά . . . εἰς τὸ χαράτζι δὲν εὔγηκαν μήτε τὰ φλωριά σου μήτε τὰ τζε-
βαϊρικά σου, μήτε τὸ ἀσιμικόν, τὸ τεβατούρι⁷⁾ αὐτὸ τὸ ἤκουσα καὶ ἐγὼ καὶ

1) Φρόντισε.

2) φιλονεικίας.

3) Σφοδρὰ καὶ ζωηρὰ συζήτησις, διεδόθη.

4) Σημεῖον.

5) Ἐφιλοξενήθη.

6) Μὴ τὸ συζητεῖς.

7) Εἶδῃσιν.

τὸ μαρτυρῶ, μάλιστα αὐτὸς ὁ Μπεχλιούλης ἦταν φουκαρᾶς¹⁾ καὶ μπιριτὲν ἔγινε μαλντάρης καὶ ἔβγαλε τόσα σαλιανατῖα²⁾ φαίνεται ὅπου ἔπῃρε καὶ ἄλλο βίος σου καὶ τὸ παιδὶ τοῦ Σούλιος Τάρε Ζαπονίκα, ὅτι φουκαρᾶς ὢν μπιριτὲν ἔπειτα ἔκαμε ἄρματα καὶ ἄλλα σαλιανατῖα, ἀκόμη ἰξεύρω ὅπου καὶ ὁ ἀνεψιός του Νούρε Κότρασι ἔχει τὸ φλωροκαπνισμένον τζάφτι τῆς κουμπούρας σου.

1832 Ὀκτώβριος 7

Ἦρθεν ὁ Χουσεῖν μπέης Καβάζης μουσελίμης Κολώνιας, εἰς τὴν γραμματοτζιάν μας καὶ χωρὶς νὰ τοῦ εἰπῶ ἐγὼ τίποτες μὲ ἐρώτησε μόνος του «Τὶ ἔκαμες μὲ τὸν Μπεχλιούλην καὶ τοῦ εἶπα τὸν ἔμαθες καὶ ἦ ἀφεντιά σου; μοῦ εἶπε πῶς δὲν τὸν ἔμαθα αὐτὸς δὲν ἦτο μουσαχός του, ἀλλὰ μὲ ἄλλον ἕναν ὅταν ἔπῃραν τὰ κιμέρια σου μὲ τὰ φλωριά, αὐτὸς ἦτον ἕνας φουκαρᾶς μὲ ἕνα πουκάμισον σχισμένον, καὶ τώρα ἔγινε κοιζᾶ ἀγᾶς³⁾ νὰ ἦχες ἔλθει εἰς ἐμένα νὰ ἦχες κάμει νταβᾶ σοῦ τὰ εἶχα βγάλει.

1832

Ἀχμέτ μπεϊκόβα, Τάρε νοβοσέλια, Μάνκε Γγούτζη, Αἰντὶν Γγτούντζε, Μπεχλιούλην. . . , - ὁ Μπᾶκο χοῦσος σκληνίτζα καὶ ὁ Καγιᾶ κιώρης ὄρχον· μὲ εἶπεν ὁ σκλήκο ντζούτζης εἰς τὸ κονάκι μου Σεπτέμβριος 20: 1832 Μοναστήρι μὲ εἶπε νὰ γράψῃ ὁ μπέγης τῶν ἄνωθεν νὰ τοὺς κράξῃ ὁ μουσελίμης νὰ τοὺς εἰπῇ νὰ δείξουν, ἀκόμη μὲ εἶπεν ὅτι ὁ Ἀχμέτ Μπεϊκόβας ἔχει πάρει τὰ ἀσημικὰ τὰ καφὲ τακίμ⁴⁾ καὶ λοιπά, καὶ κάμποσα φλωριά κωσταντινάτα, —καὶ ὁ Βελῆκος ἀνεψιός τοῦ Νούρι κότρασι ἔπῃρε ταῖς κομπούραις ταῖς ὁποῖαις ταῖς ἐφόρεσε φῶρα, καὶ τί ἄλλο δὲν ἰξεύρω:

1832

Εἰς τοὺς⁴⁾ 1827: Τὸ καλοκαίρι ὁ Μπεχλιούλης ἔβαλεν πενήντα μαστόρους Μουσογιανίτες⁵⁾ καὶ ἔφκιασε σπήτια σαράγια, καὶ εἰς τὸ τελείωμα ὅπου ἐπλήρωνε τὰ χάκι⁶⁾ τῶν μαστῶρων, τοῦ εἶπαν οἱ μαστῶροι παλαιὰ φλωριά ἔχεις Μπεχλιούλμπεγη, τοὺς ἀπεκρίθη νὰ ζήσῃ ὁ Κώστας ὁ Γραμματικὸς ὅπου μέκαμε τζιράκι.

1832

Ὁ Συληχτάρης εἶχε βάλει Σούμπασην εἰς τὴν Στρατζανην⁷⁾ τὴν τζατ-

1) Πτωχός.

2) Ἔκαμε τόσας ἐπιδείξεις.

3) Μεγάλος Ἀφέντης.

4) Ἐννοεῖται χρόνους.

5) Κωμόπολις ἀπέχουσα 7ωρον τῆς Κονίτης.

6) κόπον.

7) Χωρίον ἐπαρχίας Κονίτζης ἀπέχον Κονίτης περὶ τὰς 5 ὥρας.

ζὰν μέρο τάτζην ὁ ὁποῖος ἔλεγεν παρὼν ὅλοι οἱ Στρατζανίτες ὁ Μπεχλιούλης ἔγινε τζιράκι ἐγὼ ἐπῆρα κάμποσα πλάτζικα¹⁾ καλὰ καὶ τὰ εὔγαλεν εἰς τὸ Μεσοχώρι διὰ πούλημα, ἔξη ὥραις ἓνα χαίχάλι μὲ μαργαριτάρι δέκα πέντε δακτυλήδια ἄντικες²⁾ δεμέναις σὲ φλωρὶ καὶ ἄδεταις.

B'

ΕΓΓΡΑΦΑ ΚΕΚΥΡΩΜΕΝΑ ΑΠΟ ΤΟΝ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΝ
ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ ΙΩΑΚΕΙΜ

(Ἐκ τοῦ Ἀρχείου Εὐριπίδου Ζ. Σούρλα)

Ὁ Ἰωαννίνων Ἰωακεῖμ ἐπιβεβαιοῖ

Οἱ ὑποφαινόμενοι Κύριος Νικόλαος Σπύρου Κονιζιώτης ἔχων καὶ τὴν ἕκ μέρους τῆς αὐταδέλφης του Κυρίας Σωσάνης ποτὲ συζύγου τοῦ Μακαρίτου Ἰωάννου Κώστα Γραμματικοῦ ἐπιτροπιακὴν πληρεξουσιότητα δυνάμει τοῦ Ἐπιτροπικοῦ ἐγγράφου ὑπὸ ἡμερομηνίαν τῶν 22 Ἰουλίου 1838 καὶ ἐπίτροπος τοῦ ἀνηλίκου ἀνειμιῶ του Βασιλάκη, καὶ Νικόλαος Κώστα Γραμματικοῦ Βουρμπιανίτης, συνελθόντες σήμερον εἰληθίστως καὶ ἀβιάστως πρὸς θεώρησιν καὶ ἀποπεράτωσιν γενικῶς καὶ καθὲ λογαριασμοῦ καὶ δοσοληψίας συμβάσης μεταξὺ τῆς μιᾶς μετὰ τῆς ἄλλης οἰκίας ἄχρι σήμερον, δηλαδὴ δοσοληψίας καὶ λογαριασμοὺς τοὺς ὁποίους εἶχον ὁ ρηθεὶς Κύριος Νικόλαος Σπύρου καὶ μακαρίτης αὐτάδελφός του Γεώργιος μετὰ τοῦ Κώστα Γραμματικοῦ καὶ τοῦ υἱοῦ του Ἰωάννου, προῖκαν τὴν ὁποίαν ἡ ρηθεῖσα Σωσάνη εἶχεν ἐμβάσει εἰς τὸ ὀσπύτιον τοῦ ρηθέντος Κώστα Γραμματικοῦ ὑπανδρευθεῖσα τὸν υἱὸν τοῦ εἰς ἱμάτια, χρηματικὰς δωρεάς, καὶ ἄλλα πολλὰ, τὴν ζωοτροφίαν καὶ λοιπὰ ἔξοδα ἀπὸ τὴν ἐποχὴν τῆς ἀποβαλσεώς της ἕκ τῆς πενθερικῆς οἰκίας ἄχρι τῆς ἐπισήμου συζεύξεώς της καὶ ὁποιανδήποτε ἄλλην δοσοληψίαν γενικὴν ἢ μερικὴν ἔλαβεν πρὶν ἢ μετὰ, ἢ μία οἰκία μετὰ τῆς ἄλλης ἄχρι τοῦδε, ἐθεώρησαν μετ' ἀκριβείας ὅλα αὐτὰ καὶ εὐρεθέντες κατὰ πάντα σύμφωνοι μεταξὺ των ἔλαβεν ὁ Κύριος Νικόλαος Σπύρου παρὰ τοῦ κυρίου Νικολάου Κώστα Γραμματικοῦ καὶ ὅσα ζητήματα καὶ δικαιώματα εἶχεν τόσον αὐτὸς καθὼς καὶ τὰ παρ' αὐτοῦ ἐπιτροπευόμενα πρόσωπα καὶ γενικῶς ὅλη τοῦ ἢ οἰκία, τὴν πληρωμὴν εἰς μετροητὰ μέχρι ψιλοῦ λεπτοῦ, ἀναθεωρήσαντες δὲ πάλιν, πολλάκις καὶ ἐπεξεργασθέντες ὅλους τοὺς λογαριασμοὺς, δοσοληψίας καὶ διαφορὰς των καὶ εὐρεθέντες σύμφωνοι καὶ συνά-

1) Λάφυρα.

2) Παλαιὰ-δηλαδὴ ἀξίας.

δοντες καθ' ὅλην τὴν ἔκτασιν ἐξώφλησαν τελεία ἐξοφλήσει ποιήσαντες μεταξύ των καὶ τὸ ὡς Ὀθωμανικὸν ζημίτητος *ἰμπρά ἰσκά ἀμαγηδεβαδάν* (;) εἰς αἰῶνα τὸν ἅπαντα ἐξώφλησις ἐννοεῖται καὶ ἐκ μέρους τοῦ Κυρίου Νικολάκη πρὸς τὸν Κύριον Νικόλαον Σπύρου καθ' ὅλην τὴν ἔκτασιν συμφώνως καὶ τὰ δύο ἐξοφληθέντα μέρη ἀναιροῦσι τὴν ἰσχὺν καὶ δύναμιν ὁποιωνδήποτε ἐγγράφων τὰ ὅποια ἤθελον εὐρεθῆ εἰς τὰς χεῖρας τῆς μιᾶς ἢ τῆς ἄλλης οἰκογενείας κηρύττοντες αὐτὰ εἰς λευκὸν χάρτην. Περιπλέον ἐπειδὴ ὡς προείπομεν καὶ οἱ ρηθέντες ἐξώφλησαν καὶ διὰ τὸν ἑαυτὸ τους καὶ δι' ὅλην τὴν οἰκίαν των δηλαδὴ μ' ἄλλας λέξεις ἢ οἰκία Σπύρου Βασιλείου ἐξώφλησεν μετὰ τοῦ Κώστα Γραμματικοῦ Βουρμπιανίτου, ὑπόσχονται οἱ ρηθέντες πρὸς ἀλλήλους ὅτι ὁψέποτε καὶ κανεὶς ἐκ τῶν δύο οἰκιῶν ζημιώνει κανένα νὰ ἀποζημιοῖ εἰς τὸν ἄλλον, ὡς λαβὼν ὁ εἰς παρὰ τοῦ ἄλλου τὸ ὅτι τὸν ἀκαρτεροῦσε δίκαιον.

Ἐπὶ τούτοις ἐγένοντο δύο παρόμοια ἐξοφλήσεως ἐγγράφα διὰ νὰ βαστῆ ὁ καθεὶς ἀνὰ ἓν ἔχοντα τὸ κῦρος καὶ τὴν ἰσχὺν ἐν παντὶ κριτηρίῳ δικαιοσύνης.

Καὶ ὑποφαίνονται.

Τὴν Αἴην Αὐγούστου 1838 Ἰωάννινα.

Νικόλαος Σπύρου Ἐπιτροπικῶς ἀπὸ τὴν ἀδελφὴν μου Σοσάνα καὶ ἀνήλικον ἀνεψιὸν μου Βασιλάκη καὶ ἀπὸ ἐμὲ τὸν ἴδιον ὑπόσχωμαι.

Νικόλαος Κώστα Γραμματικὸς ὑπόσχωμαι

Γιόργη Κούσης μαρτυρῶ

Χριστόδουλος Ν. Γεωργίου παρὼν μαρτυρῶ

Ἀναστάσιος Καστρινοῦ μαρτυρῶ

Γεώργιος Παράσχος μαρτυρῶ

Ὁ Ἰωαννίνων Ἰωακεῖμ ἐπιβεβαιοῖ

Ἡ ταπεινότης ἡμῶν μετὰ τῶν ὑποφαινομένων ἐμπόρων τῆς ἐπαρχίας μας συμπαρεληφθέντων τῇ ἡμετέρᾳ ἐκλογῇ κατὰ τὴν ἐννοίαν τοῦ ὑποσημειωμένου συνυποσχετικοῦ τῶν διαφερομένων κυρίων *Γιανάκη Νικολάου Γιάγκου* ἐνάγοντος καὶ *Νικολάου Κώστα Γραμματικοῦ* ἐναγομένου, περὶ πατρικῶν αὐτῶν λογαριασμῶν συνελθόντες πολλάκις ἐθεωρήσαμεν τὴν μεταξύ αὐτῶν διαφορὰν, πηγάζουσαν ἀπὸ ἀναλογισθεῖσαν ζημίαν συντροφικῶν σκαλωμάτων Τζαμουργιάς τῶν χρόνων 1816 καὶ 1817 εἰς βάρος τοῦ ποτὲ *Κώστα Γραμματικοῦ*, ὡς συντρόφου ὄντος τότε εἰς αὐτὰ μετὰ τοῦ Νικολάου Γιάγκου κατὰ τὰς διὰ λόγου προτάσεις τοῦ κυρίου *Γιανάκη Νικολάου Γιάγκου*, ἠκούσαμεν μετὰ τῆς ἀπαιτουμένης προσοχῆς τοὺς λόγους καὶ τὰς διαφορὰς παραστάσεως τῶν δύο μερῶν καὶ ἐπὶ τέλος λαβόντες ὑπ' ὄψιν τὸ προσφερθὲν παρὰ τοῦ Κυρίου Νικολάου Κώστα Γραμματικοῦ *ἐμμάρτυρον*

ἔξοφλητικὸν ἔγγραφον ὄλων τῶν μεταξὺ τοῦ Νικολάου Γιάγκου καὶ Κώστα Γραμματικοῦ διαφορῶν, χρονολογούμενον τῇ 2 Ὀκτωβρίου τοῦ 1834. παρατηρήσαμεν ὅτι ὁ κύριος Γιαννάκης Νικολάου Γιάγκου μαρτυρεῖ εἰς αὐτό· τὴν γενικὴν ἔξοφλησιν ὄλων τῶν λογαριασμῶν τοῦ πατρός του μετὰ τοῦ ρηθέντος Κώστα Γραμματικοῦ γεγονυῖαν κατὰ τὸ 1820 κατὰ μῆνα Σεπτέμβριον ἐπὶ παρουσίᾳ καὶ αὐτοῦ τοῦ ἰδίου Γιαννάκη εἰς Ζέλοβαν¹⁾ ἐπιβεβαιουῦντος καὶ γνωρίζοντος συγχρόνως ὡς νόμιμον αὐτὴν καὶ τοῦ ἰδίου αὐτοῦ ὡς κληρονόμου του. Κατὰ συνέπειαν λοιπὸν τούτου ζητήσαντος παρ' αὐτοῦ καὶ λόγους διὰ τοὺς ὁποίους ἐζήτησεν ἓν τοιοῦτον ἔγγραφον δὲν θεωρεῖ ἤδη τελειωμένην αὐτὴν τὴν ὑπόθεσιν κατὰ τὴν ἔννοιαν τοῦ ρηθέντος ἔξοφλητικοῦ, ἠκούσαμεν ὅτι ἐπαπειληθεὶς τότε ἀφ' ἑνὸς μέρους παρὰ τοῦ Κώστα Γραμματικοῦ καὶ δελεασθεὶς ἀφ' ἑτέρου παρὰ τοῦ ἰδίου ἀπὸ ὑποσχέσεως του μελλουσῶν εὐεργεσιῶν καὶ ὠφελειῶν, τὰς ὁποίας κατὰ τὴν ἰδίαν ἔξομολόγησιν τοῦ ἐνάγοντος ἐπραγματοποίησεν ἀκολούθως, ὠφελήσας, προστάτευσας καὶ εὐεργετήσας αὐτὸν πολυτρόπως, ἔδωκε ἐκεῖνο τὸ ἔγγραφον τότε χωρὶς νὰ προηγηθῇ πραγματικῶς καμμία ἔξοφλησις, καὶ πρὸς βεβαίωσιν τῶν λόγων του ἐπρόσθεσεν ὅτι εἰς τὴν ρηθεῖσαν ἐποχὴν τῆς ἔξοφλήσεως τοῦ πατρός του εἰς Ζέλοβαν, αὐτὸς ἦταν πολιορκημένος μετὰ τῆς οἰκογενείας του εἰς τὸ Νησί Ἰωαννίνων, ἀπὸ τὰς ἀρχὰς τοῦ ἀποκλεισμοῦ τοῦ Ἀλῆ Πασᾶ μέχρι τέλους. Διὰ νὰ λάβωμεν λοιπὸν ἡμεῖς περικριτέρας πληροφορίας εἰς τοὺς λόγους αὐτοῦ τοῦ Κυρίου Γιαννάκη Νικολάου Γιάγκου, ἐζητήσαμεν τὰς ἀνηκούσας μαρτυρίας· ἀλλ' αὐτὸς ὁ ἴδιος ἐνάγων μετ' ὀλίγον διέλυσεν αὐτὴν τὴν ἀμφιβολίαν μὲ τὴν ἀναιρετικὴν ἔξομολόγησίν του, ὅτι αὐτὸς δὲν ἦτο τότε μετὰ τῆς οἰκογενείας του συμπολιορκημένος εἰς τὸ Νησί. Διὸ θεωρήσαντες ὡς ψευδῆ τὰ κατὰ τῆς ἔξοφλήσεως προβλήματα του, ἀνηρημένα διὰ τῶν ἰδίων αὐτοῦ λόγων, συσχεφθέντες ἀπεφασίσαμεν ὅτι τὸ ἔξοφλητικὸν αὐτὸ ἔγγραφόν του, τὸ μαρτυροῦν καὶ βεβαιοῦν τὴν ἔξοφλησιν τοῦ πατρός του Νικολάου Γιάγκου μετὰ τοῦ Κώστα Γραμματικοῦ εἶναι τακτικὸν καὶ νόμιμον, καθ' ὅλην τὴν ἔκτασιν, καὶ οἱ κληρονόμοι τοῦ Νικολάου Γιάγκου δὲν ἔμποροῦν πλέον ἐπ' οὐδενὶ λόγῳ νὰ ζητοῦν ἀπὸ τοὺς κληρονόμους τοῦ Κώστα Γραμματικοῦ τὸ παράπαν, καθότι οἱ ἀποθανόντες γονεῖς των ἀποδεικνύονται ἔξοφλημένοι κατὰ πάντα.

Διὸ ἐγένετο ἡ παροῦσα ἡμετέρα Ἐκκλησιαστικὴ ἀπόφασις καὶ ἐδόθη τῷ Κυρίῳ Νικολάῳ Κώστα Γραμματικῷ εἰς ἔνδειξιν διηνεκῆ καὶ ἀφάλειαν.

1838 Ἰουνίου 26 Ἰωάννινα

Ὁ Ἰωαννίνων Ἰωακείμ ἀποφαίνεται

Δημήτριος Χρίστου

Χριστόδουλος Οἰκονόμου

Γιαννούλης Δ. Ζώης

Ἀναστάσιος Γ. Καστρινὸς

1) Χωρίον πλησίον τῶν Ἰωαννίνων ἀπέχον περὶ τὴν ὥραν περίπου.

Γ'

ΝΙΚΟΛΑΚΗ ΚΩΣΤΑ ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΟΥ

ΕΝΘΥΜΗΣΕΙΣ¹⁾

Ἐκ τοῦ Ἀρχείου Εὐριπίδου Ζ. Σούρλα

Ἰδίσματα ποὺ μᾶς ἄρπαξαν οἱ Κολωνιάτες²⁾

(Ἐρσέκα—Κολώνιας 1836 Ἀπριλίου 20)

«Μουσελήμης³⁾ ὁ Χατζῆ Μαχμουτ ἀγᾶς καὶ Κατῆς
ὁ Σαλῆ ἐφένδης ἀπὸ Τζαμουργιᾶ»

Α'

«Εἰς τοὺς 1826 ὅταν ἦρθαν οἱ Κολωνιάτες καὶ μᾶς ἐμπάστισαν καὶ μᾶς ἐπῆραν τὸ βίος μας καὶ μᾶς ἔκαψαν καὶ τὰ ὀσπῆτια μας ἦτον μαζί καὶ οἱ κάτωθεν Ραντατλοῖδες καὶ ἐπειδὴ ἦτον πολλοὶ χαλασμένοι καὶ φουκαράδες ἄνθρωποι καὶ μοῦ ἔκάμαν καὶ ριτζὰν πολλοὶ Κιαραμουρατάδες Μπέηδες καὶ ἀπὸ ὅσα ἰδίσματα εἶχαν πάρει διάφορα καὶ αὐτοὶ καὶ πολλὰ τοὺς τὰ ἐχάρισσα⁴⁾ καὶ μοῦ ἔδωσαν μόνον τὰ κάτωθεν διὰ τὴν τιμὴν μου.

Ἄπὸ Μούκας⁵⁾ Ζεῖρον Γρ. 180

1) Προβαίνομεν ἐπίσης εἰς τὴν δημοσίευσιν καὶ συμπληρωματικῶν ἐνθυμήσεων αἱ ὁποῖαι ἐγράψαν ἀπὸ τὸν υἱὸν τοῦ Κώστα Γραμματικοῦ Νικολάκη ὁποῖαι ἀνευρέθησαν ἐπίσης εἰς τὸ ἀρχεῖον τῶν παπούδων μου (Κύρκα καὶ Ἰωάννου Σούρλα) καὶ ὁποῖαι ἐπίσης τῶν ἄλλων εἶναι πολύτιμοι καὶ διὰ πληροφωρίας σχετικὰς μὲ τὴν ἱστορίαν τῆς ἐπαρχίας Κονίτσης.

2) Δευτέρι τῶν Κολωνιάτων ὅπου μᾶς ἄρπαξαν τὸ βίος μας ὅταν μᾶς ἐμπάστησαν εἰς τοὺς 1826 καὶ σήμερον ἔφερα Μπουγιουρδι ἀπὸ τὸν Ρούμελη Βαλεσί καὶ μαζόνω τὸ ἐδικόν μου βίος καὶ μὲ τὸ ἐκράρι τους μοῦ δείχνουν τὰ ἐμπροσθεν ἰδίσματα καθὼς φαίνονται ὀνοματοδῶς.

3) Τῇ βοηθείᾳ τῶν ὡς ἄνω δικαστικῶν κατώρθωσεν νὰ ἀποσπάσῃ ἀπὸ τοὺς Κολωνιάτες τμημα τῆς ἀφαρπαγείσης περιουσίας τοῦ πατρός του Κώστα.

4) Τὰ ποσὰ αἴτινα τοὺς ἐχάρισε τότε, τὰ ἐπῆρε τώρα (1836) τῇ βοηθείᾳ τοῦ Μουσελήμη Χατζῆ Μαχμουτ ἀγᾶ καὶ συνεπείᾳ ἐκδοθέντος Μπουγιουρντι ἀπὸ Βεζύρ Μαχμουτ Πασᾶν Ρούμελη Βαλεσῆ.

β)	Ἄπὸ Μούκας		Γρ.	
1	ὕποκάμισον ἀπὸ κόκκινη τζήφα		Γρ.	130
1	βρακὶ καλὸν		»	40
1	φλοκοτὴ		»	30
	εἰς μετρητὰ ἀπὸ χαράτζι		»	82
			»	<u>282</u>

Κώστας Γραμματικός

55

Ἐπὶ Μουράτην ¹⁾	Γρ.	199
Ἐπὶ Μοῦρτον Γιάντζεν ²⁾	»	100
Ἐπὶ Μάκον Μπελημάνι ³⁾	»	150
Ἐπὶ Γιοῦπε λιάμεν ⁴⁾	»	150
Ἐπὶ Μπεχλιούλη Τζέμο ⁵⁾	»	200
	Γρ.	999
Ἐπὶ Ρακήπη Γιοῦπε ⁶⁾	»	375
Ἐπὶ Λιάτζε Ἴσκον ⁷⁾	»	170

1) Ὁ Μουράτης

1 ὑποκάμισον ὀλοτζήπινον	Γρ.	80
2 προσκέφαλα κατηφένια	»	60
εἰς μετρητὰ ἀπὸ χαράτζι	»	136
		276

2) Ὁ Μοῦρτος Γιάντζες

1 ὑποκάμισον μὲ τηρίρι καὶ ποῦλες	»	80
2 προσκέφαλα καλά	»	60
εἰς μετρητὰ ἀπὸ χαράτζι	»	136
		276

3) Ὁ Μάκος Μπελημάνης

2 μουχραμάδες εἰς ταῖς ἄκραις κεντισμένοι	»	100
εἰς μετρητὰ ἀπὸ χαράτζι	»	82
		182

4) Ὁ Γιοῦπε τοῦ Λιάμε

1 φέσι Τουνέζικον	»	50
1 στρῶμα	»	90
εἰς μετρητὰ ἀπὸ χαράτζι	»	136
		246

5) Ὁ Μπεχλιούλης τοῦ Τζάμε

2 τρούμπες πανὶ ἀπὸ πῆχες 150	»	300
1 τρούμπες μὲ γοῦνα καλὸς	»	250
1 τόπι γαϊτάνι	»	15
1 ὑποκάμισον	»	25
εἰς μετρητὰ ἀπὸ χαράτζι	»	136
	»	726

6) Ὁ Ρακήπης τοῦ Γιοῦπε

1 φλοκάτα μὲ χρυσογαϊτάνια	»	700
1 ὑποκάμισον	»	30
4 πῆχες σελημηγένι	»	80
εἰς μετρητὰ ἀπὸ χαράτζι	»	136
	»	946

7) Ὁ Λιάτζε Ἴσκος

1 πεσλή χρυσὸν καλὸν	»	250
1 ζευγάρι ποδήματα	»	40

Ἐκ τῆς Τζεκᾶ Μουσταφᾶ ¹⁾	Γρ.	150
Ἐκ τῆς Σαλῆς ²⁾	»	135
Ἐκ τῆς Ἰσμαήλης ³⁾	»	120
	»	<u>1929</u>
Ἐκ τοῦ Μοῦρτου Τζένε ⁴⁾	»	132
Ἐκ τῆς Νιάπης ⁵⁾	»	130
Ἐκ τῆς Μπραχίμης τοῦ Τόσε ⁶⁾	»	82
Ἐκ τῆς Τουτούλιούσης ⁷⁾	»	126
	Γρ.	<u>2399</u>

Ἦτοι δύο χιλιάδες καὶ τριακόσια ἑνεήκοντα ἑνέα γρόσια.

1 φλοκάτα Μοσκοπολιάνηκη		100
1 πεσλῆ ἀπὸ ρεπαντῆ	»	60
2 μανδήλια καλημεργιά (μαῦρα μανδήλια γυναικεῖα)	»	40
1 γελέκι καλὸν	»	35
1 φέσι χρυσὸν	»	40
εἰς μετρητὰ ἀπὸ χαράτζι	»	<u>136</u>
	»	701
1) Ὁ Τζέκας Μουσταφᾶς		
2 φέσια ζενέ	»	40
1 πιρπιρῆς καλὸς	»	250
1 ὑποκάμισον	»	50
εἰς μετρητὰ ἀπὸ χαράτζι	»	<u>136</u>
	»	476
2) Ὁ Σαλῆς		
1 τζεβρὲς ὀλόχρυσος	»	80
εἰς μετρητὰ ἀπὸ χαράτζι	»	<u>136</u>
	»	216
3) Ὁ Ἰσμαήλης		
1 φλοκάτα μὲ γαιτάνια κόκινα βαριά	»	300
1 προσκέφαλον χρυσοκεντισμένον	»	60
εἰς μετρητὰ ἀπὸ χαράτζι	»	<u>136</u>
	»	496
4) Ὁ Μοῦρτος Τζένε		
Ἐκ μετρητὰ εἰς χαράτζι	Γρ.	136
5) Ὁ Νιάπης		
1 πεσλῆν μαῦρον ὀλόχρυσον	»	250
1 γελέκι ὄμοιον	»	120
εἰς μετρητὰ ἀπὸ χαράτζι	»	<u>136</u>
	Γρ.	<u>506</u>
6) Ὁ Μπραχίμης τοῦ Τόσε		
εἰς μετρητὰ ἀπὸ χαράτζι	»	82
7) Ὁ Τουτούλιούσης		
2 βρακοποκάμησα καλὰ	»	50

B'

Ὁ Ἀϊντίνη Ρανιάτης ἦτον καὶ αὐτὸς μέσα μὲ ὄλους τοὺς ἄλλους καὶ καθὼς ἐμβῆκεν ἴβρεν τὴν μητέρα μου καὶ τὴν ἐσκότωσε καὶ τῆς ἐπῆρεν τὸ κεμέρι ὅπου εἶχεν δέκα πέντε χιλιάδες γρόσια· ἀπὸ τὸ ὅποιον ἐχάλευα τὸ ἔμα τῆς μητρός μου καὶ τὰ γρόσια ὅπου εἶχεν πάρει.—ὁ δὲ Ἀϊντίνη ἔβαλε τὸν Τζουμάνε ἀπὸ Σεργιανὴν καὶ μοῦ ἔπεσεν ριτζὰν πολὺ, καὶ διὰ χατῆρι αὐτουνοῦ τοῦ τὰ ἐχάρησα ὅλα καὶ τὸ ἔμα καὶ τὰ γρόσια καὶ μοῦ ἔδωσεν μόνον γρόσια χιλιάδες 2000 ἦτοι δύο:

Καὶ τὰ κάτωθεν, ἀφ' οὗ ἔγινεν τὸ δευτέρου καὶ ὕστερα τοὺς ἐχάρισα τὰ ὅποια νὰ κατεβένουν ἀπὸ τὴν ὀπισθεν ποσότητα').

Τοῦ Ἀϊττίνη Γκιούτζε ἀπὸ τὴν ὁμολογίαν τοῦ Τάκου Ρίντζα	Γρ.	200
Τοῦ Μπεχλιούλη ὅταν ἐπῆγαμεν εἰς Ἰσβορον μὲ ἔκαμε ριτζὰν καὶ ὁ κύρ Νώτης	»	300
Τοῦ Μούκα ὅταν ἦλθεν εἰς Βούρπιανη, καὶ μοῦ ἔκαμαν ὅλοι οἱ συγγενεῖς μας ριτζὰν καὶ οἱ ἄλλοι χωριανοί, βαλμένοι ἀπὸ αὐτὸν	»	1000
	Γρ.	1500

Καθὼς ἦλθαν καὶ μᾶς ἐμπάστησαν εἰς τοὺς 1826 ὡς ὀπισθεν διαλαμβάνει ἦλθεν ὁ Σατραζάμης εἰς τοὺς 1830 ὅπου ἔδωκεν τὴν γενικὴν ἡσυχίαν ὅλου τοῦ κόσμου, ἔδωκεν νὰ καταλάβουν καὶ τῶν Ἀρβανιτῶν ὅτι ἔχωμεν κραταιὸν δεβλέτι, τοὺς ἔκωψεν καὶ τὰ ἀρπάγματα καὶ σκοτώματα ὅπου ἔκαμαν τοῦ κόσμου, ἔδωκεν καὶ γενικὴν προσταγὴν, ὅπου ὅποιος Ἀρβανίτης ἀρπαξεν, ἔκλειψεν, ἐσκότωσεν τοὺς βασιλικούς ραγιαδες νὰ λαμβάνουν τὸ δίκαιόν τους ἀπὸ τοὺς Μουσελημάδες ὅπου εἶχεν στείλει.

Τότες ἐπῆγα καὶ ἐγὼ εἰς τοὺς ὀπισθεν ζορμπάδες καὶ τοὺς εἶπα διὰ τὸ βίος μου· καὶ ὀπесχέθησαν νὰ μοῦ δώσουν τὸ βίος μου καθὼς τὸ εἶχαν πάρει· καὶ ἐπειδὴ εἶχεν ἀρχίσει ὁ παγωμός μου τοῦ ἦλθεν ἴδησιν τοῦ Σατραζάμη καὶ ἐπῆγεν εἰς τὴν ἀποστασίαν τοῦ Σκόντρα καὶ εὐθὺς οἱ Κολωνιάτες ἔκαμαν ἀποστασίαν μαζὺ μὲ τὸν Συληχτάρη· καὶ ἐπῆγαν καὶ ἐδίοξαν τὸν Μουσελήμην ἀπὸ τὴν Κορτζὰν ὅπου εἶχεν βαλμένον ὁ Σατραζάμης· ἔκωψαν καὶ ταῖς βασιλικαῖς κούλαις ὅπου ἦταν φκιασμέναις εἰς τὸ Κιάρι.

Ἦλθαν καὶ εἰς τὸ βιλαέτι μας καὶ ἔκαμαν πολλὰ κακά.

Βλέποντας καὶ ἐγὼ ἔτσι ἐσιώπησα τότες, ἐπειδὴ εἶχαν ἀρχίσει καὶ μᾶς

1 φλοκάτα	Γρ.	130
1 ζευγάρι δισάκια μεσινένια	»	60
εἰς μετροητὰ ἀπὸ χαράτζι	»	136
	Γρ.	326

1) δηλ. τῶν 2399 γροσίων.

ἔπερναν καὶ ἔδιδαν τὰ ἀπερασμένα, ἐσκώνταψε καὶ τὸ Νοφούζι¹⁾ τοῦ Μουσελήμη.

1836 : ἔστειλεν ὁ Μουσελήμης τὸν Χατζῆ Μαχμοῦτ ἀγᾶ, ὁ Βεζύρ Μαχμοῦτ Πασᾶς Ρούμελη Βαλεσῆ, τότες ἐπῆγα καὶ ἐγὼ μὲ μπουγιουρδὴ του καὶ ἔλαβα τὰ ὀπισθεν καὶ ἐξώδευσα τὰ κάτωθι γρόσια τὰ ὅποια θέλω τὰ πάρει ἀπὸ τοὺς ὀπισθεν Κολωνιάτες μαζί μὲ τὰ χαρισμένα ὁποῦ τοὺς ἔκαμα.

Τοῦ Σαλῆ ἐφένδη Κατῆ διὰ τὸ χοτζέτι ὁποῦ μᾶς ἔκρινε . . .	Γρ.	500
Τῶν ἀνθρώπων τοῦ Σουλεϊμᾶν ἀγᾶ Γκέκα ὁποῦ μὲ πηγαίνοέψερναν ἐξ αἰτίας τῶν Κολωνιάτων ὁποῦ νὰ μὴν μοῦ ἔκαμναν πουςί ²⁾ , ὡς κακοὶ ἄνθρωποι	»	100
Ἐπειδὴ μοῦ ἔβαναν διορίας οἱ Κολωνιάτες διὰ τὰ γρόσια καὶ ἄφνα τὸν Γιαννάκη Γραμματικὸν Βεκίλην καὶ διὰ τοὺς κόπους του	»	500
Τῶν Καφάσιδων τοῦ Μουσελήμη ὁποῦ τοὺς πηγενωέψερναν τοὺς Κολωνιάτες	»	50
Τὸ ρέσμι τοῦ Μουσελήμη	»	2500
Ἦγον τρεῖς χιλιάδες ἑξακόσια πενήκοντα	Γρ.	3650

» Δευτέρι τῶν Κολωνιάτων ὁποῦ μᾶς ἄρπαξαν τὸ βίος μας ὅταν μᾶς ἐμπάστησαν εἰς τοὺς 1826 καὶ σημερὸν ἔφερα Μπουγιουρδὶ ἀπὸ τὸν Ρούμελη Βαλεσῆ καὶ μαζόνω τὸ ἔδικόν μου βίος καὶ μὲ τὸ ἐκράρι τους μοῦ δίνουν τὰ κάτωθεν ιδίσματα καθὼς φαίνονται ὀνοματωδῶς.

1836 Ἀπριλ. 20 Ἐρσέκα Κολωνίας.

Μουσελήμης ὁ Χατζῆ Μαχμοῦτ ἀγᾶς καὶ Κατῆς ὁ Σαλῆ ἐφένδης ἀπὸ Τζαμουργιά.

Γ'

Ὁ Χουλιασὰς τῶν ὀνομάτων

Ἀπὸ Τζαφέρη Μπεϊκόβα ³⁾	Γρ.	293
Ὁ Τζαφέρης ἀπὸ Μπέϊκοβα ὅσα ιδίσματα εἶχε πάρει μὲ τὸ λέγειν του.		

1) Στρατιωτικὴ δύναμις.

2) ἐνέδρα.

3) 1 ὑποκάμισον ὀλοτζήπινον	Γρ.	75
1 ὄμοιον γενεκήσιον εἶχεν καὶ πούλαις καὶ τηρτίρι εἰς τὰ μανίγια	»	120
2 παπλόματα καλὰ ἀπὸ 120 τὸ ἓν	»	240
1 ζευγάρι τηλζούκια ρούχυνα καλὰ	»	80
2 μαντύλια καλημεργιά πρὸς 30	»	60
1 φέσι Τουνέζικον μεγάλον	»	50

Γρ. 625

Ἐπειδὴ καὶ ἀπὸ τὴν πολυκερίαν τοὺς πολλοὺς χρόνους τὰ εἶχεν χα-

Ἐκ τῆς Πάσια Μπεϊκόβα ¹⁾	Γρ.	100
Ἐκ τῆς Ἀλιζότη ²⁾ Μπεϊκόβα	»	100
Ἐκ τῆς Ἐλμάζ ³⁾ Μπεϊκόβα	»	300
	Γρ.	793

λάσει ὁ ἄνθρωπος διὰ νὰ ἔδιδεν τὰ ἴδια ἰδίσηματα καὶ ἔδωσεν εἰς γρόσια 293.
Μὲ τὸ νὰ ἦτον φουκαρᾶς καὶ οἱ φίλοι του ἔκαμαν ριτζὰν καὶ τὰ ἐχάρισα 332 Γρ. 625

- 1) Ὁ Πάσιος ἀπὸ Μπεϊκόβα ὅσα εἶχεν πάρει αὐτὸς ὁμοίως
- | | | |
|--|-----|-----|
| 1 ὑποκάμισον τζήπινον μὲ πούλαις | » | 90 |
| 1 προσκέφαλον τζαστισμένον | » | 30 |
| 1 στρῶμα Ρούσικον | » | 40 |
| 1 φλωκοτῆ | » | 10 |
| ὅσα ἔλαβεν μετρητὰ ἀπὸ χαράτζι | » | 82 |
| | Γρ. | 252 |

Ἐπειδὴ καὶ ἀπὸ τὴν πολυκερίαν τῶν πολλῶν χρόνων τὰ εἶχεν χαλάσει ὁ ἄνθρωπος διὰ νὰ ἔδιδε τὰ ἴδια ἰδίσηματα καὶ ἔδωσεν εἰς γρόσια 100
Μὲ τὸ νὰ εἶχεν πτωχίνη καὶ ἦτον φουκαρᾶς καὶ οἱ φίλοι του ἔκαμαν ριτζὰν καὶ τοῦ ἐχάρισα καὶ ἀπὸ αὐτὰ 152 Γρ. 252

- 2) Ὁ Ἀλιζότης ἀπὸ Μπεϊκόβα ὅσα ἰδίσηματα εἶχεν πάρει.
- | | | | |
|--|----|-----|-----|
| 2 ὑποκάμισα μὲ οὐβγαῖς μεταξωταῖς πρὸς | 30 | Γρ. | 60 |
| 2 σινδόνια | 25 | » | 50 |
| 2 προσκέφαλα φαμπαχερνᾶ | 8 | » | 16 |
| 1 τζεμπέρι | | » | 15 |
| Ὅσα ἔλαβεν μετρητὰ ἀπὸ χαράτζι | | » | 82 |
| | | Γρ. | 223 |

Ἐπειδὴ καὶ ἀπὸ τὴν πολυκαιρίαν τῶν πολλῶν χρόνων τὰ εἶχεν χαλάσει ὁ ἄνθρωπος διὰ νὰ ἔδιδεν τὰ ἴδια ἰδίσηματα καὶ ἔδωσεν εἰς γρόσια 100
Μὲ τὸ νὰ ἦτον πτωχὸς καὶ οἱ φίλοι του ἔκαμαν ριτζὰν καὶ τοὺς ἐχάρισα καὶ ἀπὸ αὐτὰ 123 Γρ. 223

- 3) Ὁ Ἐλμάζ ἀπὸ Μπεϊκόβα ὅσα εἶχεν πάρει καὶ αὐτὸς
- | | | | |
|--|-----|-----|----|
| 1 γελέκι ρούχινον μὲ χρυσᾶ χάρτζια Ἀλβανίτικον | » | 80 | |
| 1 τζεμπέρι ζενὼν μὲ τηρίρι καὶ πούλαις | » | 120 | |
| 1 τουμάνι ἀτλαζένιον καὶ μὲ χρυσᾶ στή σούφρα καὶ ποδανάρια | » | 130 | |
| 3 ὑποκάμισα μὲ οὐβγαῖς μεταξωταῖς πρὸς | 30 | » | 90 |
| Ἀπὸ Χαράτζι ἔλαβεν μετρητὰ | » | 82 | |
| | Γρ. | 502 | |

Εἶχεν πάρει καὶ μία πιστόλα τὴν ὁποίαν ἔφερεν ὁποῖσω καὶ ἔπειδὴ τὰ ἄλλα τὰ ἰδίσηματα τὰ εἶχεν χαλάσει ἀπὸ τὴν πολυκαιρίαν τῶν πολλῶν χρόνων ἔδωσεν εἰς γρόσια 300
Μὲ τὸ νὰ ἦτον φουκαρᾶς καὶ ἔκαμαν οἱ φίλοι του ριτζὰν καὶ τοῦ ἐχάρισα καὶ ἀπὸ αὐτὰ 202 Γρ. 502

Ἐκ τῆς Σαλῆς ¹⁾ Μπεϊκόβα	Γρ.	150
Ἐκ τῆς Μέζκον ²⁾ Μπεϊκόβα	»	150
	Γρ.	1093

Ὁ Τζότζος Μπεϊκόβα ὅσα εἰδήματα εἶχε πάρει ὁμοῦ καὶ τὰ μετρητὰ ἀπὸ χαράτζι, μὲ τὸ νὰ εὐρέθηεν συγγενῆς τοῦ Βιλάμι μου Γιάντζε, ἔνταυτῶ καὶ φουκαρᾶς, μὲ ἔκαμεν ριτζᾶν ὁ Γιάντζε καὶ τοῦ τὰ ἐχάρησα ὅλα καὶ τὴν πιστόλα τὴν ἀσημένιαν ὅπου μοῦ εἶχεν πάρει ἐπειδὴ δὲν εἶχε χαλάσει μόνον αὐτὴν μοῦ ἔδωσε.

Ἐκ τῆς Ἀϊντίνης³⁾ Γκιούντζη Γρ. 10425

1) Ὁ Σαλὴ ἀπὸ Μπεϊκόβα ὅτι ἰδίσματα εἶχε πάρει		
1 φουστάνελα ἀπὸ χουμαγὶ πλατιά	Γρ.	70
1 τζεμπέρι μὲ τηρίρι καὶ πούλαις	»	120
ὅ,τι ἔλαβεν ἀπὸ τὸ χαράτζι	»	82
	Γρ.	272

Ἐπειδὴ καὶ ἀπὸ τὴν πολυκαιρίαν τοὺς πολλοὺς χρόνους τὰ εἶχεν χαλάσει ὁ ἄνθρωπος, διὰ νὰ ἔδιδεν τὰ ἴδια ἰδίσματα καὶ ἔδωσεν εἰς γρόσια 150

Μὲ τὸ νὰ ἦτον φουκαρᾶς καὶ οἱ φίλοι του τοῦ ἔκαμαν ριτζᾶν καὶ τοῦ ἐχάρησα καὶ ἀπὸ αὐτὰ 122 272

2) Ὁ Μέζκος Μπεϊκόβα ὅσα εἰδήματα εἶχε πάρει*.		
2 παπλόματα ἢ καρδιαις χρυσαῖς	Γρ.	200
1 ζευγάρια τσορέπια μεταξωτά	»	20
1 σινδόνη μὲ οὐβίαις	»	40
ὅσα ἔλαβεν ἀπὸ τὸ χαράτζι	»	82
	Γρ.	242

Ἐπειδὴ ἀπὸ τὴν πολυκαιρίαν τοὺς πολλοὺς χρόνους τὰ εἶχε χαλάσει ὁ ἄνθρωπος διὰ νὰ τὰ ἔδιδεν τὰ ἴδια εἰδήματα καὶ ἔδωσεν εἰς γρόσια 150

Μὲ τὸ νὰ ἦτον φουκαρᾶς καὶ οἱ φίλοι του μοῦ ἔκαμαν ριτζᾶν καὶ τοῦ ἐχάρησα καὶ αὐτὰ 192 342

3) Ὁ Ἀϊντίνης Γκιούντζης ὅσα εἰδήματα καὶ μετρητὰ ἐπῆρεν		
Τὸ μερίδιόν του ἀπὸ τὸ κεμέρι ὅπου εὗρεν μὲ τὰ ἄλλα δύο		
ξαδέλφια του καὶ τὰ ἐμοίρασαν οἱ τρεῖς πρὸς 30 τὸ βενέτικον . . .	Γρ.	1600
Ὁ ἀνεβασμὸς τῆς μονέδας καθὼς τσέχει σήμερον πρὸς γρ. 45 . . .	»	5333
εἰς ἓνα πεσλή χρυσὸν	»	300
εἰς μία φέρμελη (πεσλιά μὲ μανίκια κρεμαστὰ ὅμοια	»	200
ὅσα ἔλαβεν ἀπὸ χαράτζι	»	82
	Γρ.	21915

* Γραμμένα μὲ ἄλλον γραφικὸν χαρακτῆρα (πιθανῶς Γιαννάκη Γραμματικοῦ Βεκούλη).

Ἐπὶ Μάνκαν') Γκιούτζη Γρ. 5500
 » 17018

Ἐπειδὴ καὶ ἀπὸ τὴν πολυκρίσιν τῶν πολλῶν χρόνων τὰ εἶχεν
 χαλάσει καὶ μοῦ ἔμπασεν ἕ, ἀκολουθῶς :

εἰς 1 ντουφέκι ἀσημένιον Γρ. 800
 εἰς 1 γιαταγάκι ἀσημένιον » 300
 εἰς 1 πιστόλα (ἀσημένια) » 150
 εἰς 1 γιαταγάκι » 150
 εἰς 1 κόρδα στραβὴ (στραβὴ πάλα) μὲ τρεῖς τοκάδες ἀσημένια » 600
 εἰς 1 πάλα τοῦ παλαιοῦ καιροῦ » 650
 εἰς 1 σελάχι » 800
 Γρ. 3450

εἰς 2 ὁμολογίαις Λουσιότικαις εἰς ὀνόματα δύο Γρ. 326
 εἰς 2 ὁμολογίαις Σλατινιότικαις εἰς ὀνόματα δύο » 760
 εἰς 1 ὁμολ. Τάκου Ρίπης » 1889
 εἰς μετρητὰ » 4000
 Γρ. 10425

Ἐπειδὴ καὶ μοῦ ἔκαμαν πολλοὶ φίλοι τοῦ ριτζὰν βλέποντας καὶ
 ἐγὼ τὸ φουκαράκι τοῦ ὅπου δὲν τὰ ἐξοικονομοῦσεν τὰ ἐχάρησα
 καὶ ἀπὸ αὐτὰ 11490 » 21915*

Ἦγουν εἴκοσι μία καὶ ἑννακῆσιν δέκα πέντε.

Τὸ ὅλον— — — τῆς ποσότητος.—

Ἦγουν ἑνδεκα χιλιάδας καὶ τετρακόσια ἑννεήκοντα τοῦ ἐχάρησα ὡς
 ἄνωθεν.

1 Ὁ Μάνκας Γκιούτζηλης ὅσα εἰδήματα καὶ μετρητὰ ἐπῆρεν
 τὸ μερίδιόν τοῦ ἀπὸ τὸ κεμέρι ὅπου εὔρεν μὲ τὰ ἄλλα δύο ἑξα-
 δέλφια τοῦ καὶ τὰ ἐμοίρασαν οἱ τρεῖς πρὸς γρ. 30 τὸ Βενέτικον » 16000
 Ὁ ἀνεβασμὸς τῆς μονέδας καθὼς τρέχει σήμερον πρὸς γρ. 45 » 5333
 Μία ποδιὰν ἀτλαζένιαν μὲ χρυσὸν τσαπάρι » 50
 Ὅσα ἀπὸ τὸ χαράτζι ἔλαβε μετρητὰ » 82
 Γρ. 21465

Ὅσα ἔδωσεν εἰς ὁμολογίαις Ἰσβόρου κοινῶς τῆς Χώρας καὶ εἰς
 ὀνόματα Ἰσβόρου » 5200
 εἰς μία πιστόλα ἀσημένια » 300
 Γρ. 5500

Ἐπειδὴ καὶ μοῦ ἔκαμαν πολλοὶ φίλοι τὸν ριτζὰν βλέποντας καὶ
 ἐγὼ τὸ φουκαράκι τοῦ ὅπου δὲν τὰ ἐξοικονομοῦσεν τὰ
 ἐχάρησα Γρ. 2146 Γρ. 21465

* Σημ. Μὲ τὸν γραφικὸν χαρακτήρα Νικολάκη γραμμένα ἐκ τῶν ὑστέρων.

'Απὸ Μπεχλιούλη¹) Γκιούτζη	Γρ.	2980
'Απὸ Νοῦρε²) Κότρασην	»	140
	Γρ.	<u>20138</u>

1) 'Ο Μπεχλιούλης Γγιουτζελής ὅσα εἰδήματα καὶ μετρητὰ ἐπῆρεν Τὸ μερίδιόν του ἀπὸ τὸ κεμέρι ὅπου ἤϋραν μὲ τὰ ἄλλα δύο ἑ- ξαδέλφια του καὶ τὰ ἐμοίρασαν οἱ τρεῖς πρὸς γρ. 30 τὸ Βενέτ. >	16000
'Ο ἀνεβασμὸς τῆς μονέδας καθὼς τρέχει σήμερον πρὸς 45 . . .	> 5333
	<u>Γρ. 21333</u>

εἰς δύο ποκάμησα ὀλοτζήπινα	>	100
ὅσα ἔλαβεν ἀπὸ τὸ χαράτζι	>	82
	Γρ.	<u>21515</u>

'Οσα ἐμέτρησεν εἰς ὁμολογίαν 'Ισβόρου κοινῶς	2400
Εἰς ἓνα ζευγάρι παλάσκες ἀσημένιες	500
εἰς μία νταμπακέκα ἀσημένια	80
	<u>Γρ. 2980</u>

'Επειδὴ καὶ μοῦ ἔκαμαν ριτζάν πολλοὶ φίλοι του, βλέποντας καὶ ἐγὼ τὸ φουκαραλήκι του ὅπου δὲν τὰ ἐξοικονομοῦσεν καὶ τοῦ ἐχάρησα	18535	21515
---	-------	-------

2) 'Ο Νοῦρε Γκόντρασης ὅσα εἰδήματα εἶχεν πάρει 'Ενα τεψὴ διὰ γλυκὸν ἀσημένιον πρὸς	150	Γρ. 375
1) κομάτι τζήπα πῆχεις 50	>	150
'Οσα μετρητὰ ἀπὸ τὸ χαράτζι	>	82
	Γρ.	<u>607</u>

'Επειδὴ ἀπὸ τὴν πολυκαιρίαν τῶν πολλῶν χρόνων τὰ εἶχεν χαλάσει καὶ μὴν ἔχωντάς τα νὰ τὰ δώσῃ τὰ ἴδια ἔδοσεν γρόσια	140
--	-----

'Επειδὴ καὶ μοῦ ἔκαμαν πολλοὶ φίλοι του ριτζάν καὶ τοῦ ἐχάρησα	467	607
---	-----	-----

'Ο Βελῆκος ἀνεψιὸς τοῦ Νοῦρε Γκούτραση ὅσα εἰδή- ματα εἶχεν πάρει. δύο πιστόλες φλοροκαπνισμένες πέρα πέρα	Γρ.	430
Κατὰ τὸ λέγειν του πρὸς 2 γρ. τὸ ἀσίμι τὸ δράμι	>	860
Τὸ κάπνισμα τῶν πιστολιῶν Βενέτικα 4	>	176
'Οσα ἔλαβε μετρητὰ ἀπὸ χαράτζι	>	82
	Γρ.	<u>1118</u>

'Επειδὴ καὶ τὰ εἶχεν χαλάσει τὶς πιστόλες μοῦ ἔδοσεν ἓνα ντουφέκι τὸ ὅποιον τὸ ἐπιάσαμεν γρόσια	200	
'Απὸ τὸ φουκαραλήκι του ὅπου ἦτον πτωχὸς κάμνωντάς του καὶ πολλοὶ ριτζάν τοῦ ἐχάρησα	918	1118

Ἀπὸ Βελῆκο ¹⁾ Μπραΐκαση	Γρ.	350
Ἀπὸ Ἰμήνη ²⁾ Μπουρέκαν	»	1000
	Γρ.	<u>21488</u>
Ἀπὸ Χόντον ³⁾ Ντελήπην	Γρ.	250
Ἀπὸ Σέμην ⁴⁾ Ντερλήκασε	»	170
	Γρ.	<u>21.908</u>

1) Ὅσα εἰδήσματα εἶχεν πάρει ὁ Βελῆκο Μπραΐκασης

Τρία φουστάνια γυναικῶν ἀπὸ σελημηγιέν	Γρ.	750
Ἐνα Κοντογοῦνι ζενέ με μούλον	»	350
Δύο κηλήμια τοῦ ὄντᾶ	»	200
Τὸ χάρατζι του	»	82
	Γρ.	<u>1382</u>

Ἐπειδὴ καὶ ἀπὸ τὴν πολυκαιρίαν τὰ εἶχε χαλάσει καὶ δὲν εἶχεν νὰ τὰ δώσῃ μοῦ ἔκαμαν καὶ ριτζάν πολλοὶ φίλοι του μοῦ ἔδοκαν 350
 τοῦ ἔχάρησαν ἐπειδὴ ἦταν φουκαρᾶς 1031 1382

2) Ὁ Ἐμίν Μπουρέκας καὶ ἀδελφός του ὅσα εἰδήσματα εἶχαν πάρει

Τέσσερα κομάτια Σελημιγὲν (πανὶ λικασιτικόμεταξωιτὸ) πρὸς 130 τὸ κομάτι	Γρ.	520
Τρεῖς ντουλαμάδες χρυσοκατηφένιοι	»	900
Τέσσερες τζελτέδες με βαμπάκι	»	600
Τέσσερα παπλόματα χρυσᾶ ἀπὸ τὰ καλὰ	»	1200
Ὅσα ἔλαβεν ἀπὸ τὸ χάρατζι του	»	82
	Γρ.	<u>3302</u>

Ἐπειδὴ καὶ ἀπὸ τὴν πολυκαιρίαν τὰ εἶχεν χαλάσει καὶ δὲν τὰ εἶχεν νὰ τὰ δώσῃ μοῦ ἔδωσεν γρ. 1000

Ἐπειδὴ μοῦ ἔκαμαν ριτζάν ὁ Ντάτζης Ζένκος καὶ ἄλλοι τοῦ ἔχάρησα 2302 3302

3) Ὁ Χόντο Ντελήπης ἀπὸ Κάτω Τάτζη ὅσα εἰδήσματα εἶχεν πάρει

Τέσσερα Ποκάμησα Περεντζούκη	Γρ.	180
Ἐνα σιντόνι	»	80
Μία μαξιλάρα κατηφένια στὴς ἄκρες καὶ τὴ μέση	»	75
Ἐνα πεσλὴ κατηφένιον ζενέ με χρυσᾶ χάρτια	»	120
Ὅσα ἔλαβεν ἀπὸ τὸ χάρατζι του	»	82
	Γρ.	<u>537</u>

Ἐπειδὴ καὶ ἀπὸ τὴν πολυκαιρίαν τὰ εἶχεν χαλάσει καὶ δὲν τὰ εἶχεν τὰ ἴδια νὰ τὰ δώσῃ ἔδοσεν 250

Ἐπειδὴ καὶ μοῦ ἔκαμαν πολλοὶ ριτζάν τοῦ ἔχάρησα 287 537

4) Ὁ Σέμε Ντερλήκασης ὅσα εἰδήσματα εἶχε πάρει.

Ἐνα ζευγάρι τολζούκια χρυσᾶ	Γρ.	150
---------------------------------------	-----	-----

'Απὸ Μάνη') ἀδελφὸν τοῦ Μουσταφᾶ	Γρ.	200
'Απὸ Ντεμίρη') Βάκον	»	500
	Γρ.	<u>22608</u>
'Απὸ τὸ παιδί τοῦ Σαλήκου') Ἰσάκαση	Γρ.	350

Ἐνα πεσλὴν χρυσὸν » 200
 Ὅσα ἔλαβεν ἀπὸ τὸ χαράτζι » 82

Γρ. 432

'Επειδὴ καὶ ἀπὸ τὴν πολυκαιρίαν εἶχαν χαλάσει
 καὶ ἔδωσεν γρ. 170
 Μὲ ἔκαμνν ριτζάν ὁ Μετούσης Ντερλήκαση καὶ
 τοῦ ἐχάρησα 262 432

- 1) Ὁ Μάνης ἀδελφὸς τοῦ Μουσταφᾶ ὅσα εἰδήσματα εἶχεν πάρει.
 Μία φέρμελη χρυσῆ τοῦ Νικολάκη* Γρ. 350
 Ἐνα ζωνάρι κόκκινο μεταξωτὸ » 60
 Τρεῖς γλοκωτὲς στὲς ἄκρες κεντημένες » 75
 Ὅσα ἐπῆρην ἀπὸ τὸ χαράτζι » 82

Γρ. 567

'Επειδὴ καὶ ἀπὸ τὴν πολυκαιρίαν τὰ εἶχεν χαλάσει καὶ
 μοῦ ἔδωσεν Γρ. 200
 μὲ ἔκαμνν ριτζάν ὁ Μάλιουσης Πρέλας τοῦ τὰ
 ἐχάρησα » 367 » 567

- 2) Ὁ Ντεμῆρ Βάκος ὅσα εἰδήσματα εἶχεν πάρει:
 Μίαν γοῦνα μινγάλη μὲ Σαμούρη (ξανθὴ τρίχα ὄχι κουνάβι
 σὰν σκυλὶ ἄγριο) τοῦ κὺρ Κώστα » 800
 Ἐνα σάλι λιαχουρὴ » 400
 Ὅσα ἔλαβεν ἀπὸ τὸ χαράτζι » 82

Γρ. 1282

'Επειδὴ ἀπὸ τὴν πολυκαιρίαν τὰ εἶχεν χαλάσει καὶ δὲν
 τὰ εἶχεν νὰ τὰ δώσῃ μοῦ ἔδοσεν Γρ. 500
 Μὲ ἔκαμαν πολλοὶ φίλοι του ριτζάν καὶ τοῦ ἐχάρησα
 » 782 » 1282

- 1) Τὸ Παιδί τοῦ Σαλήκο Ἰσάκαση ὅσα εἰδήσματα εἶχε πάρει:
 Δύο κομμάτια ροῦχο μάβρον μπράτζα 20 πρὸς 30 Γρ. 600
 Ἐνα τουμάτι ἀτλαζένιον καὶ στὴν σούφρα καὶ ποδανάρια
 μὲ χρυσᾶ » 250
 Ὅσα ἐπῆρε ἀπὸ τὸ χαράτζι » 82

Γρ. 932

* Ἐντεῦθεν καταφαίνεται ὅτι ὁ γράφων εἶναι ὁ Γραμματεὺς τοῦ Νικολάκη, Γιαννάκης ὁ Βεκούλης.

'Από τὸν Πάσιο ¹⁾ Γιαούπη	Γρ. 200	
		Γρ.23158
'Από τὸν 'Ορχάν ²⁾ Τζαντζένη	Γρ. 900	
'Από τὸν Τάρε Νοβοσέλια ³⁾	» 800	
		Γρ.24858

'Επειδὴ καὶ ἀπὸ τὴν πολυκαιρίαν τὰ εἶχεν χαλάσει καὶ δὲν τὰ εἶχε νὰ τὰ δόσῃ μοῦ ἔδοσεν Γρ. 350
 Μὲ ἔκαμεν ριτζάν πολλοὶ φίλοι του καὶ τοῦ ἐχάρησα » 582 Γρ. 932

1) 'Ο Πάσιος Γιαούπης ὅσα εἰδήσματα εἶχε πάρει :

'Ενα φουστάνη κατηφένιον μὲ χρυσᾶ χάρτζια » 250
 Μία φλοκάτα μὲ χρυσᾶ χάρτζια » 350
 'Ενα τζεμπέρι μὲ τηρτηρί καὶ πούλιες » 120
 'Όσα ἔλαβεν ἀπὸ τὸ χαράτζι του » 82
 Γρ. 802

'Επειδὴ καὶ ἀπὸ τὴν πολυκαιρίαν τὰ εἶχεν χαλάσει καὶ δὲν τὰ εἶχεν νὰ τὰ δόσῃ μοῦ ἔδοσεν Γρ. 1200
 Κάμνωνας μου πολλοὶ ριτζάν τοῦ ἐχάρησα » 602 Γρ. 802

2) 'Ο Τζατζένης μὲ τὸ παιδί του 'Ορχάνη ὅσα εἰδήσματα εἶχαν πάρει :

2 σαντάνια ἀσημένια Γρ. 600
 2 ἱμαμέδες κεχρηπαρένιοι » 300
 1 θυμιατὸν ἀσημένιον » 500
 1 τεψὴ τοῦ καφὲ ἀσημένιον » 325
 1 Σιάλη τοῦ λαιμοῦ » 1200
 Γρ. 2925

'Απὸ τὸ χαράτζι ὡς καὶ οἱ ἄλλοι » 82
 Γρ. 3007

'Επειδὴ καὶ ἀπὸ τὴν πολυκαιρίαν τὰ εἶχεν πουλήσει καὶ δὲν τὰ εἶχεν νὰ μοῦ τὰ δόσῃ τὰ ἴδια μοῦ ἐμέτρησεν Γρ. 900
 Μοῦ ἔκαμεν ριτζάν ὁ Ρέμκες καὶ Μαλιούς Περέλας φίλος του καὶ ὡς φουκαρᾶς ὅπου ἦτον τοῦ ἐχάρησα » 2107 » 3007

3) Χωρίον ἀπέχον 'Ερσέκας 2 1/2 ὥρες.

'Ο Τάρες Νοβοσέλιας ὅσα εἰδήσματα εἶχεν πάρει :

1 ντουζήνα μαχαιροχουλιαρσπέρουνα ἀσημένια Γρ. 800
 1 γοῦνα ἀπὸ Μῆλον ἀντρήκια » 1000
 1 κοζώκα μὲ κοῦρκες γενέ » 500
 5 πουκάμησα λιναρήτικα » 200
 1 φλοκάτα μὲ γαϊτάνια παληὰ ἀντρήκια » 300
 Γρ. 2850

'Επειδὴ καὶ ἀπὸ τὴν πολυκαιρίαν τὰ εἶχεν πουλήσει καὶ ἄλλα εἶχεν χαλάσει μοῦ ἐμέτρησεν Γρ. 800
 Κάμνωνας μου πολλοὶ φίλοι του ριτζάν βλέπωντας καὶ ἐγὼ τὸ φουκαρᾶλήκι του τοῦ ἐχάρησα » 2050 2850

Δ'.

Καὶ τὰ κάτωθεν ἐδίσηματα ὅποῦ μοῦ ἔδωσαν ὀπίσω ἀπὸ τὰ ἐδικά μου τὰ ὅποια ἦταν ἀχάλαστα καὶ ἀπόλητα¹⁾).

Ἄ Ο Μεχλοῦλ Γγιούντζες²⁾

- 1 Ἴμαμὲν κεχοιμπαπένιον
- 6 ζάρφια

Ἄ Ο Ἐμὶν Μπουρέκας

- 1 κακάβη
- 1 ἐγκόλπιον
- 2 μαξιλάρες τσατησμένες
- 2 ὁμοίως μπασημένες

Ἄ Ο Ὀρχάν Γιαντζάνης

- 10 ἀντῆκες
- 1 νταμπακέλα
- 1 ὦρα

Ἄ Ο Σεΐτης Κότρα

- 1 ζουμπέν μὲ γοῦνα
- 1 τουμάνι ἄσπρο
- 1 μποχιζᾶ ὁμοίως

Ἄ Ο Νοῦρε Κότρασης

- 1 φλοκωτὴ
- ὀλίγο σουβαὴ χρυσὸν

Σημ. (Γραμμένα πάλιν μὲ τὸ χέρι τοῦ ἰδίου τοῦ Νικολάκη τὰ δύο τελευταῖα τῆς προηγουμένης σελίδος).

Ἄ Ο Σεῖτ Γκότρας εἶχεν πάρει πολλὰ καὶ διάφορα καλὰ εἰδήματα καὶ κάμνωντάς μου ριτζάν ὁ Μουσᾶς Καφάσης μὲ τοὺς ἐπιλοίπους καφάσιδες καὶ βλέποντας καὶ ἐγὼ τὸ μεγάλο φουκαρηλήκι του τοῦ ἐχάρησα ὅλα ὅσα καὶ ἂν εἶχεν πάρει καὶ δὲν μοῦ ἔδωσεν τίποτες.

Ἄ Ο Ἀχμέτ Μπεϊκόβας εἶχεν πάρει πολλὰ καὶ διάφορα εἰδήματα κάμνωντάς μου ριτζάν ὁ Χατζῆ Μαχμούταγας Μουσελίμης Κολώνιας καὶ διὰ χατῆρι του δὲν τὸν ἐπείραξα διόλου.

1) Γραμμένο μὲ τὸ χέρι τοῦ Νικολάκη Κώστα Γραμματικοῦ (μόνον ἡ ἐπικεφαλίς).

2) Γραμμένα ὅλα ἕως τὸ τέλος μὲ τὸν γραφικὸν χαρακτήρα τοῦ Γιαννάκη τοῦ Γραμματικοῦ.

Ὁ Πάσιο Γιαούπης

- 1 τέντζερη
- 2 μαξιλάρες

Ὁ Σέμι Ντερλήκασης

- 2 τετζερέδες
- 3 καπάκια¹⁾
- 1 σαχάνι
- 1 λιγένη²⁾

Ὁ Τζέτζο Μπεϊκόβας

- 1 τζουκάλη

Ὁ Ντοῦρε Νοβοσέλιας

- 2 τάσια τοῦ νεροῦ
- 1 μαξηλάρα
- 1 καζάνι
- 8 ζάφια³⁾
- 1 ζευγάρι παλάσκας
- 1 πάπλομα

ΝΙΚΟΛΑΚΗΣ ΚΩΣΤΑ ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΟΥ

1) Καλύμματα.
2) Συσκευή νιπτηῆρος.
3) Μικρὰ ποτήρια ἀσημένια.

Δ'.

ΕΓΓΡΑΦΑ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΔΡΑΣΙΝ ΤΟΥ ΝΙΚΟΛΑΚΗ¹⁾
ΚΩΣΤΑ ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΟΥ

Ἐκ τοῦ Ἀρχείου Εὐριπίδου Ζ. Σούρλα

Ἐπιπόθητέ μοι Γκέντζαγᾶ

Μετὰ τὸν χαιρετισμὸν μου σὲ φανερόνω διὰ τὸ Χάνι τῶν Χαῆρ δουα-
τζήδων μοι παιδιῶν τοῦ Κώστα Γραμματικοῦ, ὅπου ἔχουν εἰς τὴν Κόνιτζαν,
καὶ τὴν προσταγὴν τοῦ αὐθέντου μας νὰ κάμῃς τεμπήχι²⁾ τὸν Σουλεϊμάνπεγη
τοῦ Γιαούμπεγη νὰ τραβήσῃ χέρι καὶ πλέον νὰ μὴν καριστήσῃ³⁾ ὡσὰν ὅπου
ὁ αὐθέντης μας ἔγινεν βακούφης καὶ ἀγαμέ μερχαμέτι⁴⁾ καὶ τοὺς τὸ ἄφησεν,
καὶ ὅσα γρόσια ἐπῆρεν ὁ Σουλεϊμάνπεγης ἀπὸ τὸ ἐνίκηον τοῦ Χανιοῦ νὰ
τοὺς τὸ ἀληβεροδήσῃ⁵⁾ ὁποῖσα καὶ νὰ φωνάξῃς τὸν Χαντζῆ νὰ τὸν κάμῃς
τεμπήχι ὅπου νὰ ἐγνωρίσῃ διὰ νικοκήρην τοῦ Χανιοῦ τὰ παιδιά τοῦ Κώστα
καὶ ὄχι κανέναν, ἄλλον ὡσὰν ὅπου εἶναι μούλκι⁶⁾ ἐδικόν τους καὶ ὑγίαινε.

1827 Νοεμβρίου 2 Ἰωάννινα

Τύπος Τουρκικῆς σφραγίδος
(ὑπογραφή Τουρκιστὶ)

Ὁ Μεχμέτ Πασᾶς

Ὁ Κεχαγιάμπεης Ἐτλοῦ Βελιαετὰν Βεζύρι Μουτεσαρίφ Πασᾶς Τεπιδέν

Πρὸς Ἐσᾶς Προεστῶτες καὶ ἐπίλοιποι ραγιαῖδες τῶν Χωρίων Ἰζβορον
Σταρίτζα καὶ Ζέρμα τοῦ Κονίτζης καὶ λοιπὰ ὀνόματα ὅσα χρεωστῆτε γρό-
σια τοῦ Χαῆρ Δοατζῆ τοῦ Ἀφθέντου μας καὶ ἀγαπητοῦ μας Νικολάκη Κών-

- 1) Υἱοῦ τοῦ Κώστα Γραμματικοῦ.
- 2) Νὰ τὸν ἐπιπλήξῃς, περιορίσῃς.
- 3) Νὰ μὴν τολμήσῃ.
- 4) Ἡὺσπλαχνίσθη.
- 5) Ἐξίσωσιν λογαριασμῶν.
- 6) Ἰδιόκτητος περιουσία.

στα Γραμματικοῦ με ὁμολογίαν σας. Ἐμα σᾶς ἐμφανισθῆ ἡ παροῦσα μας προσταγὴ χωρὶς τὴν παραμικρὰν ἄργηταν¹⁾ καὶ μουχαλιφέτι νὰ πληρόσετε τὰ ὅσα γρόσια τοῦ χρεωστεῖτε ὅτι καὶ αὐτὸς ἔχει νὰ πληρώσῃ εἰς τοὺς Χρεῶ-στας του, ὅθεν νὰ μὴν κάμετε ἀλλέως ὅτι ριτζάν²⁾ δὲν ἔχομεν καὶ ἔχετε νὰ ἀποκριθῆτε τὰ ὅσα γρόσια με ζημίαν σας· καὶ διὰ τοῦτο προλάβετε νὰ τοῦ πληρόσετε προτίτερα· διότι ἂν ἀμελήσητε χωρὶς ἄλλο θέλει σᾶς σταλῆ ἀφθεν-τικὸς Μπουμπασίρης³⁾ καὶ θὰ ζημιωθῆτε ἐξ ἀποφάσεως.

1838 Τῆ 31 Ἰουλίου

Ἰωάννινα

Δημόσια Κεντρικὴ Βιβλιοθήκη Κόνιτσας

1) Ἀργοπορίαν. βραδύτητα.

2) Παράκλησιν.

3) Εἰσπράκτωρ με συνοδείαν στρατιωτικοῦ ἀποσπάσματος.

Ε'

ΕΓΓΡΑΦΑ ΠΑΡΑΔΟΘΕΝΤΑ ΥΠΟ ΤΟΥ ΚΥΡΚΑ ΔΗΜΑΡΑΤΟΥ¹⁾

Διὰ τοῦ παρόντος²⁾ φανερόνομεν ἡμεῖς οἱ ὑπογεγραμμένοι, ὅτι σήμερον ἐχωρίσθημεν ὁ ἓνας ἀπὸ τὸν ἄλλον ὡς ἀκολουθῶς.

Ὁ Παπᾶ Ρίζος ἔμεινεν εἰς τὰ πατρικὰ ὀσπήτια, ὁ γραμματικὸς Κώστας ἐκάθισεν εἰς τὰ καινούρια ὀσπήτια ὅπου ἔφκιασεν, ὁ Κύρκας ἐπῆρε σπητόποτον εἰς τὸ μέρος τῆς πατρικῆς ἀχηρόνας ἐκεῖ ἔχει νὰ φκιασθοῦν τὰ ὀσπήτιά του εἰς τὰ ὅποια πρώτη Ἀπριλίου ἔχει νὰ αἰχθῆ θεμέλιον καὶ ἔχει νὰ πληρόσῃ ὁ παπᾶ-ρίζος γρόσια 1000: ἤγουν γρόσια χίλια δι' ἀμοιβὴν ὅπου ἐκάθισεν εἰς τὰ πατρικὰ του ὀσπήτια, ἀγίσως³⁾ αὐτὰ τὰ χίλια γρόσια ὅπου δώσῃ ὁ Παπαρίζος δὲν φθάσουν διὰ νὰ τελειώσουν τὰ ὀσπήτια, τὰ περισσότερα ἔχει νὰ τὰ φθάσῃ ὁ γραμματικὸς καὶ νὰ κρατήσῃ τὸ σπήτι τοῦ Χρήστου Τζούμα. Ὁ Γιάννης ἐκάθισεν εἰς τὰ καινούρια σπήτια τοῦ ὅπου ἔφκιασεν ἔτσι ἐδιορθώθησαν τὰ σπήτια, τὰ δὲ σελιὰ⁴⁾ ἐδιορθώθησαν ὡς ἀκολουθῶς.

Τὰ πατρικὰ μας,

1) Τὰ κατωτέρω δημοσιευόμενα δύο ἔγγραφα μετὰ μιᾶς ἐπιστολῆς παρεχωρήθησαν εὐγενῶς καὶ φιλοτίμως ὑπὸ τοῦ κ. Κύρκα Δημαράτου, ἀπογόνου τῆς οἰκογενείας Κώστα Γραμματικοῦ καὶ ἐπιδειξάντος ἐμπράγματος ἐνδιαφέροντος διὰ τὴν περίπτωσιν καὶ περισυλλογὴν διαφόρων ἐγγράφων τῶν παπούδων του.

Ὁ πατὴρ του Ζήσης Δούμαρης ἢ Ντούμαρης ἦτο υἱὸς τοῦ Κύρκα Δούμαρη, δηλαδὴ τοῦ ἀδελφοῦ τοῦ Κώστα Γραμματικοῦ.

Εὐλόγον συνεπῶς πλείστα σημεῖα τοῦ ἰδιωτικοῦ βίου καὶ τῶν σχέσεων τοῦ Κώστα πρὸς τοὺς ἀδελφούς του νὰ διευκρινίζονται ἐκ τῶν παρὰ πόδας ἐγγράφων.

2) Τὸ χωριστικὸν ἔγγραφον εἶναι γεγραμμένον διὰ τῆς χειρὸς τοῦ Κώστα Γραμματικοῦ. Τὸ τοιοῦτον συνάγεται ἐκ τῆς παραβολῆς τοῦ κειμένου μὲ τὸ ὁμοίμορφον τῆς ὑπογραφῆς τοῦ Κώστα Γραμματικοῦ εἰς τὸ αὐτὸ ἔγγραφον, ἀλλὰ καὶ διὰ παραβολῆς τοῦ εἰρημένου ἐγγράφου μὲ ἄλλα συντεταγμένα ὑπὸ τοῦ Κώστα Γραμματικοῦ συνάγεται ὅτι εἶναι ὁ κατ' ἐξοχὴν δικαιώνων τὴν φήμην τοῦ μᾶλλον ἐγγραμμάτου τῆς οἰκογενείας του. Ὁ δεύτερος εἰς ὀρθογραφικὴν καὶ καλλιγραφικὴν δεξιότητα ἔρχεται ὁ Παπαρίζος καίτοι ὁ Κύρκας καὶ τέταρτος ὁ Γιάννης. Ἐτηρήθη καὶ κατὰ τὴν ἀντιγραφὴν τοῦ παρόντος χωριστικοῦ ἐγγράφου ἡ ὀρθογραφία τοῦ πρωτοτύπου.

3) Ἐν περιπτώσει καθ' ἣν . . .

4) Ἐκτεταμέναι ἀκαλλιέργητοι ἐκτάσεις καλυπτόμεναι μόνον ὑπὸ ὀπωροφόρων δένδρων.

Ὁ Παπαρίζος ἐπῆρε τὸ ἀνάλογον μέρος του ἀπὸ κάτω καὶ δίπλα ἀπὸ τὸ πατρικὸν του ὁσπῆτι καθὼς ἐβάλλθησαν τὰ σύνορα.

Ὁ Γραμματικὸς ἐπῆρε τὰ σελιὰ τοῦ Χρήστου Τζούμη καὶ τὸν κῆπον του καὶ ἓνα κομάτι πατρικὸν σελιὸν καθὼς ἐβάλλθηκε τὸ σύνορον.

Ὁ Κήρκας ἐπῆρε σελιὸν συμᾶ¹⁾ στὸ σπητοτοπὸν του, ὁποῦ χωρίζει τὸ σύνωρον σταῖς κουμπουλιαῖς²⁾ καὶ ὡς τὸν ὄχθον³⁾

Ὁ Γιάννης ἐπῆρε σελιὸν ἐμπροστὰ⁴⁾ στὸ σπήτι του.

Ἔτσι ἐσιάσθησαν⁵⁾ τὰ σπήτια καὶ τὰ σελιὰ.

Καὶ ἔγινε τὸ παρὸν γράμμα μας εἰς ἔνδειξιν καὶ παντοτινὴν μαρτυρίαν.

Ἡ πατρικὴ καλύβα ἔμεινε τοῦ Κήρκα. Τὸ σπήτι τοῦ Κήρκα ἔχει νὰ γίνῃ ὡσὰν τὸ σπήτι τοῦ Γιάννη λείποντας ἢ ταράτζα τοῦ Γιάνκιολι, καὶ εὐθὺς ὁποῦ τὸ τελειώσῃ τὸ καραγιαπὶ του⁶⁾ ἔχει νὰ κουβαλισθῆ⁷⁾ ἀφήνοντας ἐλεύθερον τὸ πατρικὸν ὁσπῆτι εἰς τὴν ἐξουσίαν τοῦ Παπαρίζου.

Ὅποιος ἤθελε παραλάξῃ ἀπὸ ἐτούτα ὁποῦ ἐγράφομεν⁸⁾ νὰ παιδεύεται ἀπὸ τὸν πολυχρονισμέτον αὐθέντην μας⁹⁾ καὶ ὅλα τὰ ἀδέλφια νὰ πέρνῃ ὁ καθένας τὸ ἀνάλογόν του ἀπὸ τὸ τὸ πατρικὸν ὁσπῆτι καὶ νὰ τὸ δίδῃ οὗτινος θέλει.

Ἔτσι ἔγιναν. Καὶ οὕτως ἔγιναν τέσσερα παρόμοια καὶ ἐπῆρε ὁ καθένας ἀπὸ ἓνα εἰς ἔνδειξιν τους.

1813 Ὀκτωβρίου 29 Βούρπαινα

Πα'ρίζος
βεβεόνο

† Κώστας Γραμματικὸς
βεβαιῶ

Στέργιος μαρτιρῶ τάνοθεν

Κήρκας¹⁰⁾

Ἰωάννης βεβεόνο

Ἐν ὑστερογραφίᾳ τὸν τρόπον τινὰ ἐπακολουθοῦν καὶ ἀναγράφονται τὰ κάτωθι διὰ τῆς χειρὸς τοῦ Κώστα Γραμματικοῦ.

1) Πλησίον . . .

2) Δένδρον ὁπωροφόρον παράγον εἶδη παρόμοια πρὸς

3) Ἀπότομον καὶ ὀλίγον τι ἀπόκρημνον φυσικὸν σύνορον.

4) Ἐμπροσθεν.

5) Ἐδιορθώθησαν, διευθετήθησαν.

6) Τὸ νέον σπήτι του.

7) Νὰ μεταφερθῆ.

8) Ὅστις ἤθελε παρεκκλίνῃ τῶν συμπεφωνημένων.

9) Ἐννοεῖ τὸν Ἀλῆ Πασᾶν.

10) Ὁ ἴδιος γράφεται διὰ τοῦ ὑ (Κύρκας), ἐνῶ ὁ Γραμματικὸς τὸν γράφει μὲ ἠ (Κήρκας).

Ὁ ἴδιος παραπλεύρως τῆς ὑπογραφῆς του σημειώνει ἰδιοχείρως καὶ τὰ κάτωθι.

«καὶ νὰ μετρηθῆ ὁ τόπος ὅλος ὁ πατρικὸς καὶ νὰ μεραστῆ σὲ τέσερα ὁ παπαρίζος ὁ κύρκας καὶ ὁ Γιάννης καὶ ὁ Γραμματικὸς καὶ ἔστο . . . »

Τὸ σοκάκι¹⁾ εἶναι ἀνάμεσα τὸ πατρικόν μας ὀσπήτι καὶ τοῦ Χρήστου Τζούμη. νὰ εἶναι κοινὸ τοῦ Παπαρίζου καὶ τοῦ Κώστα Γραμματικοῦ, ἡ πορτοπούλα τοῦ . . . (διαγράφονται ὑπὸ τοῦ ἰδίου τρεῖς λέξεις κατὰ τρόπον ὅστις καθιστᾷ ἀδύνατον τὴν ἀνάγνωσίν των).

Ὡσαύτως ἐν ὑστερογράφῳ ἀναγράφονται ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ Κώστα Γραμματικοῦ καὶ τὰ κάτωθι.

Τὸ νερὸ ὃ Κήρκας διὰ πότισμα νὰ τὸ πέρνη ἀπὸ συμᾶ στὸ σπήτι τοῦ Τζακούμη, καὶ νὰ τὸ πηγαίνῃ τὸ νερὸ ἴσια στὸ σοκάκι τὸν κατήφορον νὰ τὸ φέρνῃ στὸ σύνορόν του ἀπὸ τὸν κήπον διὰ νὰ ποτίζῃ τὸ σελιό.

Καὶ ἔστω εἰς ἔνδειξιν.

1813 Ὀκτωβρίου 29 Βούρπιανη

Κώστας Γραμματικὸς μαρτυρῶ

Πα'-ρίζος
βεβεόνο

Κίρκας²⁾
βεβεόνο

Ἰωάννης βεβεόνο

Κύριε Ζήση

Σὲ ἰδοποιῶ. Ἐχθὲς εἰς τὰς δέκα ἢ ὥρα ἦλθεν χαμπάρι³⁾ ὅτι ὁ ἀδελφὸς τοῦ Νίκου Γραμματικοῦ, ὅστις ὑπανδρεύθη πρὸ ἡμερῶν ἀπέθανεν καὶ ἔτσι εἰς τὰς ἕξ ἢ ὥρα τῆς νυκτὸς ἐπῆγεν ὁ Νίκος διὰ Ἀργυρόκαστρον μαζὺ μὲ τὸν Ἀποστόλη.

Ὁ κύριος Παρθένιος ἔλαβεν κακοφανισμόν ὅπου ἔφυγες χωρὶς νὰ ἔχη ἴδησιν καὶ μελετᾷ νὰ στείλῃ ζαπτιέδες⁴⁾ διὰ τὴν ὑπόθεσιν τοῦ προσωπικοῦ φόρου, ἔτσι μοῦ εἶπεν ὁ Πέτρος Γρηγορίου ἐπειδὴς ἐγὼ δὲν ἀντάμωσα.

Ὅθεν προβαλέτο εἰς τοὺς χωριανοὺς νὰ βάλουν μίαν διορθωμὴ ἐπάνω εἰς αὐτὸ ὅπως ἐγνωρίζεις. Ἄλλο νεώτερον δὲν εἶναι καὶ μένω.

Τῇ 6ῃ Ἰουλίου 1851

Κόνιτσα

Ὁ ἀδελφός σου

Νικόλαος Κώστα Γραμματικὸς

Ἡμεῖς Βεζύρ Μουχτάρ Σαῖτ Πασᾶ Μοναστηρίου καὶ τῶν τριῶν Σαντζακιῶν τῆς Ἡπείρου (Τ. Σ.) Τουρκιστί.

Φαζηλητλοῦ Χακὴμ ἐφένδη Ἴζετλοῦ Ρουσημπέϊ Μουτεσελήμη ἐπιπόθητοι ἡμῖν μπέηδες Ἀγάδες, ἔχλι Ἰσλάμιδες, χαῆρ Δουατζῆδες μας Κοτζαμπά-

1) Ὁ στενὸς ὁ δρόμος . . .

2) Ὁ Κίρκας (γράφων ἤδη τὸ ὄνομά μου μὲ ι) προσθέτει καὶ τὰ ἀκόλουθα «καὶ νὰ μετρηθῇ τὸ τόπος ὅλος ὁ πατρικὸς μας καὶ νὰ μεραστή σὲ τέσερα ὁ Παπαρίζος καὶ ὁ Κίρκας καὶ ὁ Γιάννης καὶ ὁ Γραμματικὸς καὶ ἔστο.»

3) Εἶδησις, εἰδοποίησις.

4) Χωροφύλακας.

σηδες καὶ λοιποὶ ραγιάδες ὄλων τῶν χωρίων τοῦ Καζᾶ Κονίτζης. μετὰ τὸν χαιρετισμὸν μας, σᾶς φανερόνομεν ὅτι κατὰ τὸ Κοντράτον σας ὅπου ἐδιωρήσατε προεστὸν ἀπὸ μέρους ὄλων τῶν χανεκέοικων χωρίων καὶ μέρους τζιφλικιῶν τὸν χαῖρο Δοατζήν μας Ζήσην Κύρκα Βουρμπιανίτην, τὸν ὁποῖον προστάζομεν τῆδε τῇ ἡμέρᾳ, ὥστε τὸν εἰρημένον ἀναγνωρίζοντες ἤδη διὰ Γενικὸν Προεστὸν τῶν εἰρημένων χανεκέοικων χωρίων καὶ μέρους τζιφλικιῶν θέλετε τῷ προσφέρει τὴν ἀνήκουσαν ὑπόληψιν καὶ θέλει ἔχει τὸν ἀνήκοντα μουσααδὲν καὶ βοήθειαν ὄλων σας· διὰ νὰ εὐκολύνεται εἰς κάθε ἀφθεντικὸν μαλαχάτι.

Σὺ δὲ ἀγαπητέ μας Ζήση Κύρκα διοριζόμενος ἤδη Προεστὸς νὰ προφυλάξης καλῶς τὰ χρέη τῶν καθηκόντων σου μὲ πίστιν καὶ σαδακάτι¹⁾ ἀκολουθῶν κατὰ τὴν εὐνοίαν τοῦ Κονδράτου ὅπου ἔχεις ἀνὰ χεῖρας σου καὶ προφυλάττων τοὺς φουκαράδες²⁾ ἀπὸ κάθε ἀδικίαν.

ἔξ ἀποφάσεως

1840 17 Σ)βρίου Ἰωάννινα

(Τ. Σ. Γουρχιστί)

Δημόσια Κεντρικὴ Βιβλιοθήκη Κόνιτσας

1) Ἀφοσίωσιν.

2) Πτωγούς.

ΜΙΑ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΤΟΥ ΚΩΣΤΑ ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΟΥ
ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΥΙΟΝ ΤΟΥ ΑΛΗ ΠΑΣΑ - ΒΕΛΗΝ

Ἐκ τοῦ Ἀρχείου τῆς Ἱστορικῆς καὶ Ἐθνολογικῆς Ἑταιρείας¹⁾

Βεζύρ Αὐθέντη μου

Ἐψηλότατε Δεβλητῆ καὶ Πολυχρονεμένε.

Τὴν ὑψηλότητά σου σκλαβικῶς προσκυνῶ, καὶ φιλῶ τὰ ἴχνη τῶν πανεκλάμπρων σου ποδιῶν, καὶ παρακαλῶντας τὸν Μεγαλοδύναμον Θεὸν νὰ σοῦ ἀυγατίζη²⁾ τὴν Ζωὴν καὶ τὸ Δεβλέτι. Ἀμήν.

Μὲ χαρὰν μου ἐδέχθην τὸν ὑψηλότητά σου ἔμιοναμὲ καὶ μὲ τὴν ταπεινή μου προσκύνησι εἶδα τὰς ὑψηλαῖς σου προσταγὰς εἰς τὰς ὁποίας κάνωνας ἠταάτι, ὡς πιστὸς σκλάβος σου, λαμβάνω καὶ τὸ θάρρος νὰ σὲ κάμω Βακούφην, καὶ ὡς Αὐθέντης μου νὰ κάμης μερχαμέτι³⁾ νὰ ἀκούσης τὸ ἀρτζουάλι μου⁴⁾.

Αὐθέντη μου αὐτὰ τὰ δύο μαντριά τὰ εἶχαμε δύο χρόνους μαζὺ μὲ τὰ παιδιὰ τοῦ Παπαγιάννη⁵⁾ καὶ καθὼς ἐπληρώναμεν κάθε χρόνον τὸ τοπιάτικον εἰς τὰ χωρία ἔτζι καὶ ἐφέτος τὸν Ἀπρίλλην τὸ ἐπληρόσαμεν μὲ τὸ χέρι τοῦ υἱοῦ τοῦ Παπαγιάννη αὐτὸς ἦτον εἰς τὴν Λάρισσαν καὶ τὰ ἔδωσε καὶ ἔπειδὴ ἤξευρεν ὅτι τὰ ἄσπρα ἤχθη νὰ τὰ λάβῃ ἡ Ἐψηλότης σου, Γιατὶ τὰ ἔδιδε τῶν χωρίων;

Ἐγὼ αὐθέντη μου κανένα καμπαέτι δὲν ἔχω, ρώτησα νὰ γείνης Βακούφης ὅποῦ εἰς τὸ πλήρωμα ζερεκατὰρ δὲν ἔκαρίστησα⁶⁾.

1) Ἀνευρέθη ὑπὸ τοῦ δημοσιεύοντος τὴν παροῦσαν μελέτην εἰς τὸ Ἀρχεῖον Τσουπωτοῦ (Ἀριθμ. 18839) τὸ ἐναποκείμενον εἰς τὴν Ἱστορικὴν καὶ Ἐθνολογικὴν Ἑταιρείαν.

2) Νὰ αὐξάνῃ τὰ ἔτη τῆς ζωῆς σου.

3) Νὰ εὐσπλαχνισθῆς, νὰ ἐπιδείξῃς ἔλεος.

4) Παράκλησις, ἀναφορά.

5) Πρόκειται περὶ τῆς μεγάλης ἀντιπάλου τοῦ Κώστα Γραμματικοῦ οἰκογενείας ἐν Βουρμπιάνη. Δηλαδή τῆς οἰκογενείας Τζότζου· δηλαδή τοῦ Παποῦ τοῦ Νικολάκη καὶ Γιαννάκη Κοτούλα.

6) Δὲν ἐτόλμησα.

Ἐκείνη Αὐθέντη μου γένου Βακούφης καὶ τὸ ἀνακάτωμά μας πῶς ἠκούθησε τὸν ἀπερασμένον Ἰούνιον ἦλθεν ὁ υἱὸς τοῦ Παπαγιάννη εἰς τὰ Ἰωάννινα νὰ κάμωμεν τὸν λογαριασμὸν τῶν μαντριῶν, ὅπου ἤμασθε συντρόφοι, καὶ ὡσὰν ἐλογαριάσθημεν, τοῦ εἶπα διὰ ὀμπρὸς¹⁾ ἤμεσθε συντρόφοι καθὼς ἤμεσθα ;

Αὐτὸς μοῦ ἀπεκρίθη, ὄχι, δὲν μᾶς χωρεῖ καὶ τοὺς δύο, ὁ σκλάβος σου τοῦ εἶπα ἐσὶ ἔχει εἰπῆ ὅπου ἐγὼ τὸν Κώστα τὸν θέλω διὰ σύντροφον καὶ διὰ μεγαλύτερον, παρὰ αὐτὸς δὲν μὲ θέλει, τώρα διατὶ δὲν μὲ θέλεις σύντροφον;²⁾

Ὅπου ἔχω δύο χρόνους σὲ αὐτὰ τὰ μαντριά, μὲ ἔχουν μάθει ὁ κόσμος ὅλος καὶ μοῦ γίνεται μεγάλον ρεζηλίκι³⁾ ἂν μὲ βγάλῃς· αὐτὸς πάλιν μοῦ εἶπεν τὰ ἴδια, καὶ δὲν ἐστάθη τρόπος νὰ γυρίσῃ τὸ κεφάλι του⁴⁾, ἔπειτα ἐγὼ αὐθέντη μου τί νὰ ἔκαμνα ; ὅπου αὐτὴ ἡ ἐντροπὴ δὲν ἐνταγαντιόνταν⁵⁾.

Ἐστοχάσθηκα ἐκεῖνα ὅπου ἐδίδαμεν ἀγαλίκι τοῦ Μουχαμὲτ Πασᾶ, αὐθέντη μου, νὰ τοῦ τὰ δώσω καὶ ἐγὼ καὶ ὅ,τι ἄλλο ἠμπορέσω νὰ κάμω, μόνον δὲ τὴν ἐντροπὴν νὰ μὴ μείνω⁶⁾ καὶ ἔτσι ἐπῆρα τὸν ἀδελφόν μου καὶ ἐπέσαμεν εἰς τὰ ποδάσια τοῦ Βεζύρη⁷⁾ καὶ τοῦ ἐζητήσαμεν νὰ μὴν ἐντροπιασθῶμεν⁸⁾.

Ἡ Ὑψηλότης Του⁹⁾ ἐπῆρε χαρτὶ καὶ ἐγραψέ με τὸ χέρι του εἰς τὸν Μουχαμὲτ Πασᾶν, αὐθέντη μου· ἔτσι, παιδί μου τὰ πεντακόσια γρόσια ἀγαλίκι νὰ τὸ πάρῃς ἀπὸ τὸν Κώστα καθὼς τὰ ἔπερνες ἀπὸ τοὺς ἄλλους, καὶ νὰ τοῦ δώσῃς τὸ μαντρί, ἔτσι ἐπῆρα τὰ παντακόσια γρόσια ἔδωσα καὶ χίλια τοῦ Βεζύρη¹⁰⁾ καὶ τὸ τοπιάτικον ὅπου εἶχαν πάρει τὰ χωρία καὶ ἐτελείωσα.

Τούτα ὅλα¹¹⁾ ἔγιναν τὸν Ἰούνιον καὶ διὰ τὴν Ὑψηλότητά σας μήτε τὰ παιδιά τοῦ Παπαγιάννη μήτε ἄλλος κανένας μοῦ εἶπε τίποτε.

Περὶ τὰ τέλη τοῦ Γουλιού μου ἔδειξεν ὁ Χουσὲν Τόλης ἓνα μπουγιουρντί¹²⁾

1) Διὰ τὸ μέλλον.

2) Συνεταῖρον.

3) Δὲν ὑπεφέρετο τὸ εἶδος αὐτὸ τῆς ἐντροπῆς δηλ. δὲν ἠδυνάμην νὰ ὑποφέρω μίαν δυσμενῆ εἰς βάρος μου κρίσιν τῆς Κοινῆς Γνώμης.

4) Νὰ μετανοήσῃ.

5) Ἦτο ἀβάσταχτη, ἀνυπόφορος.

6) Νὰ ἀποπλύνω τὴν ἐντροπὴν αὐτήν.

7) Ἄλῃ Πασᾶν ἐννοεῖ.

8) Νὰ μὴ γεννηθῇ κρίσις δυσμενῆς τῆς Κοινῆς Γνώμης εἰς βάρος των ὡς δῆθεν καταχραστῶν καὶ δι' αὐτὸ ἀφηρέθη ἡ ἐμπιστοσύνη ἄνωθεν,

9) Δηλ. ὁ Ἄλῃ Πασᾶς.

10) Δηλ. τοῦ Ἄλῃ Πασᾶ. Μὲ ἄλλα λόγια τὰς σκευωρίας τῶν ἐχθρῶν τοῦ ὁ Κώστας ἐπλήρωνεν ἀκριβᾶ καὶ μὲ κίνδυνον πάντοτε τῆς τιμῆς του ὡς ἐκ τῶν ὑφαινομένων δολοπλοκιῶν ὡς ἡ παρούσα.

11) Τούτα ὅλα (Αὐτὰ ὅλα)....

12) Διαταγὴν.

τῆς Ὑψηλότητός σου πρὸς τὸν Μπραῦμον¹⁾ μὲ τὸν ὁποῖον τὸν ἐπρόσταζες νὰ βάλλῃ τοὺς Μαιμαλέους μέσα, ἦτον ὅμως εἰς Λάρισσαν γραμμένον μὲ τὸ γιὰπὶ²⁾ τοῦ παιδιοῦ τοῦ Παπαγιάννη καὶ αὐτὸ μὲ ἐπλήγωσεν εἰς τὴν καρδίαν³⁾ συμᾶ⁴⁾ δὲν σὲ εἶχα ὁποῦ νὰ πέσω εἰς τὰ ποδάρια σου καὶ νὰ σὲ κάμω Βακούφην.

Ἐνα μῆνα ὕστερα τὸν Αὐγουστον ἦλθεν ὁ υἱὸς τοῦ Παπαγιάννη εἰς τὰ Ἰωάννινα, καὶ μοῦ εἶπεν, ἔλα νὰ κάμωμεν τὰ μαντριὰ συντροφικά, τοῦ εἶπα, ὅταν σὲ εἶπα δὲν ἠθέλησες τώρα ἔτελείωσα ὅλα, μάλιστα ἰδοὺ τί γράφει καὶ ὁ Βεζύρ Βελῆ Πασᾶς αὐθέντης μας μοῦ ἀπεκρίθη, ἐγὼ τὰ διορθῶνω μὴ σὲ μέλει.

Μὲ αὐτὰ μοῦ ἔκαμνε μεγάλον γγίξιμον⁵⁾ αὐθέντη μου, δὲν μοῦ ἄφηνε ἔρτζι⁶⁾ νὰ εὔγω εἰς τὸν κόσμον⁷⁾.

Ἀκόμη τώρα ἔκαμε καὶ ἄλλο, ὁ υἱὸς τοῦ Παπαγιάννη ὁποῦ ἔχεις Γραμματικὸν⁸⁾ ἐπῆραν ἕναν Κολωνιάτην καὶ ἦλθεν εἰς τὴν Βούρμπιανην ἐκεῖ συμὰ εὐρῆκε καὶ τὰ πρόβατά μου καὶ ἔδωσε τῶν τζομπάνων μου αὐτὸ τὸ πουγιουρτί σου καὶ τοὺς εἶπε νὰ μὴ πᾶτε εἰς τὰ μαντριά ὅτι εὐγένουν φεΐδια καὶ σᾶς τρώγουν, καὶ ὁ σκλάβος σου ὁ ἀδελφός μου⁹⁾ μοῦ τὸ ἔστειλε τὸ πουγιουρτί, καὶ διὰ νὰ κάμω τζαρέν¹⁰⁾ νὰ εὔγω ἀπὸ τὸ γαζέπι¹¹⁾ τῆς Ὑψηλότητάς σας, δὲν εἶπα τίποτες διὰ τὸν υἱὸν τοῦ Παπαγιάννη μόνον τὸ στέλλω τῆς Ὑψηλότητός σου νὰ γείνη Βακούφης ὁποῦ τὸ πέρνουν ἐπάνω τους αὐτοί, καὶ μὲ αὐτὸ δὲν μοῦ ἀφήνον τόπον νὰ ζήσω ὁ σκλάβος σου, ἡ Ὑψηλότης σου τὸν εἰξεύρει εἰς τὰ τζιφλήκια σου καὶ εἰς τὰς δούλειές σου¹²⁾, καὶ αὐτὸς περιπατεῖ ἀπὸ τὸν Βούρμπιανην καὶ σουρτάει κάπετανλίκι¹³⁾ καὶ κολατρίζει¹⁴⁾ τὸν σκλάβον σου τὸν ἀδελφόν μου τὸν Παπᾶ, ὡσάν καντιποτόνιον¹⁵⁾ καὶ μπουταλάν¹⁶⁾, καὶ πῶς αὐτὸς εἶναι ὁ πλέον φρονιμώτερος καὶ ἄξιος καὶ ἡμεῖς δὲν ἀξι-

1) Οἰκονομικὸς Ἐπίτροπος τοῦ Βελῆ Πασᾶ ἐν Θεσσαλίᾳ.

2) Ἐπίσημος τίτλος κυριαρχίας καὶ κατοχῆς.

3) Μὲ ἐπλήγωσεν θανασίμως.

4) Πλησίον.

5) Μὲ ἐπέπραξε τὰ μέγιστα.

6) Τιμὴν.

7) Δὲν μπορῶ νὰ ἀντικρύσω τὴν κοινὴν γνώμην.

8) Ἐδῶ ὑπάρχει τὸ κέντρον τῶν κατὰ τοῦ Κώστα ἐκτοξευθεισῶν συκοφαντιῶν

9) Δηλ. ὁ Παπαρίζος δηλ. ὁ παπποῦς τοῦ Λουκά Δημαράτου ἱατροῦ.

10) Νὰ τὰ καταφέρω, βολέψω, διευθετήσω.

11) Ἀπὸ τὴν μῆνιν, ὀργὴν Σου,

12) Ἐπιχειρήσεις σου.

13) Ἐπιδεικνύεται ὑπερηφάνως.

14) Ἐκθέτει εἰς περίγελαν κοινὸν (διασύρει τὴν ὑπόληψίν του...

15) Ὡς μηδεμιᾶς ἀξίας ἄξιον.

ζομεν τίποτε. Ἄπο ὅσα σοῦ γράφω, αὐθέντη μου, ἂν εὐρεθῆ ἓνα ψεῦμα νὰ μοῦ κόψης τὸ χέρι καὶ ἡνσάφι νὰ μὴ μοῦ κάμης¹⁾), ἡδὲ καὶ εἶναι ἀληθινά, νὰ κάμης μερχαμέτι καὶ νὰ μὴ γένης καγκέλι²⁾ νὰ μᾶς βάλῃ παρακάτω ἡμᾶς³⁾) ὁ Μήτζης τοῦ Παπαγιάννη ὅτι ἤμεσθε στὸ σπίτι μας χαηροχάλιδες σκλάβος τοῦ ὀτζακιοῦ τους⁴⁾) καὶ ξεχωριστὰ τῆς Ὑψηλότητός σου ὁμοῦ ἐγὼ εἶμαι μὲ ψυχὴν καὶ μὲ καρδίαν σκλάβος καὶ ὡς τὸ κιαμέτι⁵⁾) δὲν χωκίζομαι ἀπὸ τὰ ποδάρια σου, ὅταν ὁ Θεὸς μὲ ἀξιώσῃ νὰ φιλήσω τὰ ποδάρια σας τότε σὲ κάμνω βακούφην εἰς τὸ τάβρι τῶν παιδιῶν τοῦ Παπαγιάννη μὲ τὸν ὅποιον θέλουν νὰ μᾶς κολαντρήσουν⁶⁾) ὡσὰν καντηποτένιους μπουταλάδες καὶ ἂν μὲ εὔρης πταίστην νὰ μὲ παιδεύσῃς ὡς αὐθέντης μου καὶ νὰ μὲ κάμης κουσοῦρι⁷⁾), ἡδὲ καὶ μὲ εὔρης ἀληθινὸν καὶ φρόνιμον σκλάβον νὰ μοῦ πάρης χάκι⁸⁾) διὰ τὸ μεγαλύτερον κακὸν ὁποῦ μοῦ ἔκαμαν⁹⁾) νὰ μὲ εὔγαλαν ἀπλ τὸ ναζάοι¹⁰⁾) τῆς Ὑψηλόδητός σου ἀπὸ τὸ ὅποιον παρακαλῶ τὸν Θεὸν νὰ μὴ μὲ χωρίσῃ, καὶ οἱ χρόνοι σου πολλοὶ μὲ δεβλέτι παντοτεινόν. Ἀμήν.

1809 Νοεμβρίου 14 Τεπελένι

Ὁ ταπεινὸς καὶ πιστὸς σκλάβος σου

Κώστας Γραμματικός

Ζ'

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Καὶ ἤδη πρὸς τὸ τέλος τῆς ἐρεύνης μας.

Ἔχομεν τὴν ἐντύπωσιν ὅτι διὰ τῶν δημοσιευθέντων ἐγγράφων καὶ ἐνθυμήσεων δὲν ἠρμηγεύθη μόνον ἡ προσωπικότης τοῦ Κώστα Γραμματικοῦ παλαίοντος καὶ ἐγκαρτεροῦντος, ἀγωνιζομένου καὶ φυλακισμένου, ἐνθουσιῶντος ἐθνικῶς καὶ δρωῦντος πατριωτικῶς, ἀλλὰ διὰ μέσου τῶν γραμμῶν τοῦ Ἡμερολογίου τοῦ Χαλασμοῦ Του παρήλασε ἐπίσης πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν μας καὶ ἓνας ὠραῖος παραμυθένιος καὶ φαντασμαγορικὸς κόσμος λαϊκῆς τέχνης καὶ ὁμορφιάς.

1) Νὰ μὴ τελειώσῃς.

2) Δίοδος, ἀτραπός.

3) Δηλ. νὰ εἶμεθα κατώτεροι ὑπὸ ἔποψιν εὐγενοῦς καταγωγῆς καὶ Γένους.

4) Τοῦ σπιτιοῦ τους.

5) Εἰς τὴν συμφορὰν, δύσκολον περίστασιν.

6) Νὰ μᾶς θίξουν, νὰ μᾶς τσαλαπατήσουν.

7) Νὰ μὲ ἀποπέμψῃς κακὴν κακῶς καὶ νὰ ἄρῃς τὴν ἐκτίμησίν σου.

8) Ἐκδίκησιν.

9) Ἴδου τὸ ἓνα μυστικὸν τῆς προσωπικότητος τοῦ Κώστα ὅστις ἐπάλαιε γύρω ἀπὸ μερικὲς κοινωνικὲς ἀξίες.

10) Ἐκτίμησιν.

Ἡ ἀπήχησις ὅμως τῶν δημοσιευθέντων ἐγγράφων δὲν σταμάτησε ἕως ἔδῳ.

Ἀνάμεσα ἀπὸ τὰς φλόγας τοῦ πυρποληθέντος Παλατίου του ἠκούσαμεν τοὺς θρήνους καὶ κοπετοὺς τῆς σφαγιασθείσης οἰκογενείας του καὶ ἠσθάνθημεν ἔντονον τὴν λειτουργίαν τῶν ἀνθρωπίνων παθῶν ποὺ ὠδήγησαν τοὺς ἐχθρούς του μέχρι τῆς σκευωρίας ἐκείνης ποῦ ἐστοίχισε εἰς τὸν ἥρωα τοῦ δράματός μας τὸν... ἀποκεφαλισμὸν του.

Καὶ ἀνάμεσα σὲ πλαίσια καὶ περιγράμματα πλημμύρας συναισθημάτων ἠκούσαμεν τοὺς γδούπους τῶν Τουκαλβανικῶν ὀρδῶν αἱ ὁποῖα κατὰ συχνὰ διαστήματα ἐνέσπειπον τὸν τρόμον καὶ τὴν ἐρήμωσιν εἰς ὀλόκληρον τὴν Ἐπαρχίαν Κονίτσης.

Αἱ ἐνθυμήσεις ἴσως βραχεῖαι καὶ σύντομοι, ἀλλ' ἡ φαντασία καὶ νὰ μάτια τῆς ψυχῆς ἱκανὰ νὰ συλλάβουν τὸ βάθος καὶ τὴν ἔκτασιν βοηθούμενα καὶ ἀπὸ τοὺς θρύλλους καὶ τὰς παραδόσεις ποὺ σώζονται ζωνταναὶ ἀκόμη καὶ τώρα στὴν μνήμην τῶν γεροντοτέρων κατοίκων τῆς ἐπαρχίας καὶ συμπληρώνουν ἔτσι τὴν πενιχρότητα τῶν ἐγγράφων ἱστορικῶν πηγῶν...

Γύρω δὲ ἀπὸ τὰς ἀγωνιώδεις καὶ ἐφιαλτικὰς στιγμὰς ποὺ διήρχετο ὀλόκληρος ἡ ἐπαρχία λόγῳ τῆς εἰσβολῆς τῶν ἀτάκτων Τουκαλβανικῶν σιφῶν, βλέπομεν νὰ συγκινοῦνται καὶ αἱ ἐπίσημοι στρατιωτικαὶ ἀρχαὶ καὶ νὰ λαμβάνουν μέτρα προστασίας...

Ἴδου τρία χαρακτηριστικὰ ἐγγράφα περισωθέντα εἰς τὸ οἰκογενειακὸν ἡμῶν Ἀρχεῖον καὶ εἰς τὸν φάκελλον τῆς ἀλληλογραφίας τοῦ προπάπου μας *Γιάννη Σούρλα* με διαφόρους Πασάδες, Βαλῆδες καὶ τὰς ἐπισήμους Τουρκικὰς ἀρχὰς τῆς Κονίτσης.

Ἀντιγράφομεν :

Ὁ Βεζῆρ Ρασίτ Μεχμέτ Πασᾶς Ρούμελη Βαλεσῆ Τεπιντὲν Ἰωαννίνων Δελβίνου καὶ Αὐλῶνος.

Φαζιλετλοῦ 1) Χακίμ ἐφέντη Κόνιτζας,

Μὲ τὸν χαιρετισμὸν μου σᾶς φανερώνω ὅτι ἔδωκα διαταγὴ ὅπου νὰ μὴ ἔμπουν Κολωνιάτες καὶ ἄλλοι κακοὶ ἄνθρωποι ὅτι διὰ νεφέρια ὅπου ἠμποποῦν νὰ κάμουν χρεῖα διὰ τὴν προφύλαξιν τοῦ τόπου ὅσα νεφέρια²⁾ ἤθελε χρειασθῆ νὰ συνάζωνται ὅλα τὰ χωρία ἐκ συμφώνου νὰ ἀποφασίζουσι καὶ ἔτσι μὲ τὸ μουραφέτι³⁾ σου νὰ στέλνονται αὐτὰ τὰ νεφέρια ἀπὸ μέρους τοῦ ἐπιποθήτου μου Χασάνμπεϊ· ὅθεν εἶναι ἰκτιζᾶς⁴⁾ πληρονόμενοι βιλαέτηδες εἰς κάθε νεφέρι πρὸς εἴκοσι γρόσια μηνιάτικον καὶ κατὰ τὸν ἰκτιζᾶν ὁπότε χρεια-

1) Ἐνάρετος. (Τίτλος ὃν ἀπένεμον πρὸς ἱερωμένον).

2) Στρατιῶται τῆς τακτικῆς φρουρᾶς.

3) Ἐπιδεξιότης.

4) Ἀπαραίτητος ἀνάγκη.

σθοῦν ὅμως νὰ στέλνῶνται μὲ τὸ μουραφέι σου καθὼς προεῖπα ὅτι διαφορετικὰ ριζᾶν¹⁾ δὲν ἔχετε.

Ἐξ ἀποφάσεως καὶ ὑγιαίνετε

1825 Μαρτίου 6, Ἰωάννινα

Ντεβλετλιοῦ ἐφένδημ,

Ἐδῶ μᾶς ἦλθεν μία προσταγὴ ἀπὸ τὸν αὐθέντην μας, ὅπου νὰ ἐρωτηθῆ ὁ Καπετάνος καὶ εἰάν τὸ πέρνει καμποῦλι ὅπου νὰ προφυλάξῃ τὸ βιλαέτι ὅπου νὰ μὴν ἔμβουν Κολωνιάτες καὶ ἄλλοι κακοὶ ἄνθρωποι, νὰ συκώσῃ τὸν Μαχμούτ ἀγᾶ Λέβανι, ἔστειλαμεν εἰς τὸν Καπετάνον καὶ ἔστειλεν ἕναν βεκίλην²⁾ τοῦ ἐδῶ καὶ ὁμιλήσαμεν καὶ ἀφοῦ τοῦ δοθοῦν καὶ δεκαπέντε νοματέοι ἀπὸ μέρος μας ὅπου νὰ γκιζεροῦν³⁾ μαζί, ἰδοὺ ὅπου τὸ κάνωμεν ὑφαντέ⁴⁾ τοῦ αὐθεντός μας καὶ ἄς εἶναι ὄρισμός του. Καὶ ἐπειδὴ θέλω τοῦ δώσω καὶ πέντε ἀνθρώπους μου νὰ μοῦ δίδονται ἀπὸ μέρος τοῦ αὐθεντός μας δέκα ἢ δέκα πέντε χάρτζια, μήπως μοῦ χρειασθοῦν καὶ ἄλλοῦ τίποτες ἄνθρωποι καὶ ὄρισμός τοῦ αὐθέντου μας ὅπου νὰ μᾶς ἐλθῆ μίαν ὥραν ἀρχήτερα διότι πηγαίνου πεντακόσια γρόσια ἢ ἡμέρα τὰ ἔξωδα Μαχμούτ Ἀγᾶ.

Ἐφέντημ,

Ταῖς ἀπερασμέναις οἱ Βαροσλῆδες⁵⁾ μᾶς ἔφεραν μίαν προσταγὴν ὅπου διὰ μίαν ὁμολογίαν ὅπου βαστοῦν τὰ παιδιὰ τοῦ Χασάν μπεὶ ἀπὸ τὸ Βαρόσι διὰ νὰ ἔχουν διὰ γρόσια δομένο μὲ χέρι ἑνὸς Βαροσλί νὰ τοὺς δώσῃ τὴν ὁμολογίαν, καὶ τὰ παιδιὰ τοῦ Χασάν μπεὶ λέγουν ὅτι ἐκεῖνα ὅπου τοὺς ἐμετρήθησαν μὲ τὸ χέρι ἐκείνου τοῦ Βαροσλί ἦταν ἄλλα γρόσια ὅπου τὰ εἶχεν πάρει ὁ Λιάμπεης μὲ ἄλλους δύο τρεῖς Βαροσλῆδες καὶ μὲ τὸ νὰ μὴν εἶναι αὐτὸς ὁ Βαροσλῆς ἐδῶ τὰ ἀφήσαμεν ὅπου νὰ ἔλθῃ αὐτὸς εἰς κανέναν μῆναν καὶ τότες νὰ χωρισθῆ.

Σοῦ τὰ κάνωμεν ὅλα ὑφαντέ, οἱ δὲ χρόνοι σου πολοί.

Τῆ σπ Νοεμβρίου 1834 Κόνιτζα

Ὁ Ντουατζῆς σου
Χασάν Μπερτελῆ⁶⁾

Βεζῆρ Μεχμέτ Ρεσῆτ Πασᾶς

«Χαῆρ δοατζῆδες μου, Προεστῶτες καὶ ἐπίλοιποι ραγιάδες τοῦ Καζᾶ Κονίτζης.

Μετὰ τὸν χαιρετισμόν μου σᾶς φανερώνω ὅτι ὁ κραταιότατος καὶ πολυχρόνιος Σουλτάν Μαχμούτ αὐθέντης μας ἐπιθυμῶντας τὴν καλὴν ἀποκατά-

1) Ἰκανοποιητικὴν ἀπάντησιν.

2) Ἀντιπρόσωπος.

3) Περιφέρονται.

4) Ἀναφέρομεν.

5) Κονιτζιώτες.

6) Κατῆς καὶ Μουσελίμης Κονίτσης.

στασιν καὶ ἁρμονίαν τοῦ τόπου σας γνωρίζοντας δὲ καὶ πόσον σᾶς ἀγαπῶ διὰ τὰς πρὸς τὸ Δεβλὲτ Ἐλιγιά καὶ πρὸς ἐμὲ ἐκδουλεύσεις σας καὶ πόσον ἀμοιβαίως καὶ σεῖς μὲ ἀγαπᾶτε ὡς κοινὸν πατέρα καὶ εὐεργέτην σας διὰ τὰς ὀπωσοῦν χάριτας καὶ περιποιήσεις ὅπου ἤδατε ἀπὸ μέρος μου σήμερον μὲ ἐπεφόρτισεν καὶ τὸν Ἰνταρέν, καὶ καλὴν κυβέρνησιν τῆς Ρούμελης, τῶν Ἰωαννίνων, Δελβίνου, Αὐλῶνος καὶ Δερβενιῶν, τὸν δὲ Ρούμελη Βαλεσὴ τὸν ἐξέρισεν εἰς Μοναστήρι.

Ἐπειδὴ δὲ εἰς ὅλα αὐτὰ τὰ μέρη ὅπου σήμερον γίνομαι πληρεξούσιος ὡς ἤμουν καὶ ἕναν χρόνον προτιότερα, εἰς ὅλην τὴν ἔλλειψίν μου εἶμαι εἰς χρέος διὰ νὰ θεωρῶ τὰς ὑποθέσεις τοῦ φουκαρᾶ καὶ νὰ ἐκτελῶ τὴν γλυκντέραν διοίκησιν μὲ ἐδικούς μου πιστοὺς ἐπιστάτας εἰς κάθε μέρος διὰ νὰ περιθάλλουν τὸν φουκαρᾶ κατὰ τὸ ταπιὲτ τοῦ Δεβλειτοῦ καὶ τὸν ἐδικὴν μου συνήθειαν, διὰ τοῦτο ἀπεφάσισα κοὶ στέλλω διοικητὴν εἰς Ἰωάννινα τὸν υἱόν μου Ἐμὶν Πασᾶ, ὅστις ἅμα ὅπου φθάσῃ αὐτοῦ θέλει ἀνταμωθῆτε καὶ διὰ στόματος τοῦ ἰδίου θέλει πληροφορηθῆτε τὰς ὁρδινίας μου¹⁾.

Μὲ τὸ νὰ γνωρίζω λοιπὸν τὴν κατὰ τοῦτο ἄκραν σας εὐχαρίστησιν σπεύδω νὰ σᾶς ἐκδώσω τὸν ἱραντὲν τῆς εὐσπλαχνικωτάτης βασιλείας του καὶ ὡς πιστοὶ μου χαρῆτε.

Τὸ δὲ γράμμα σας περὶ τοῦ πῶς θέλω εὐρίσκεσθε νὰ μὴ τὸ κάμετε ἐξῆκι πότε διευθύνοντάς τα ἢ διὰ ἔδω ἢ διὰ Κωνσταντινούπολιν ὅπου θέλω εἶμαι εἰς τὸ μετέπειτα.

Οὕτω γινώσκωντες ἀκολουθῆτε καὶ θεόθεν ὑγιαίνετε.

1830 Φεβρουαρίου 22 Ἀδριανούπολις.

Ἐφθάσαμεν εἰς τὸ τέρμα....

Διὰ μέσου ὅμως τῶν γραμμῶν καὶ τοῦ πνεύματος τῶν δημοσιευομένων νέων ἱστορικῶν ἐγγράφων ἀποδεικνύεται διὰ μίαν ἀκόμη φορὰν πῶς ἐκεῖνο ποῦ ὑπεστηρίξαμεν καὶ ἄλλοτε²⁾ ὅτι δηλαδὴ ἡ Τουρκικὴ κυριαρχία ἐν Ἠπείρῳ ἦτο σκιώδης καὶ ὅτι κατ' οὐσίαν ὑπῆρχε μία Ἀλβανικὴ συγκυριαρχία, εἶναι θεωρία βασιζομένη εἰς ἀναμφίρρηστα γεγονότα καὶ ὅτι ἐπιβάλλεται κατὰ τὴν ἰδικὴν μας θεωρίαν καὶ ἀποψιν μὲ ἄλλην προοπτικὴν καὶ μὲ ἄλλο ὄμμα νὰ ἀντικρισθῇ ὁλόκληρος ἡ ἱστορία τῆς Τουρκοκρατουμένης Ἠπείρου.

Ἡ παροῦσα ἔρευνα πρὸς ἀποκατάστασιν τῆς μνήμης τοῦ Κώστα Γραμματικοῦ ἐδημιούργησεν εἰς τὴν ψυχὴν μας πληθὺν ἱστορικῶν ἐπιζήσεων, ὅπως εἴμεθα βέβαιοι ὅτι ἀνάλογα συναισθήματα θὰ διεγείρῃ καὶ στὴν ψυχὴ τῶν ἀναγνωστῶν μας καὶ μὲ τὸ κλείσιμο τῆς μελέτης μας ἔρχεται στὸ νοῦ μας ἄθελα ἢ κάτωθι φράσις τοῦ μεγάλου Γερμανοῦ ἱστορικοῦ Niebuhr «Ὁ συγγραφεὺς τὴν Ἱστορίαν τῆς Στενωτέρας τοῦ Πατρίδος ἐκπληρώνει τὸ πρὸς Αὐτὴν ἱερὸν Χρέος».



